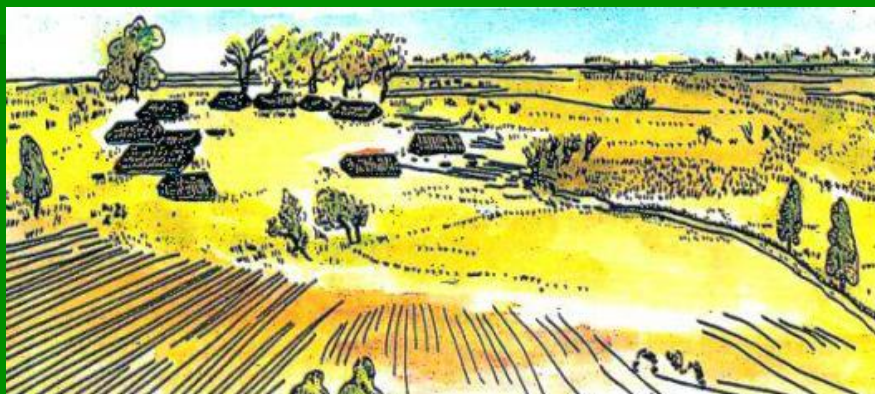

Kolonizace českých zemí v 13. století

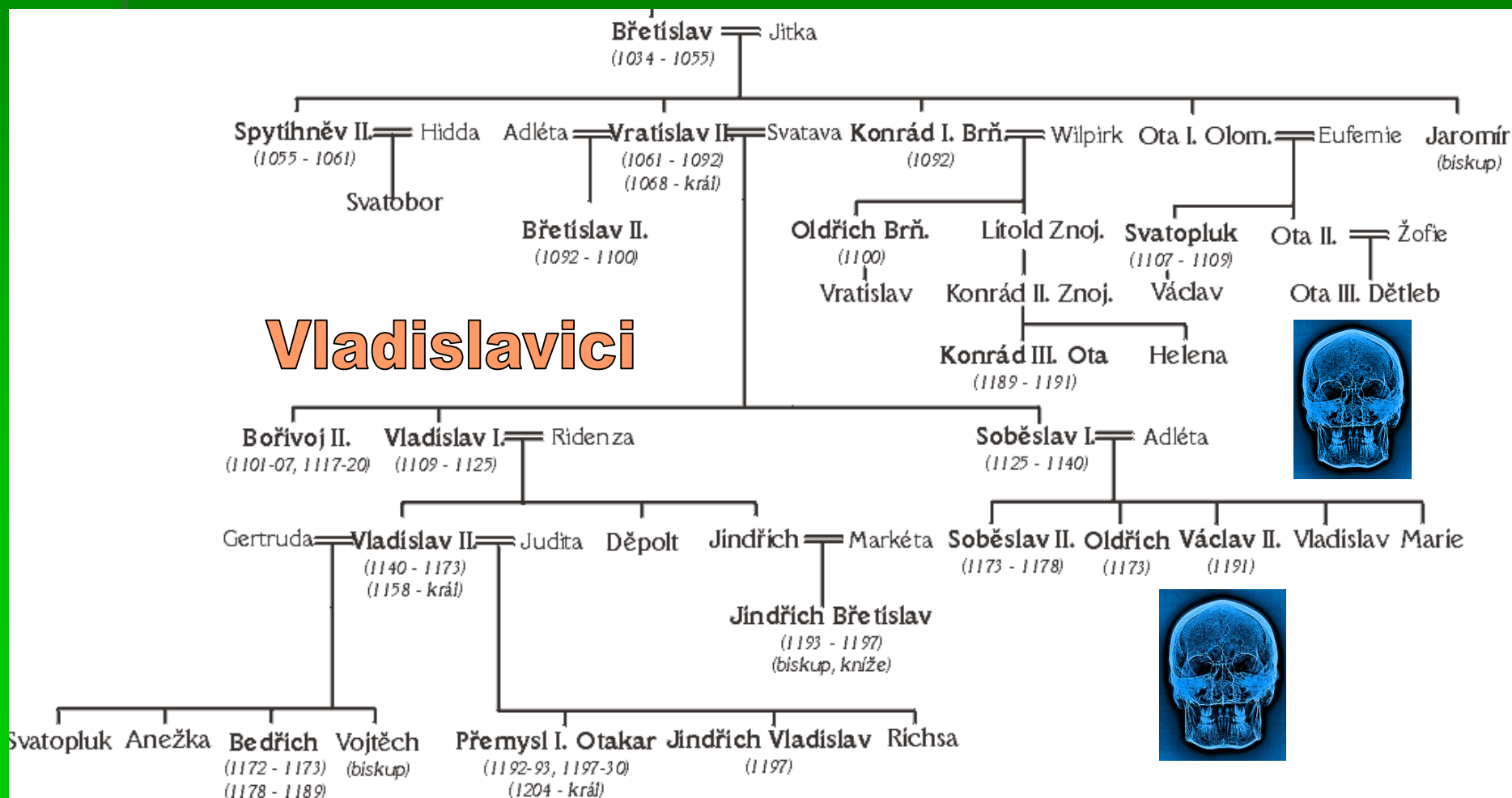

vesnice – města – hrady - kláštery

Dynamika 13. století

- vnější (vesnická) a vnitřní (městská) kolonizace
- rozvoj těžby drahých kovů – přechod od rýžování k hlubinnému dolování
- ražba nové kvalitní mince – pražského groše
- nástup gotiky za Václava I. (1230 – 1253)
- velká expanze českého státu do rakouských zemí, Polska a Uherského království

Vymřeni moravských Přemyslovců a Soběslaviců

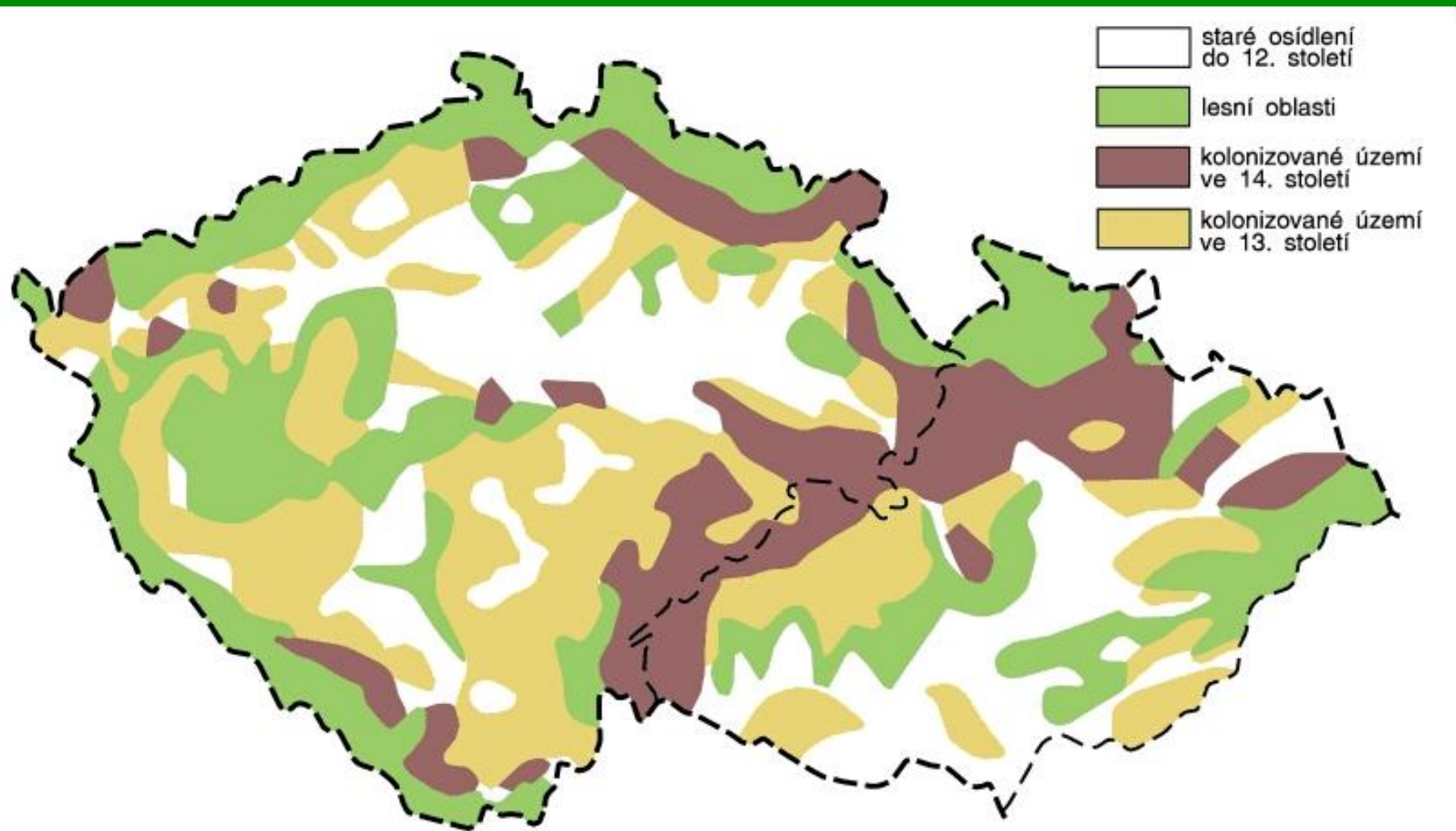
**Osídlená
území:**

12. století

13. století

Vesnická kolonizace hlavně za Přemysla Otakara I.

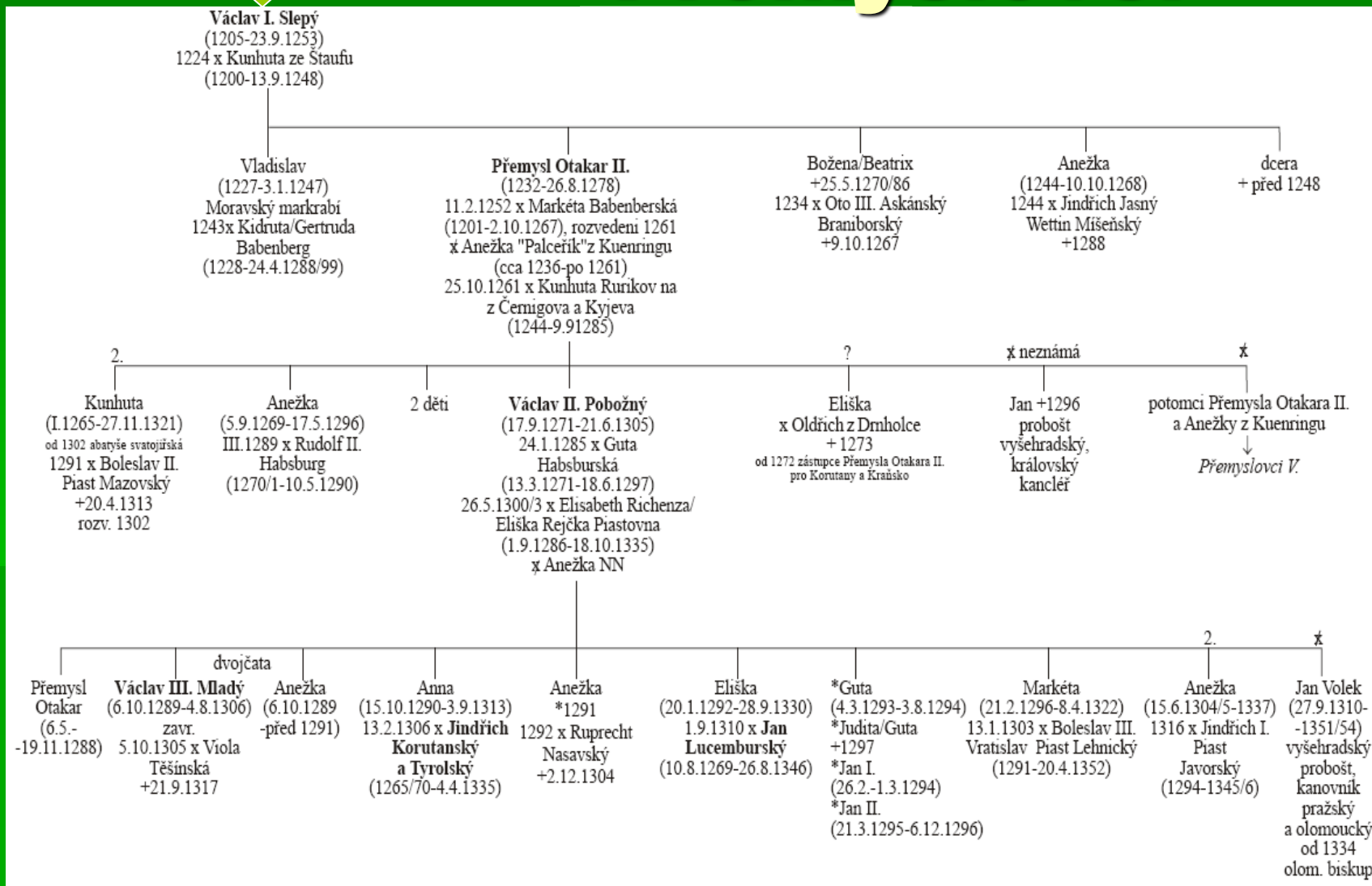

Přemysl Otakar I.

1197 - 1230

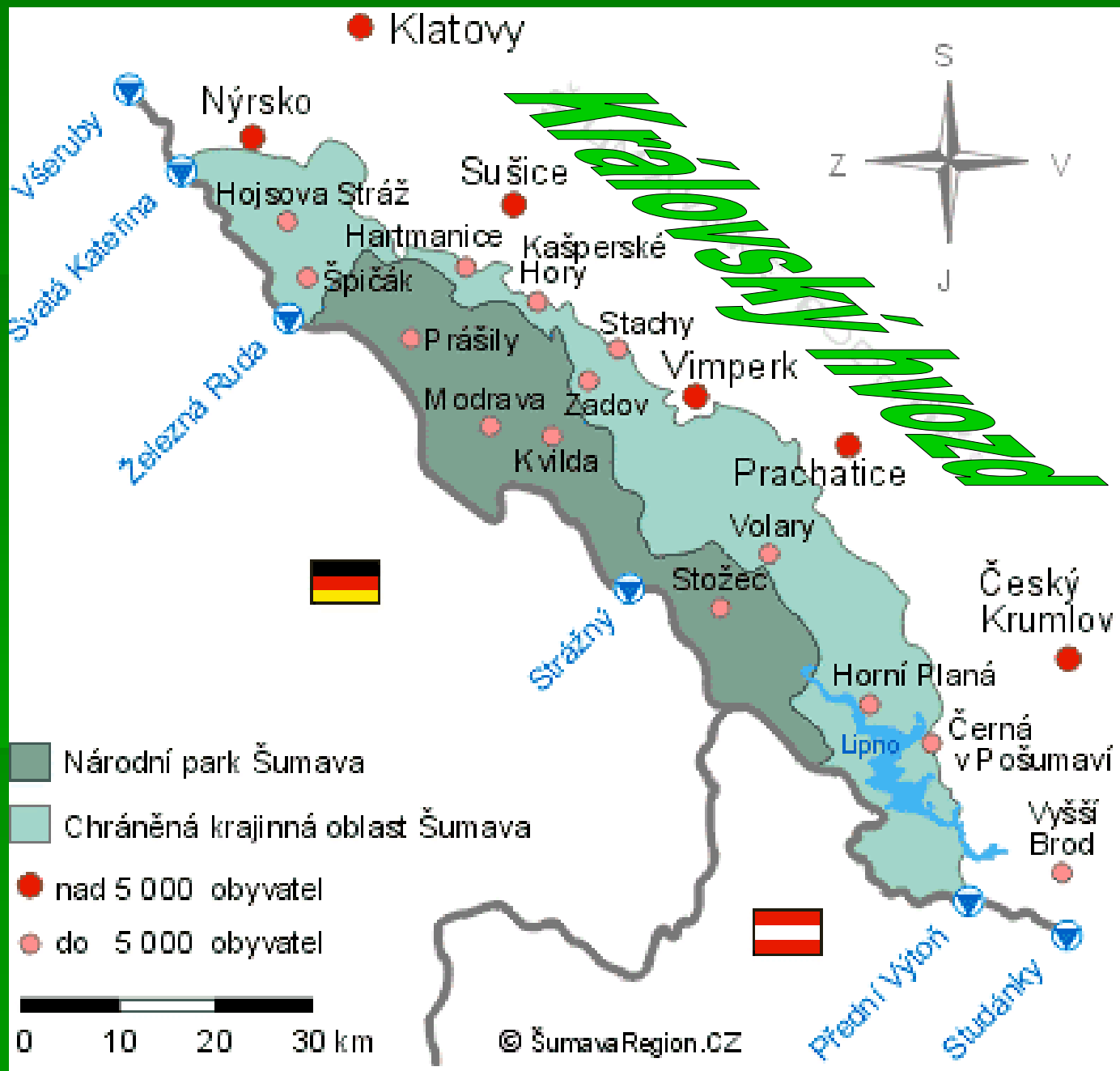

Poslední Přemyslovci

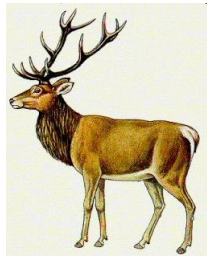

Pronikání německých kolonistů

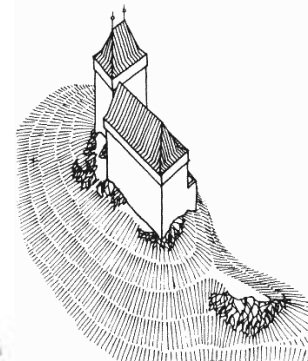
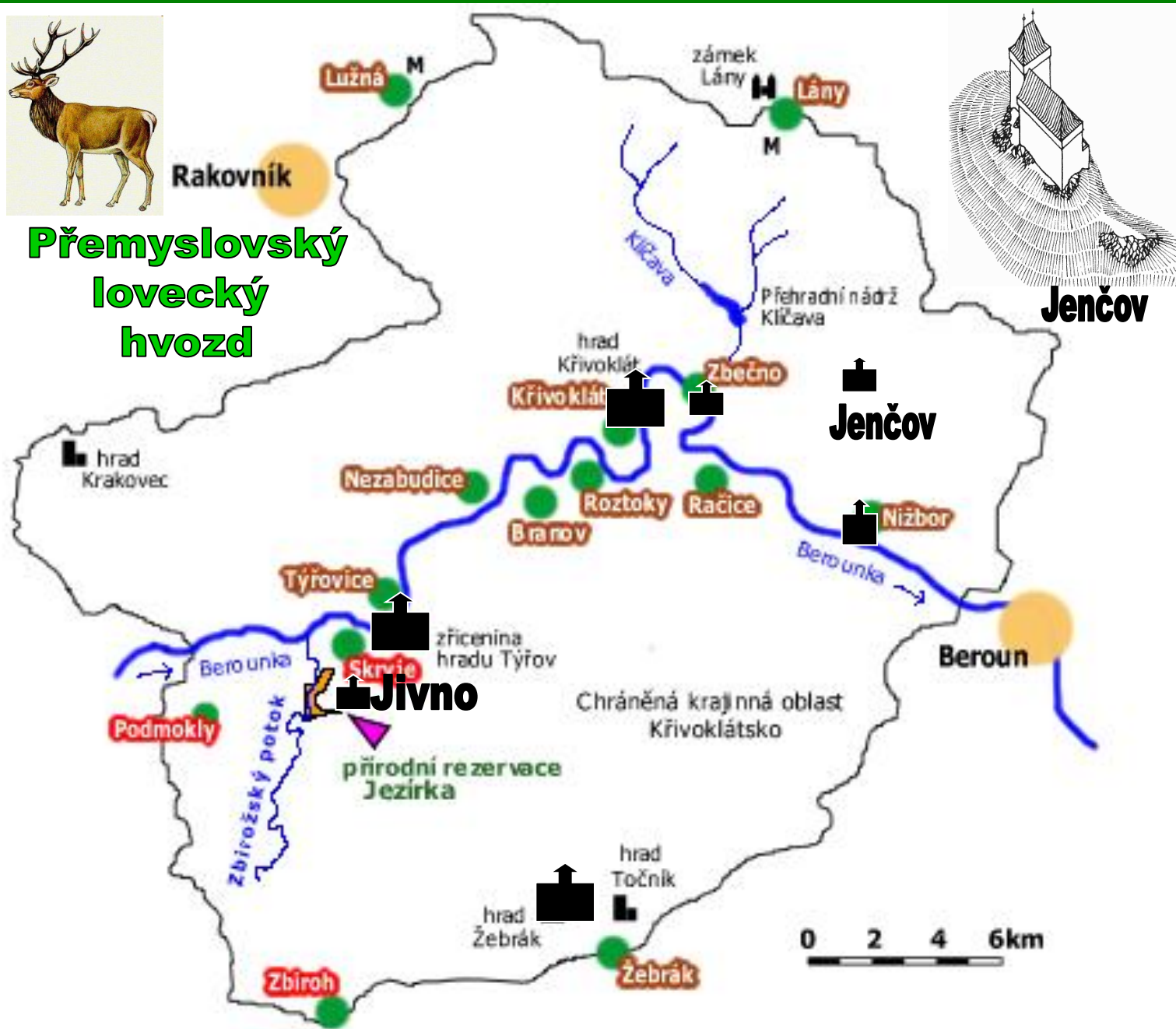

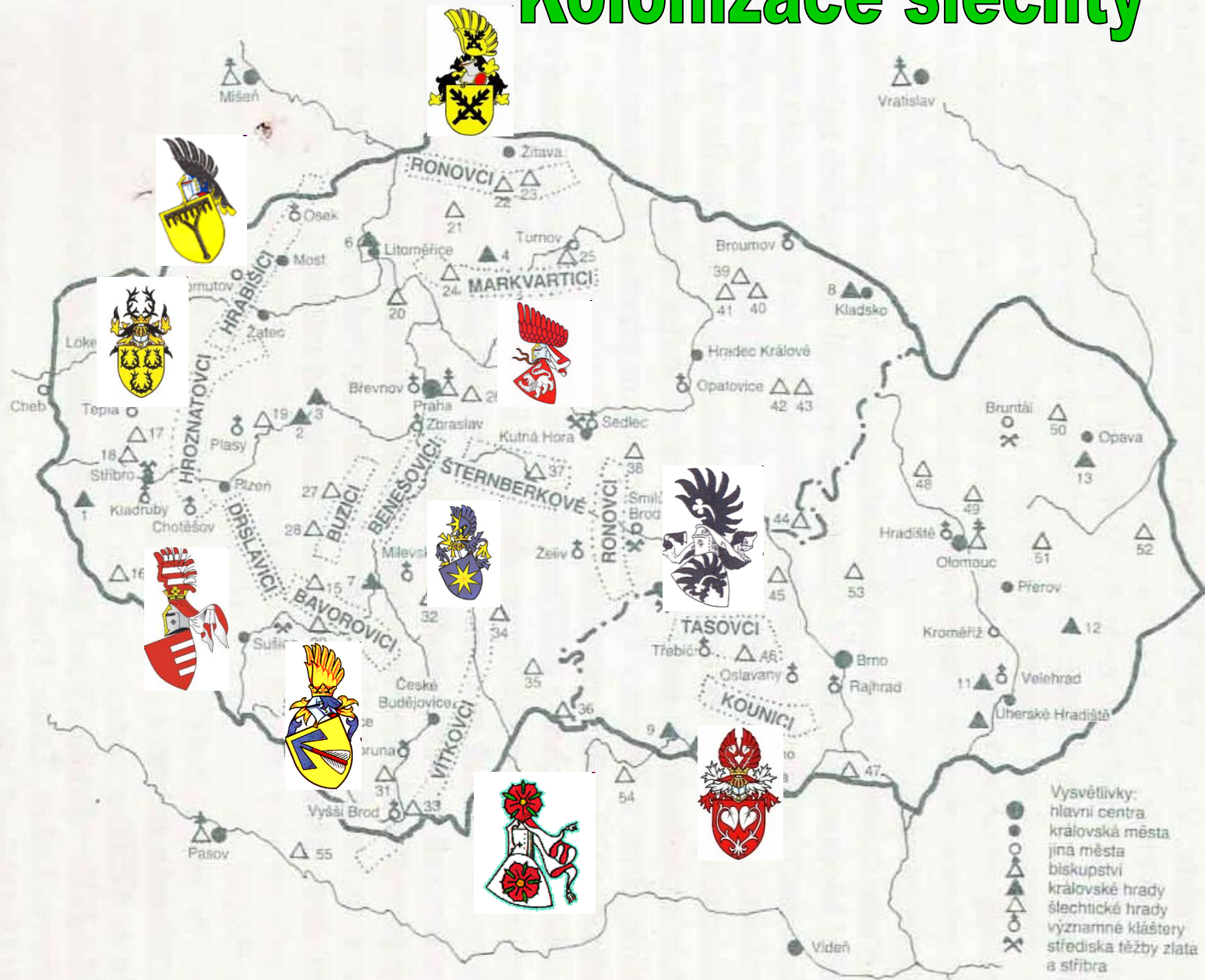
Rakovník

Přemyslovský lovecký hvozd

Jenčov

Kolonizace šlechty

Vítkovci

Vítek z Prčice
(† 1194)

Jindřich

páni z Hradce

zlatá růže na
modrém poli

Vítek II.

páni
z Krumlova

zelená růže
na stříbrném
poli

Vítek III.

páni
z Rožmberka

červená růže
na stříbrném
poli

Vítek IV.

páni
z Landštejna
a Třeboně

stříbmá růže
na červeném
poli

Sezema
(Sezima)

páni
ze Sezimova
Ústí

černá růže na
zlatém poli

páni
ze Stráže

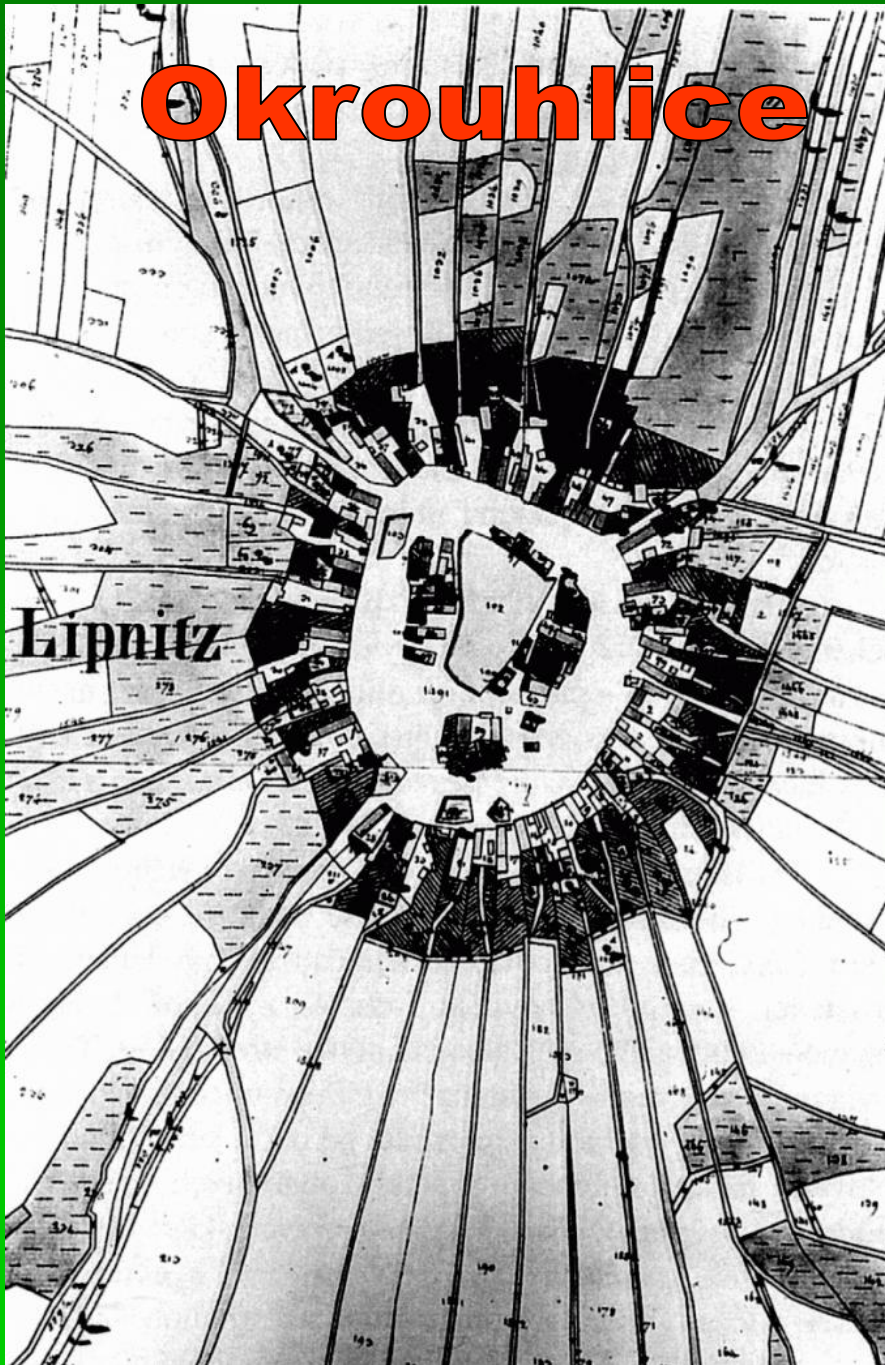
modrá růže na
zlatém poli

Vesnice ulicovka s plužinami

Okrouhlice

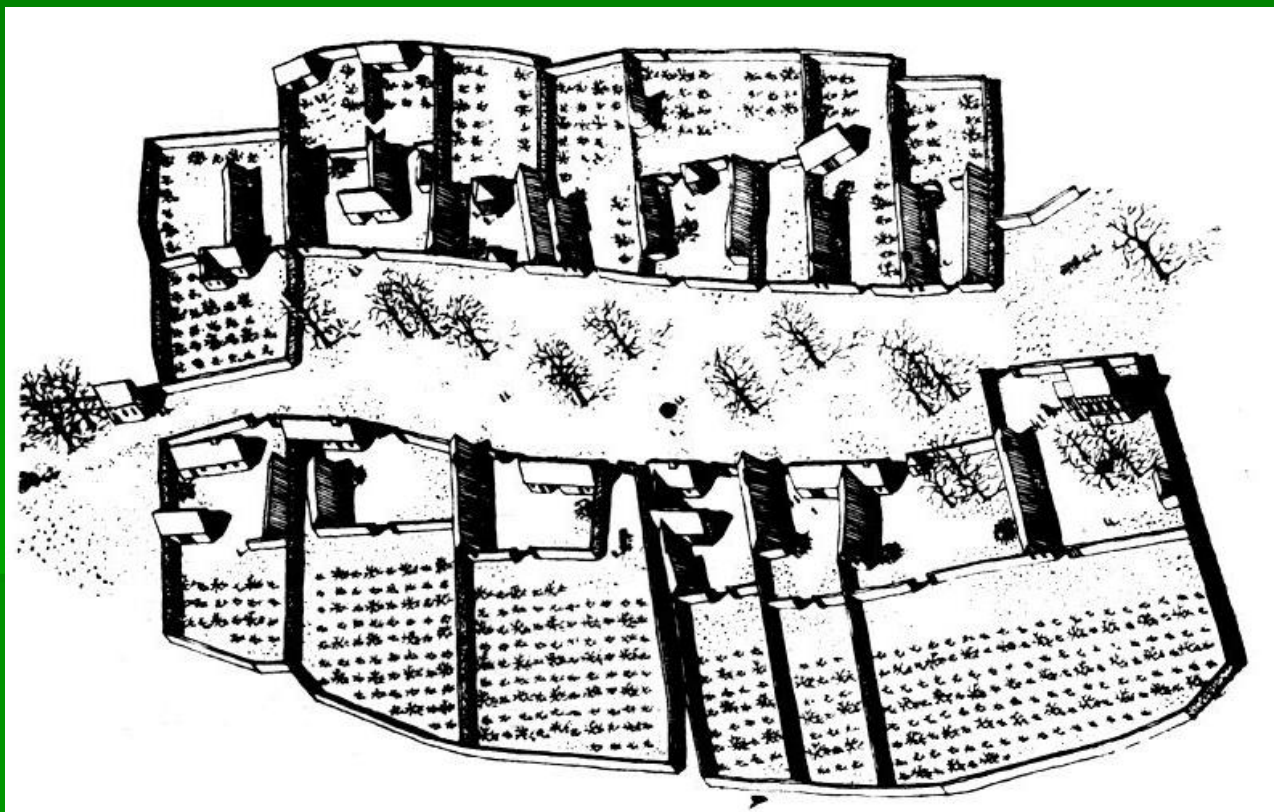
Doškové střechy

Vesnice s tvrzí

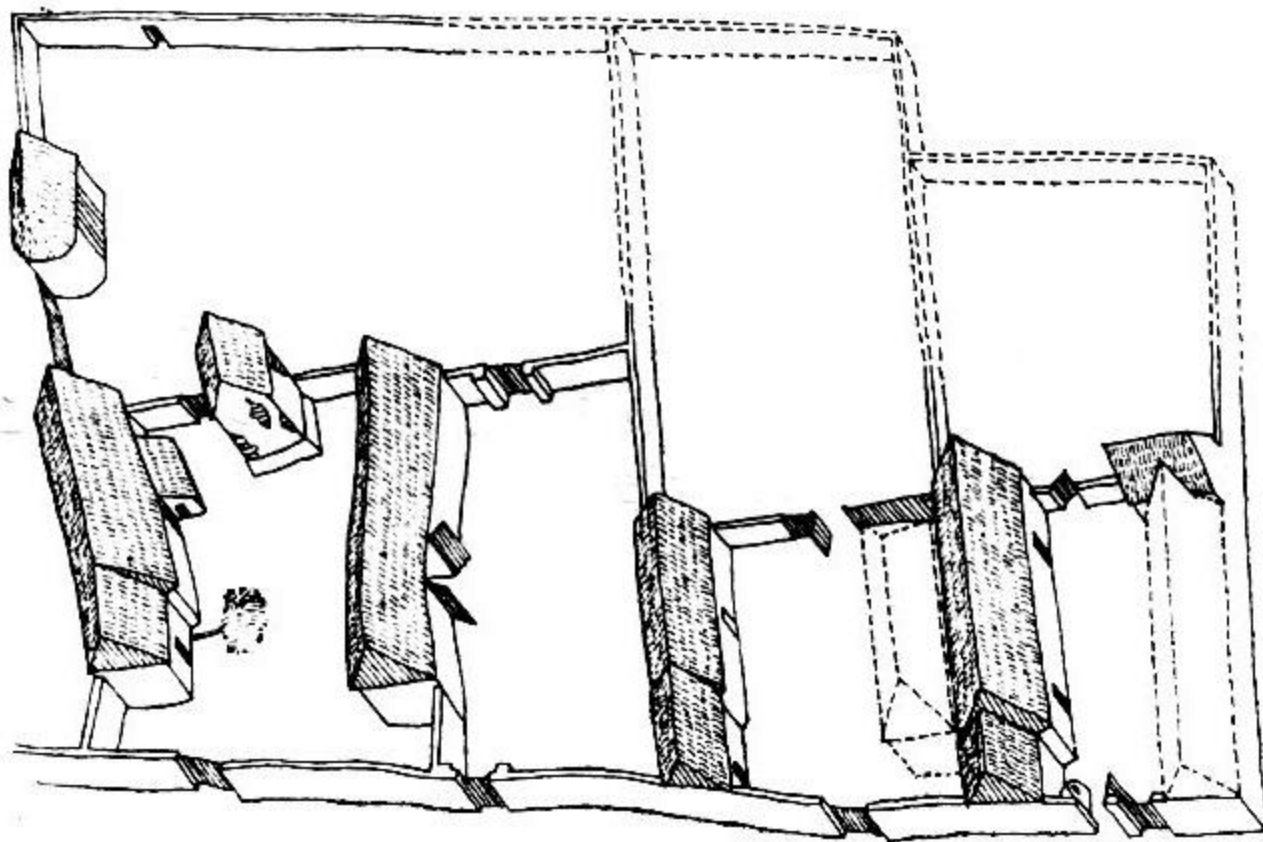

Vesnice s rychtou (Svídna)

Obr. 13. ZSV Svídna. Akademická rekonstrukce celkového vzhledu vsi na základě povrchového průřezu (podle ing. arch. A. Doležela).

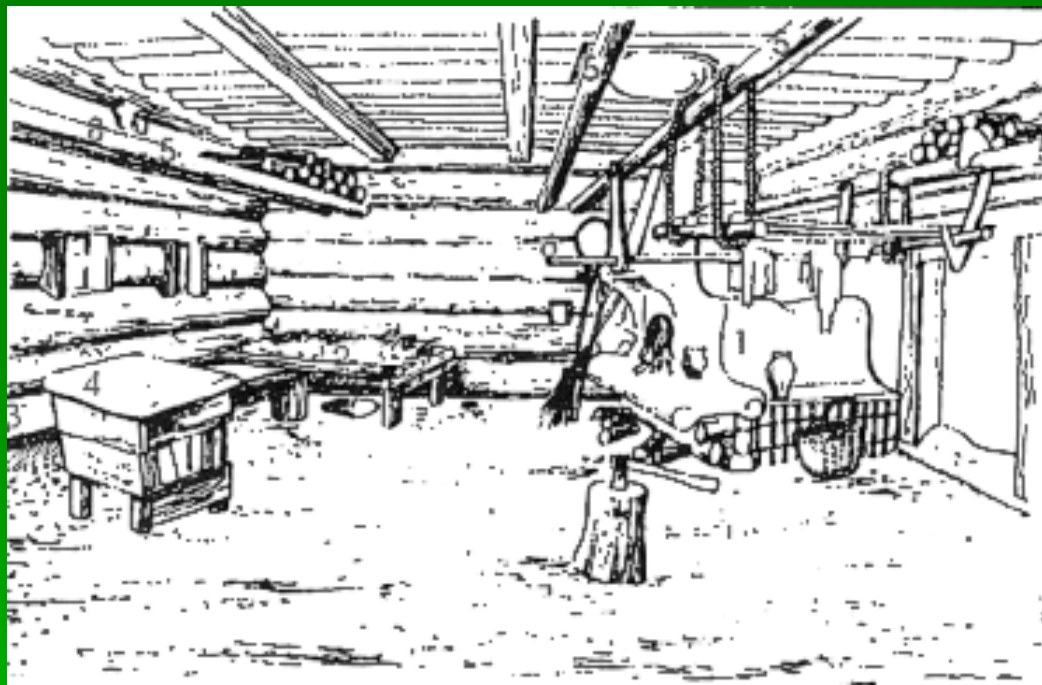

Obr. 15. ZSV Svídna. Pokus o rekonstrukci usedlostí č. 1—3 na základě archeologického výzkumu (podle ing. arch. P. Chotěbora, CSc.).

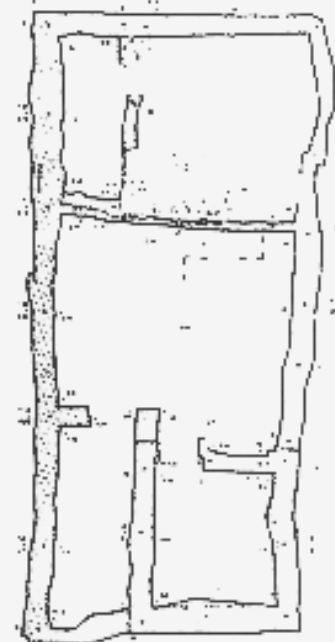
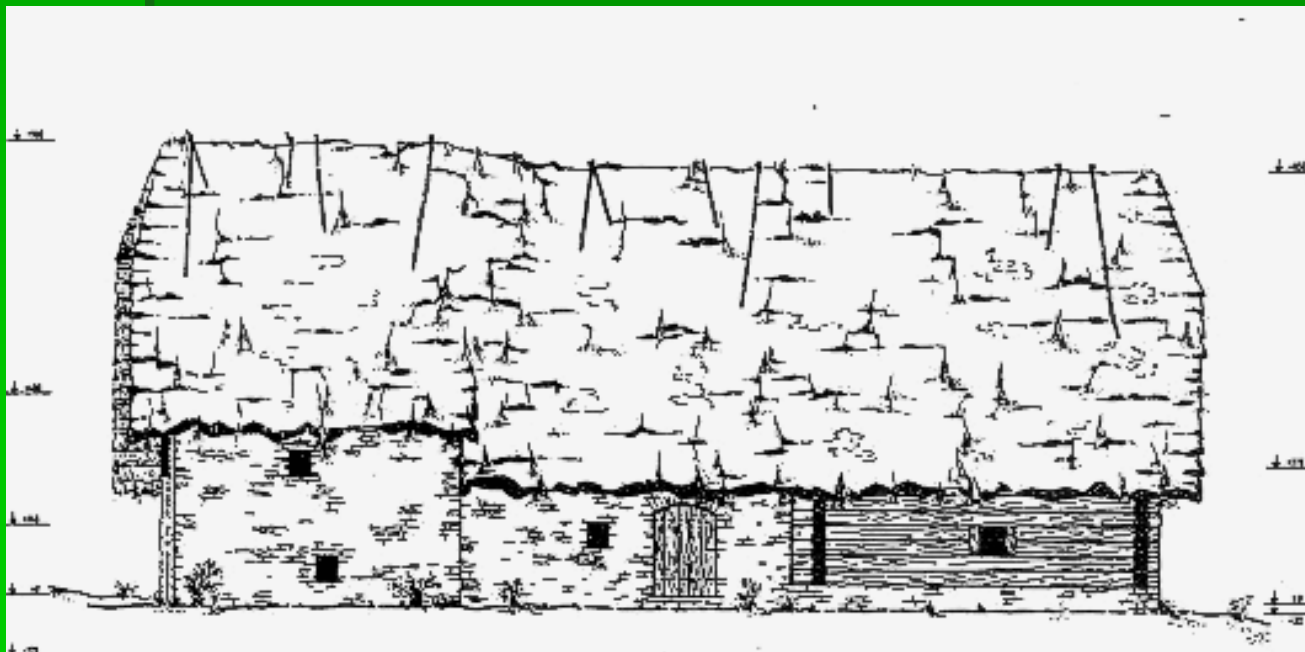
Jednolodní gotický kostel ve Vysoké u Kutné Hory

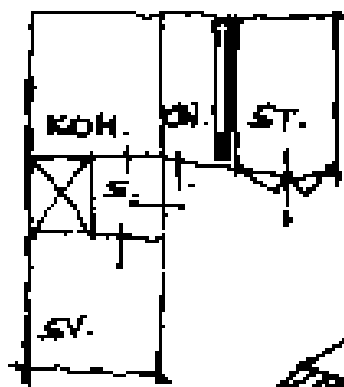
TROJPROSTOROVÝ DŮM

- 1) JIZBA / SVĚTNICE
- 2) SÍŇ
- 3) KOMORA / CHLÉV

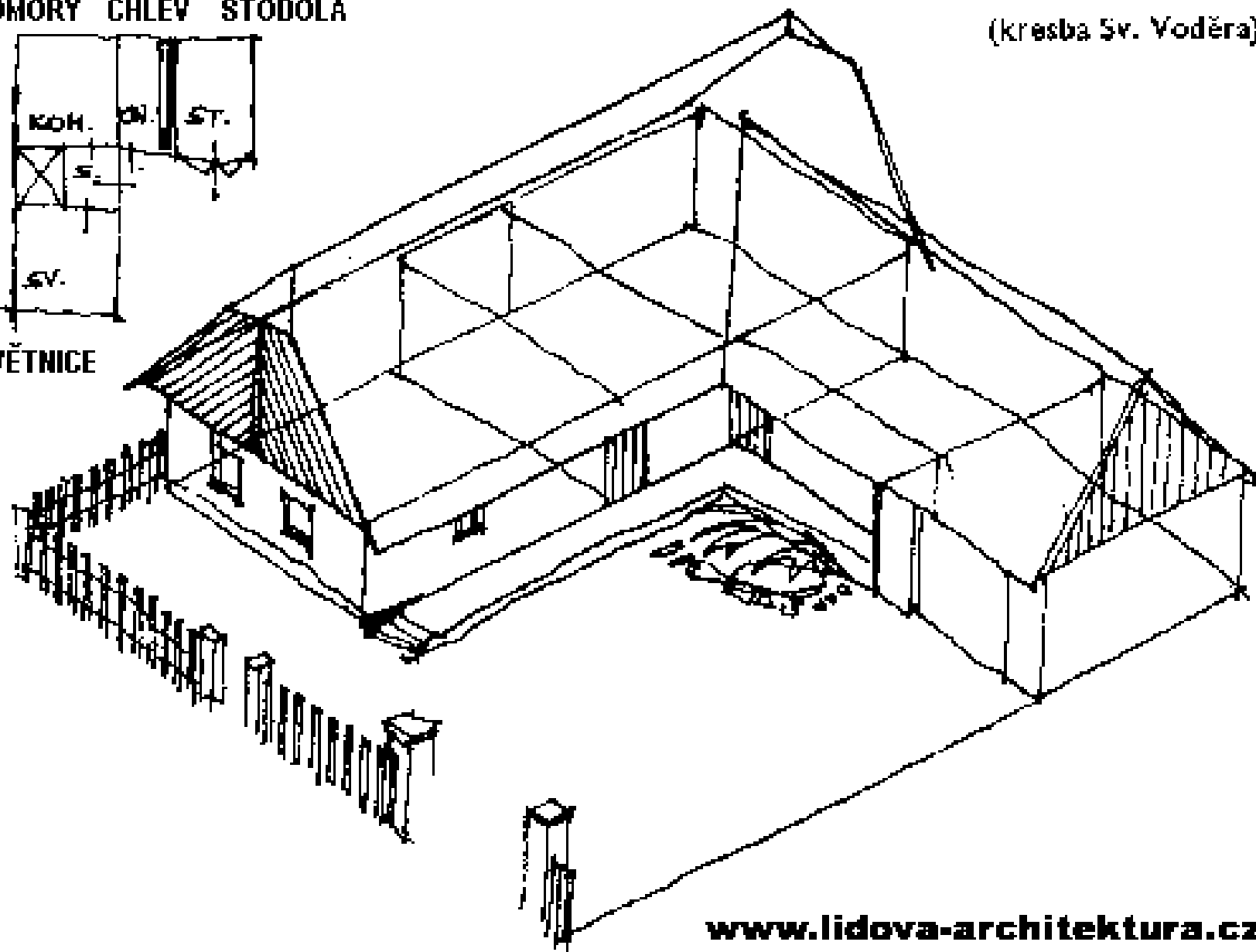

KOMORY CHLÉV STODOLA

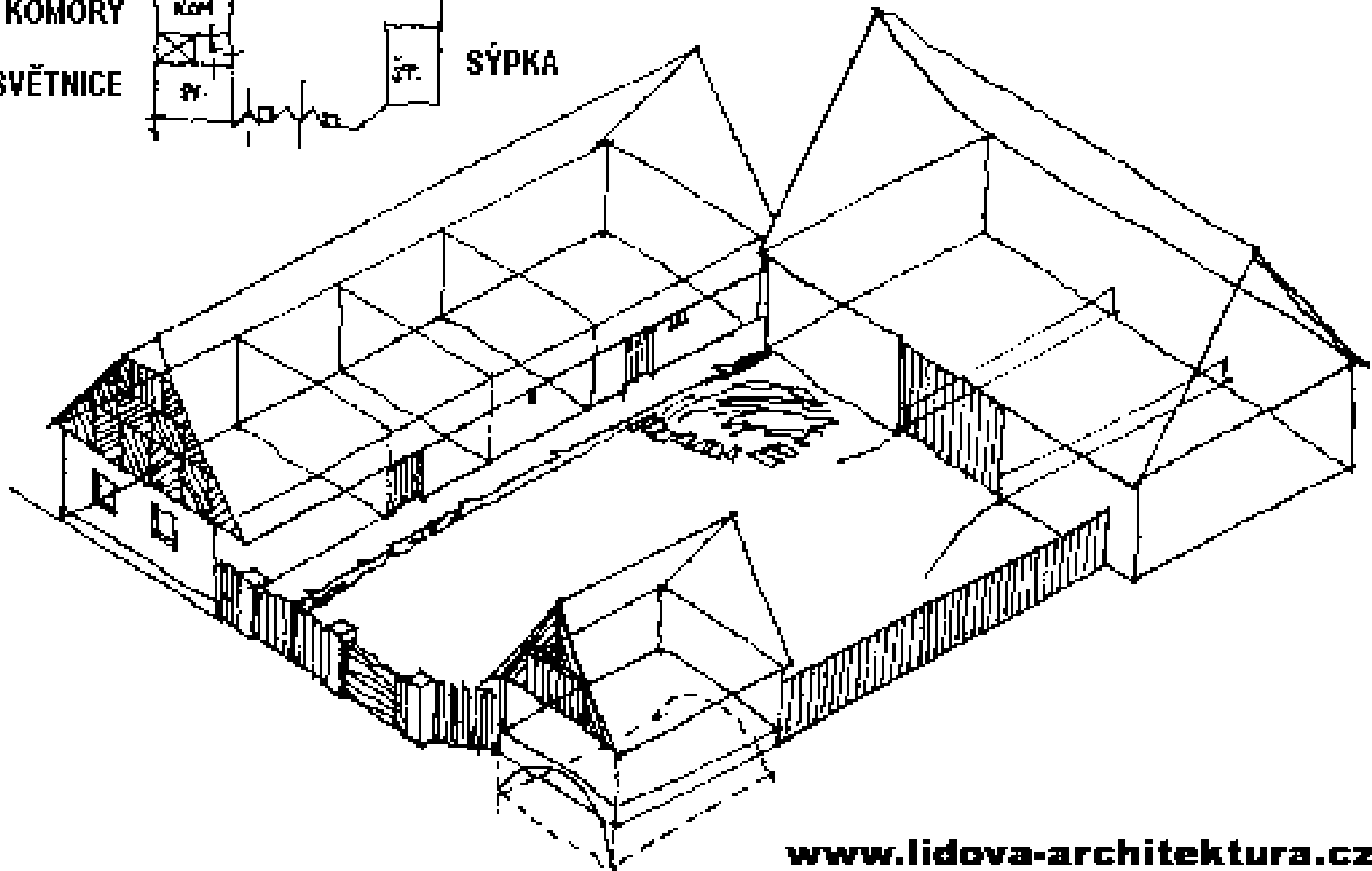
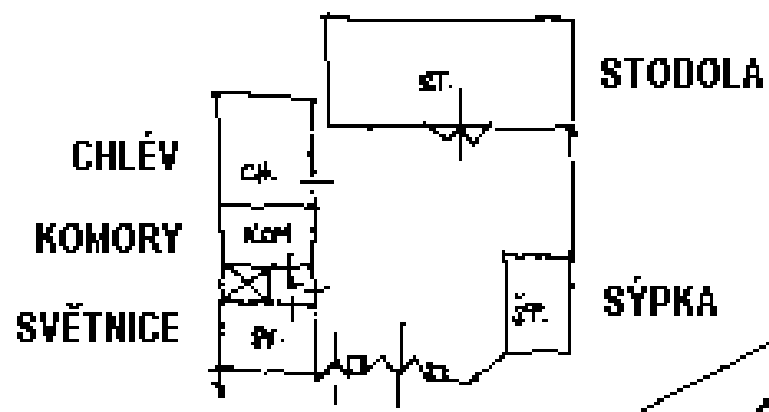
(kresba Sv. Voděra)

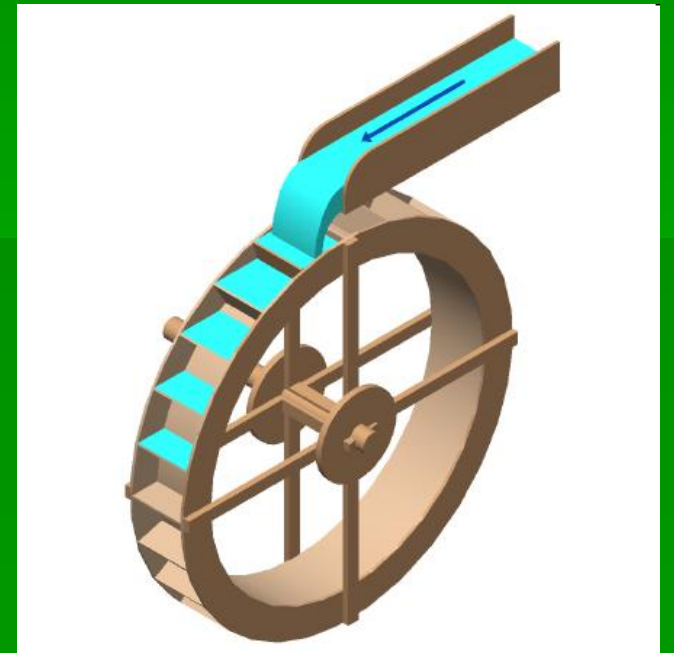
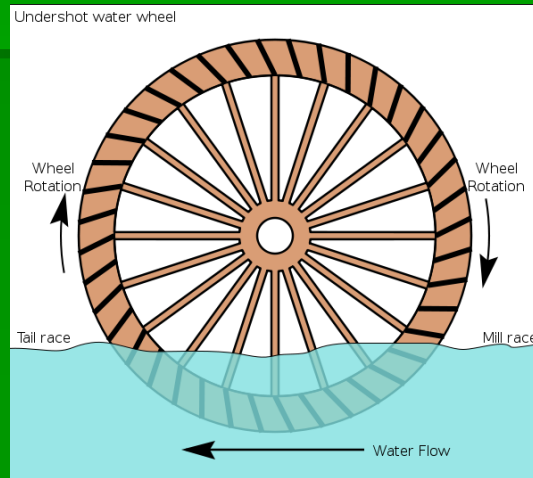
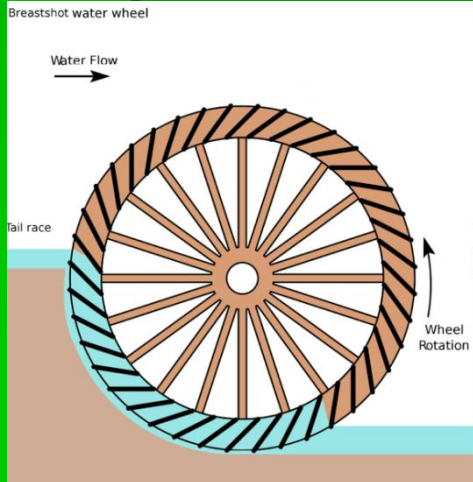

SVĚTNICE

(kresba Sv. Voděra)

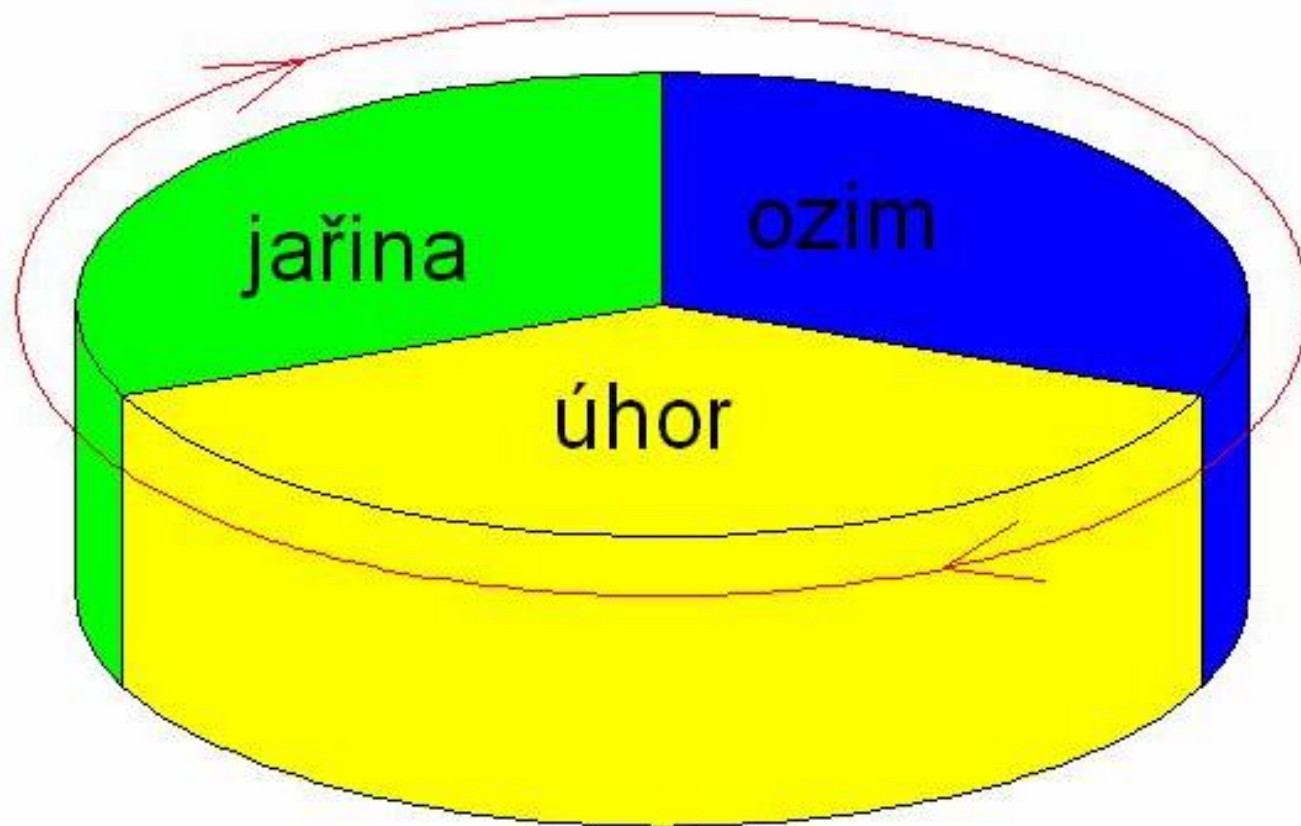

Větrné mlýny

TROJPOLNÍ ZEMĚDĚLSKÁ HOSPODÁŘSKÁ SOUSTAVA

Přemysl Otakar II. 1253 - 1278

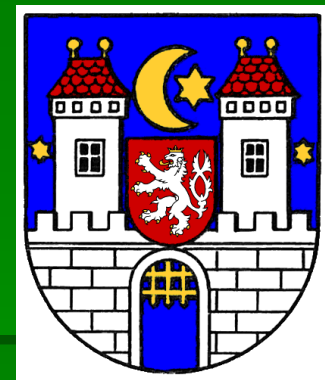

Královská města založená Přemyslem Otakarem II.

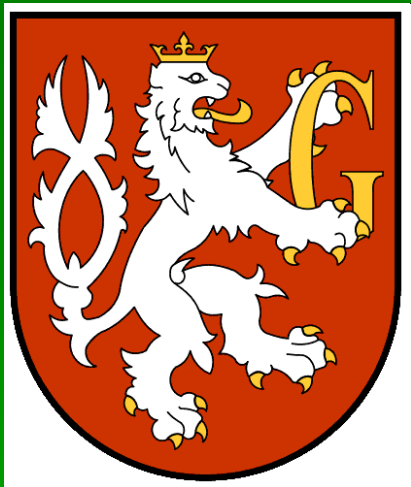
Královská města v českém království, moravském markrabství a v Opavsku kolem roku 1400 (podle Františka Hoffmanna)

Městská privilegia

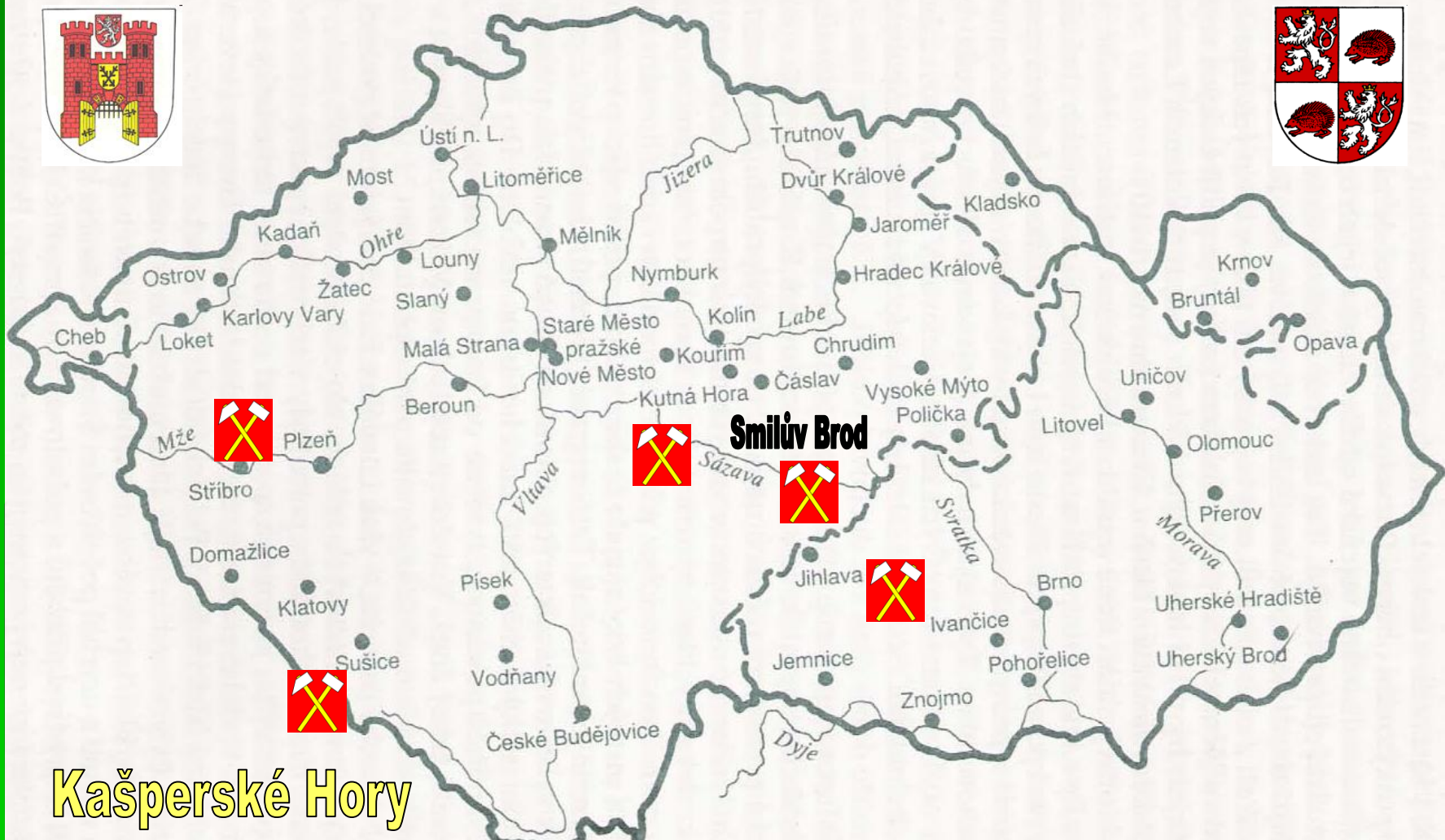
- městská samospráva (rada)
- znak a pečeť
- privilegium opevnění (městské hradby)
- soudní a hrdelní
- tržní – týdenní a výroční trhy (jarmark)
- mílové – v okolí 1 staročeská míle (9-11,5 km)
- várečné (právo vařit pivo)
- mýta a cla
- nucené cesty a sklady

Znaky českých měst

Královská horní města v 13. století

Kašperské Hory

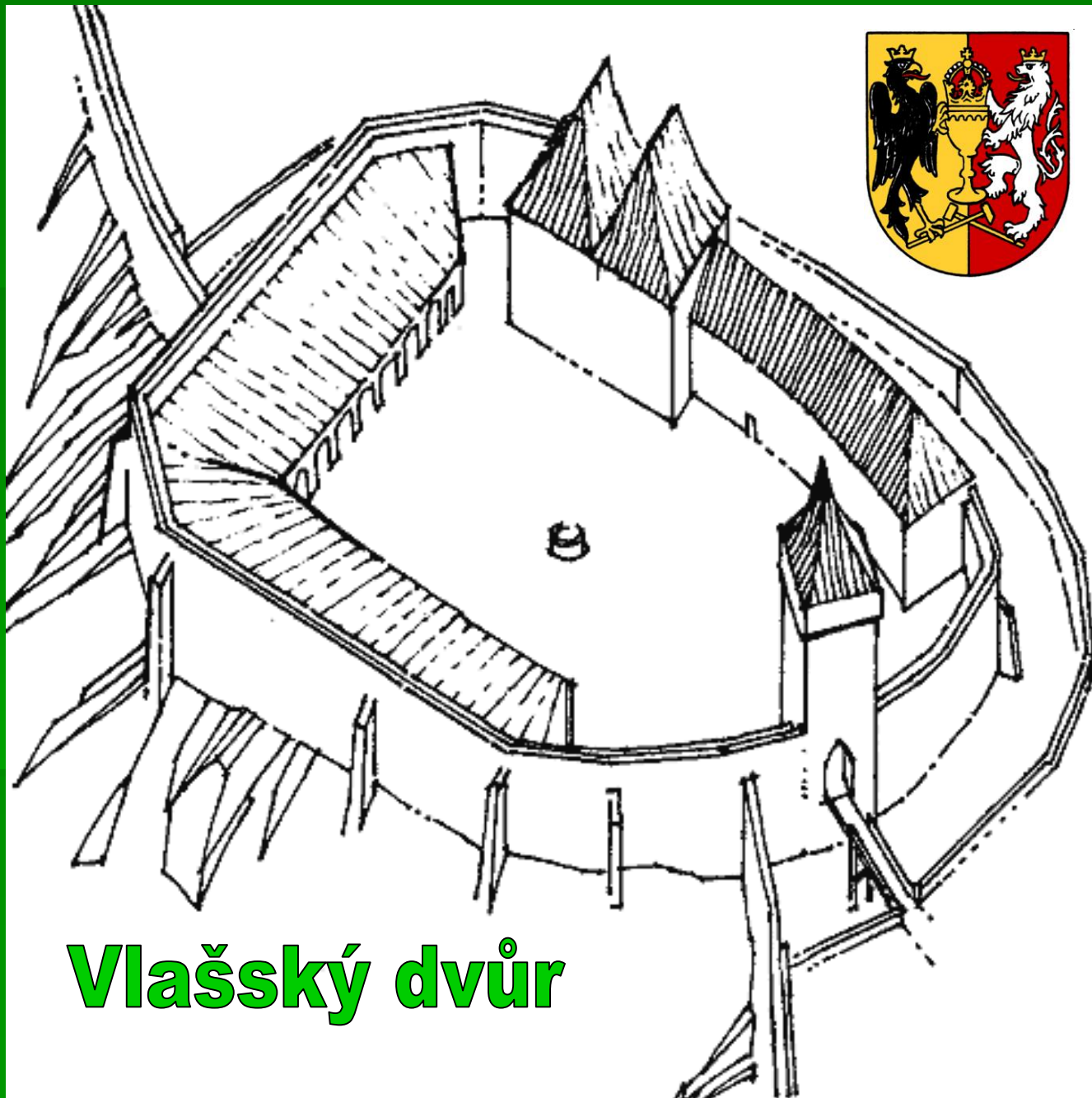
Pražský groš

ražen od r. 1300 v Kutné Hoře

Vlašský dvůr

Mincovní dílny ve Vlašském dvoře

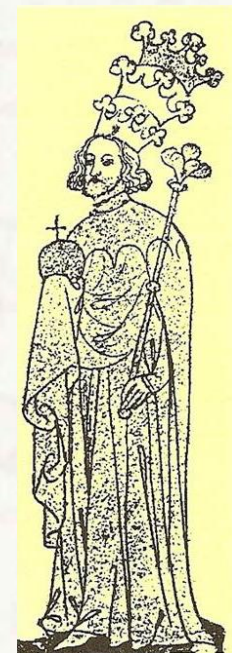
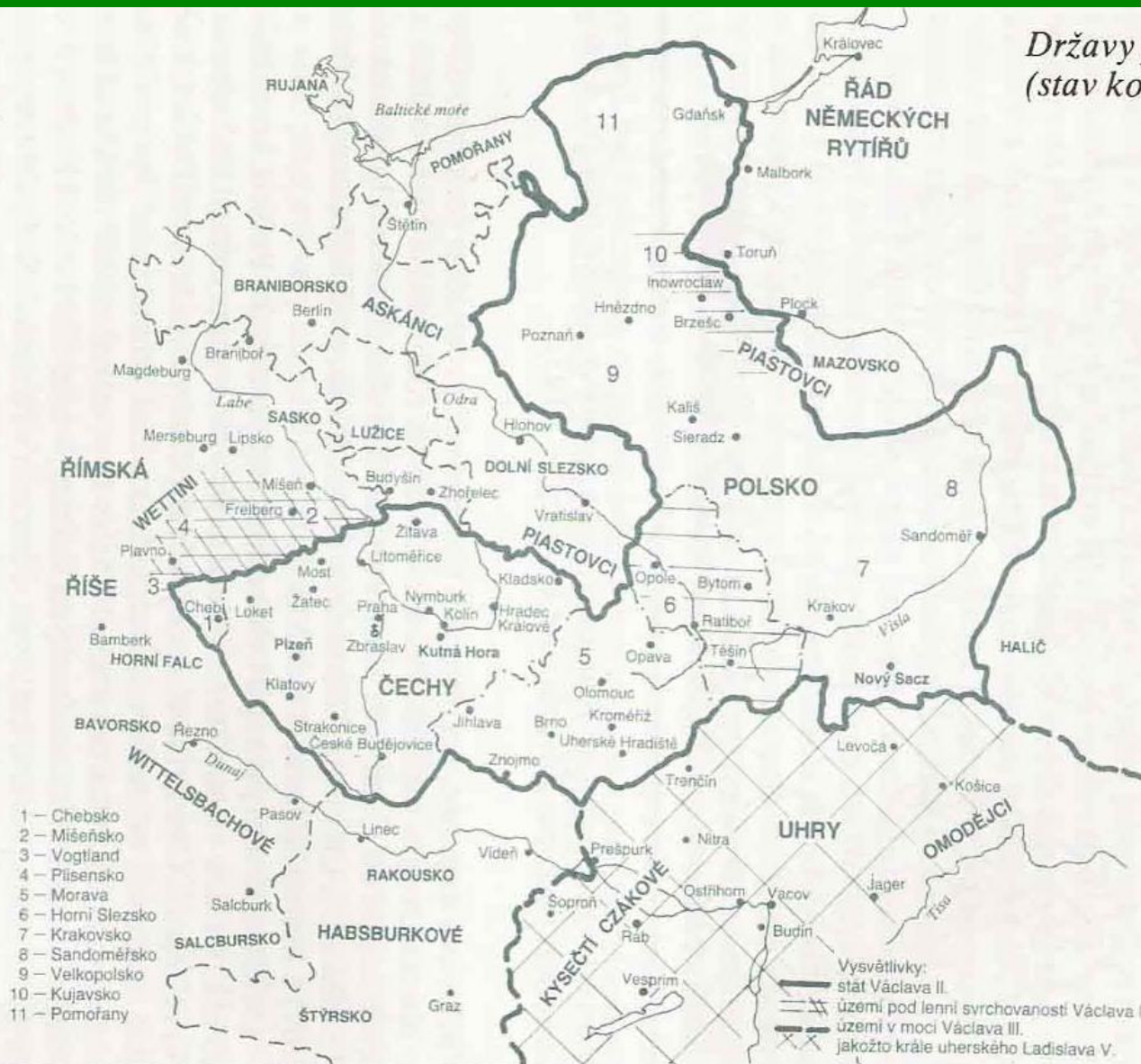

Královská věnná města

Expanze posledních Přemyslovců

Državy posledních Přemyslovců
(stav kolem r. 1303)

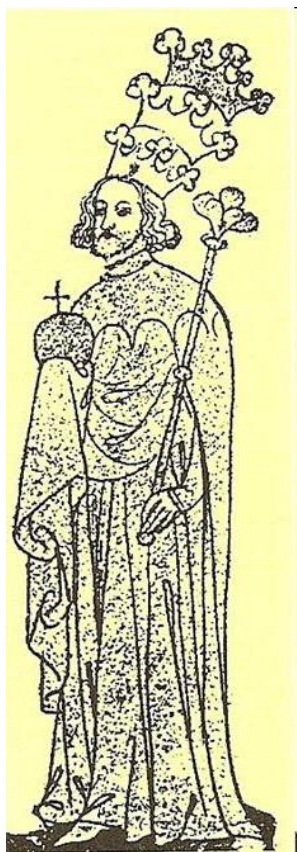

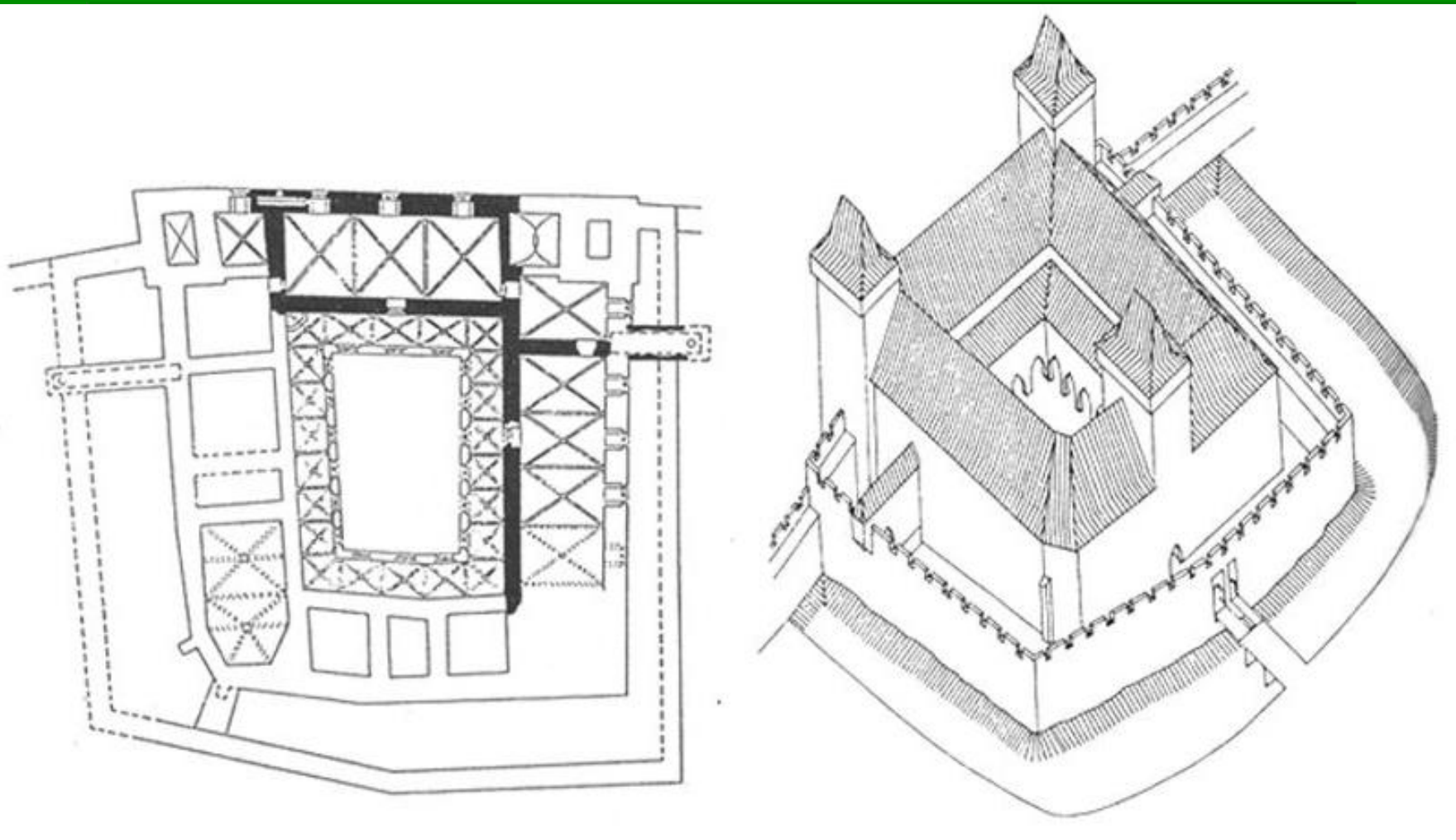
homoslezská knížectví
uvedená Václavem II.
do lenní závislosti

přibližný rozsah
skutečné moci
Václava III. v Uhrách

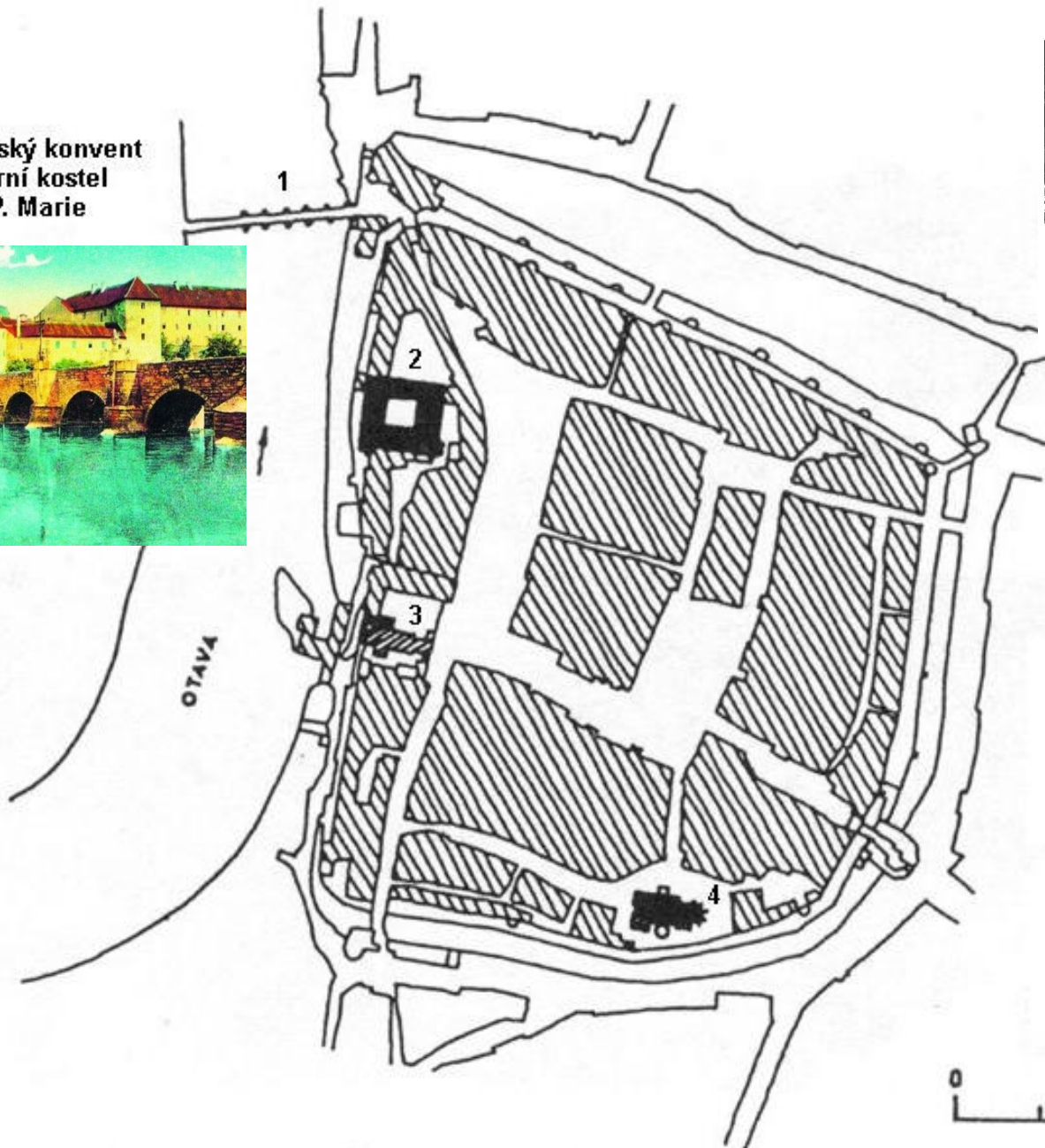
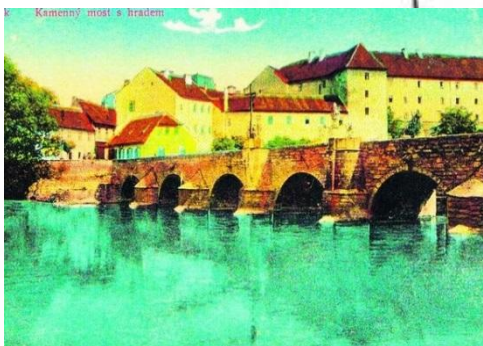

Městský hrad v Písku

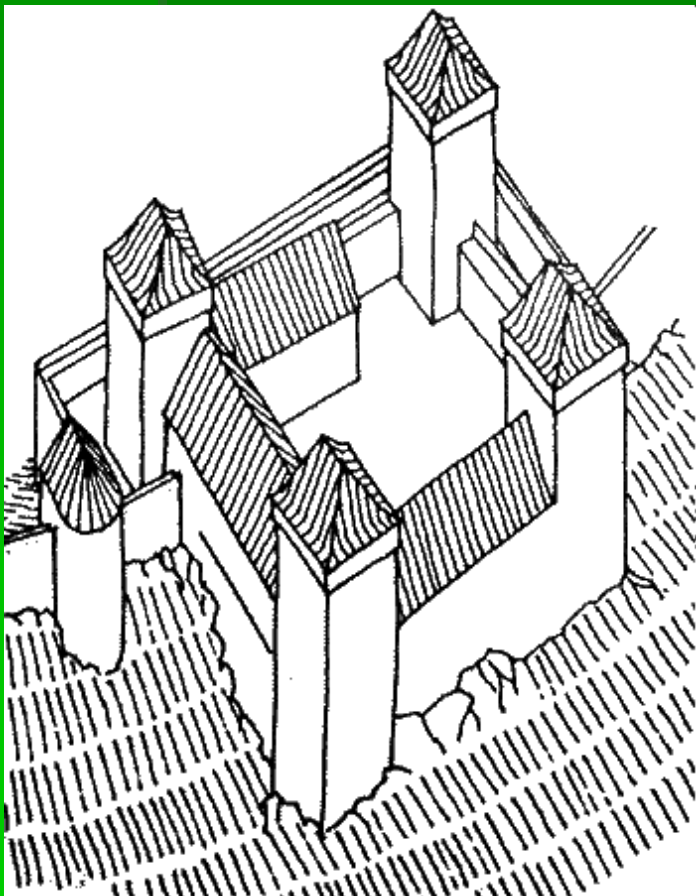
Písek

- 1 - most
- 2 - hrad
- 3 - dominikánský konvent
- 4 - městský farní kostel
Narození P. Marie

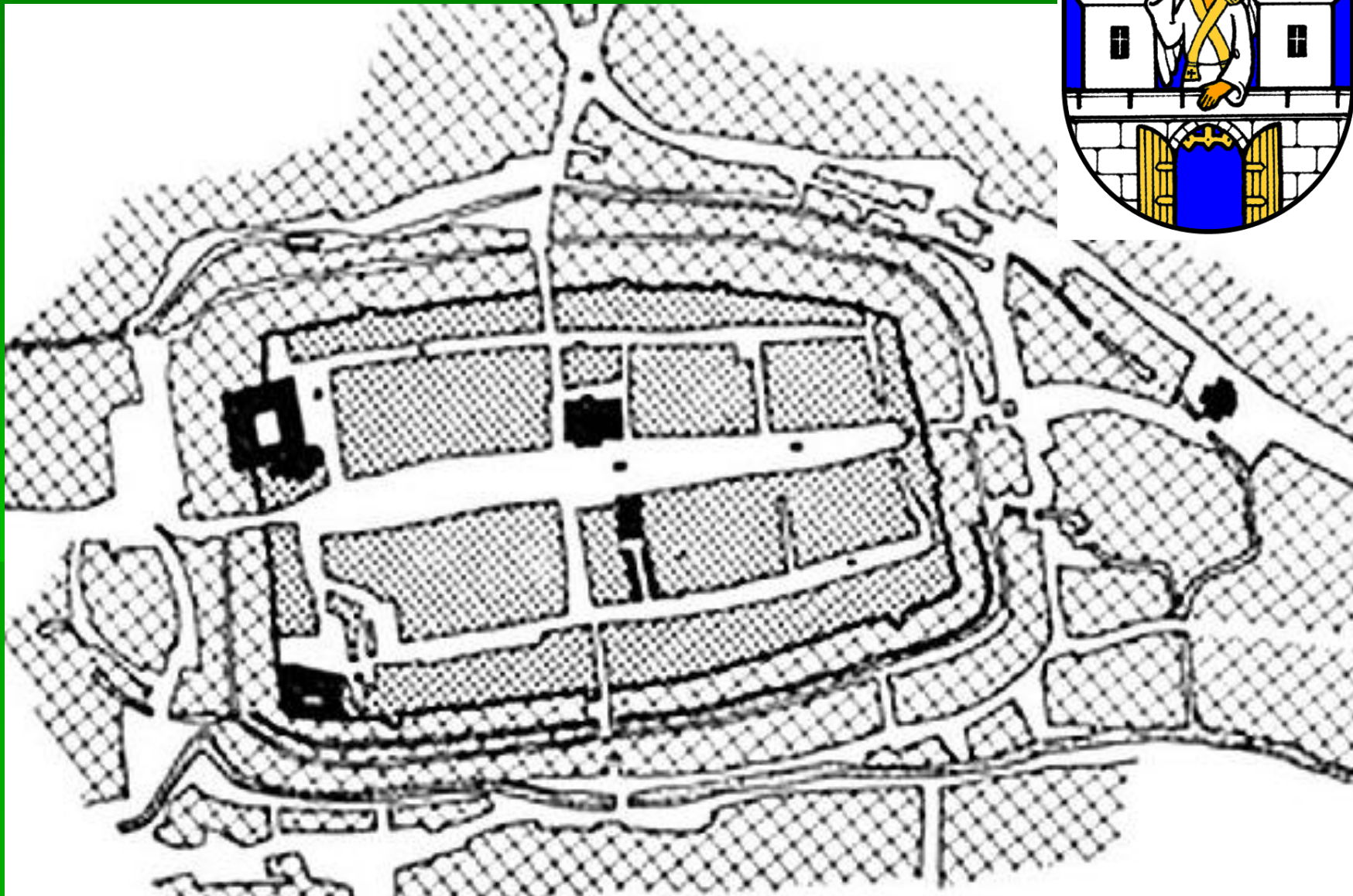

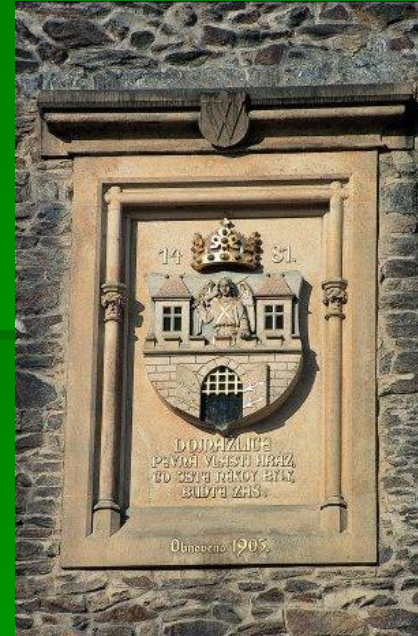
Kadaň městský hrad

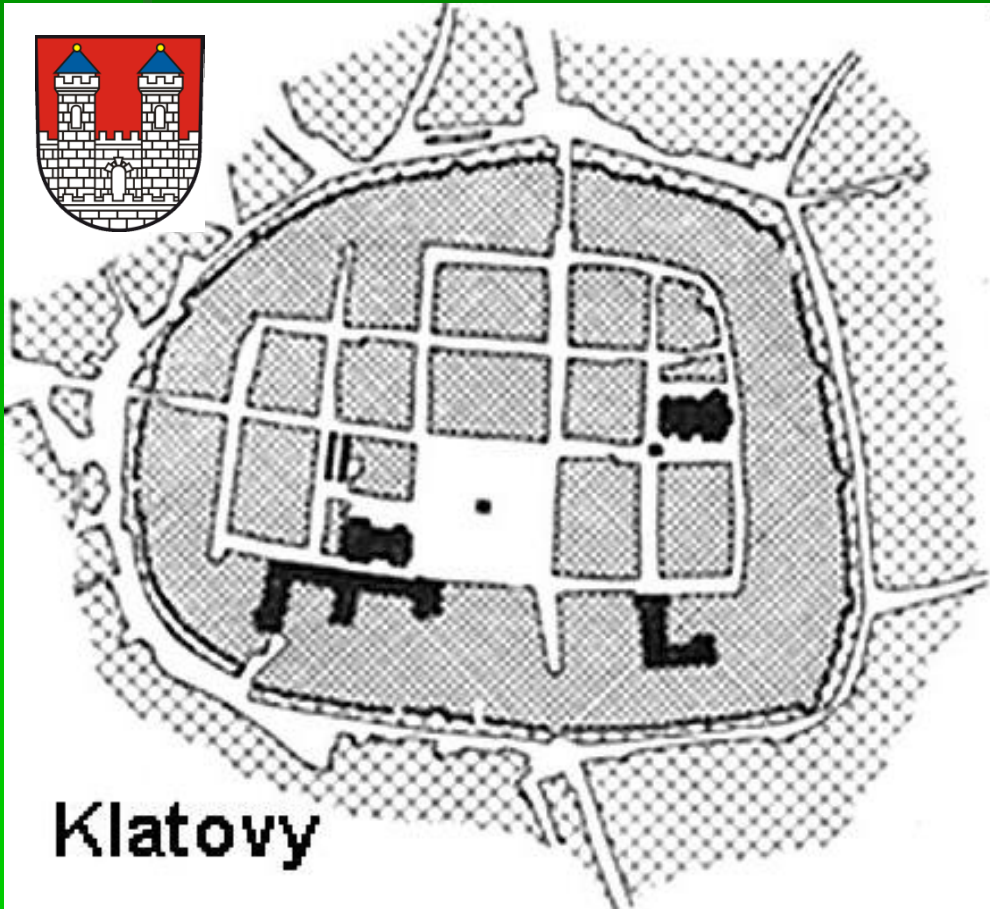

Domažlice

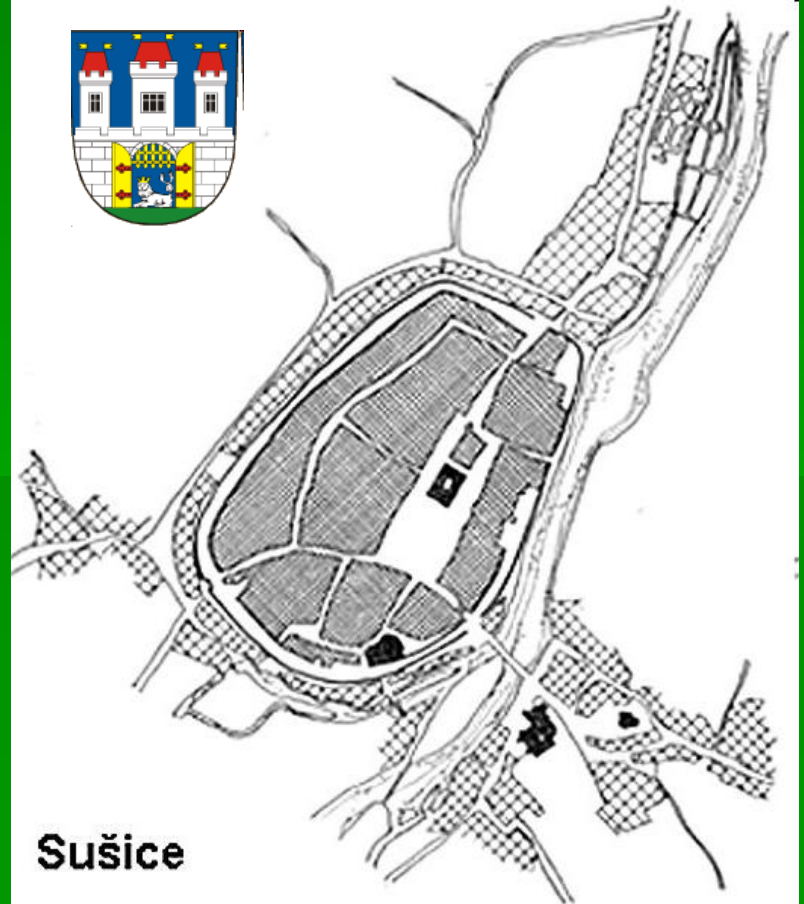

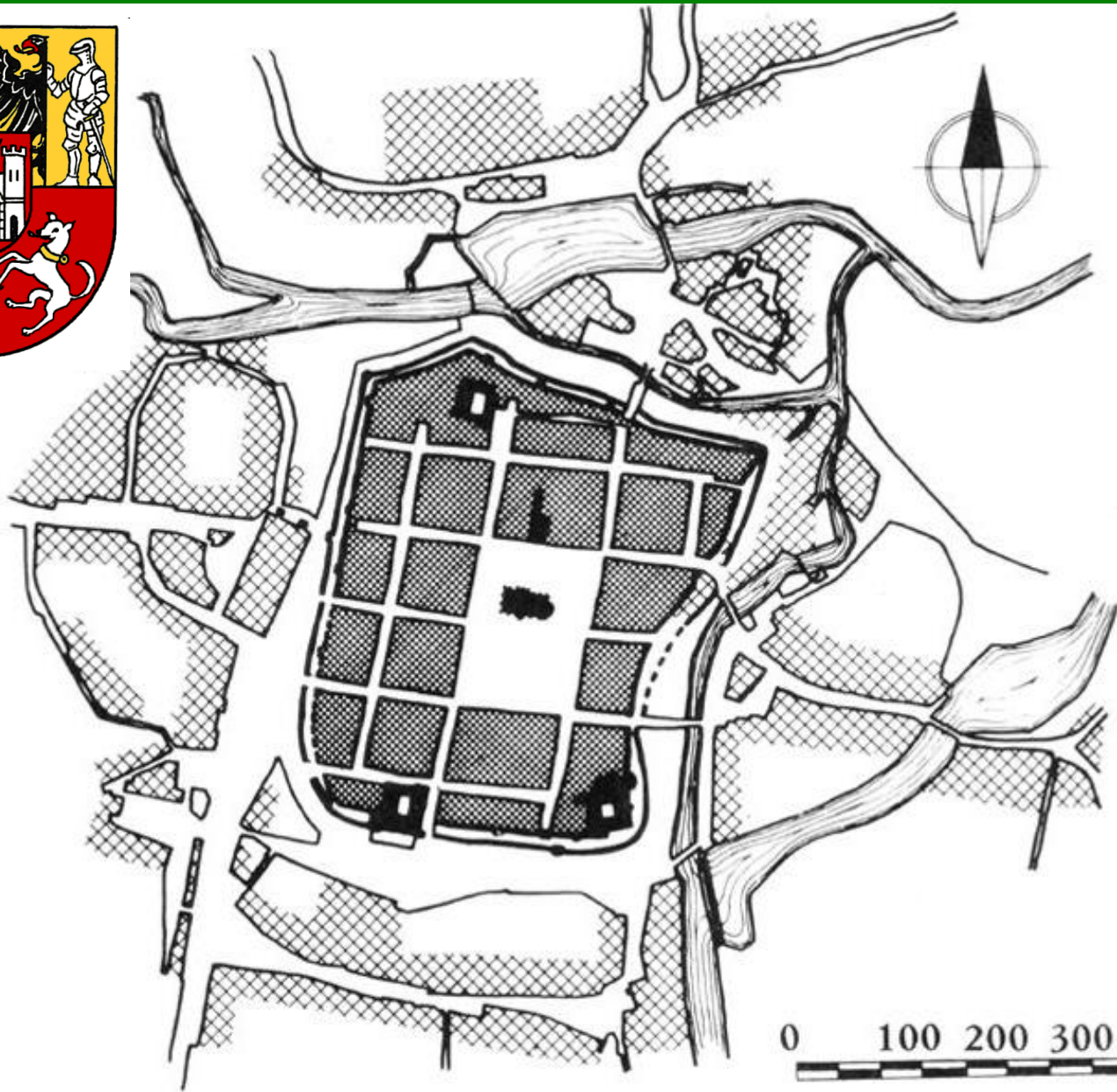
Města založená Přemyslem Otakarem II.

Klatovy

Sušice

Plzeň

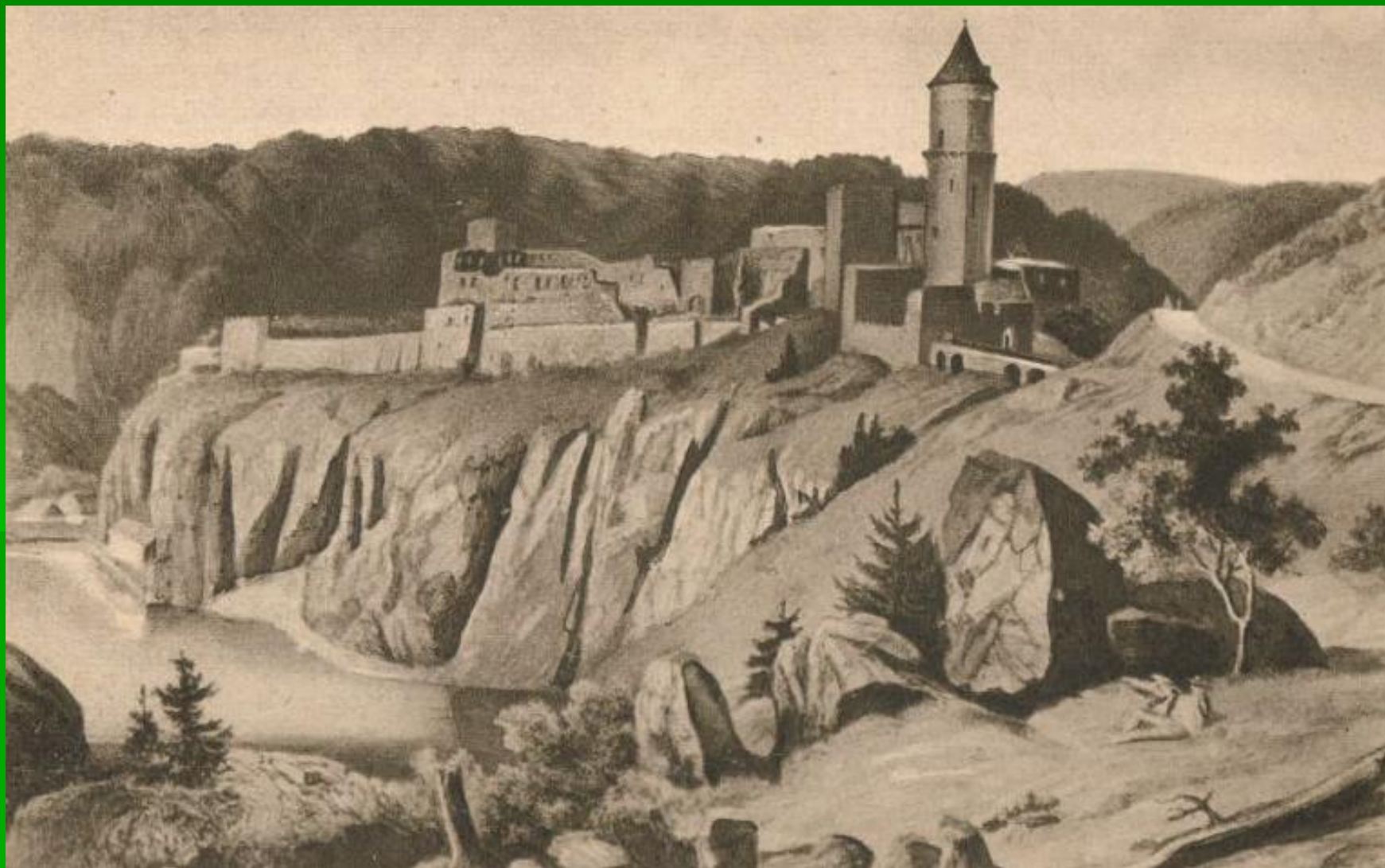
0 100 200 300 400 500

Král českých hradů

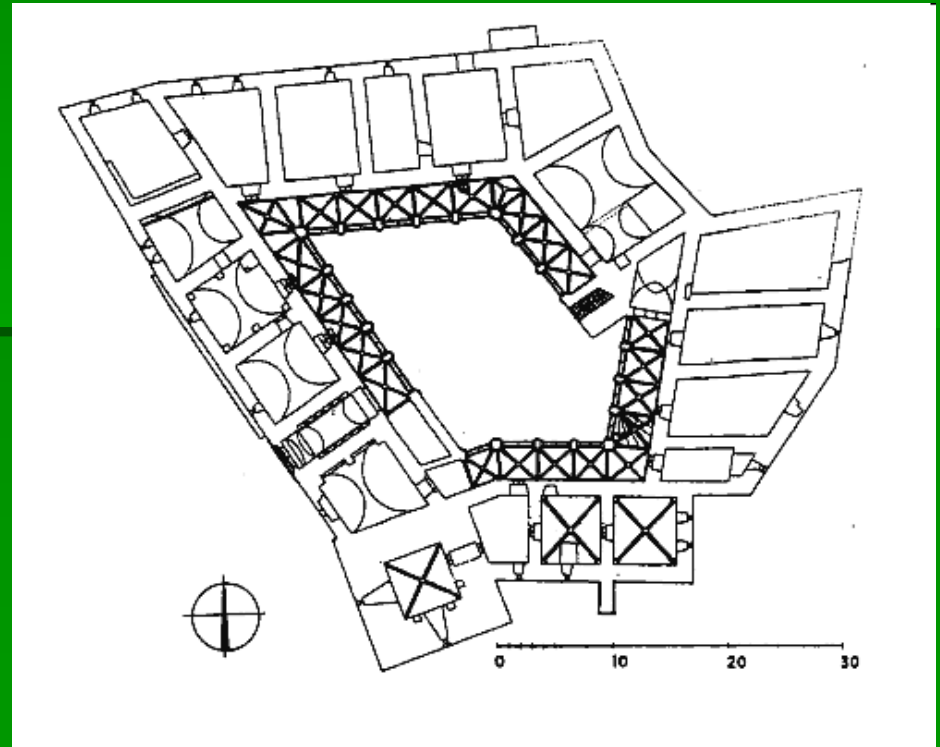
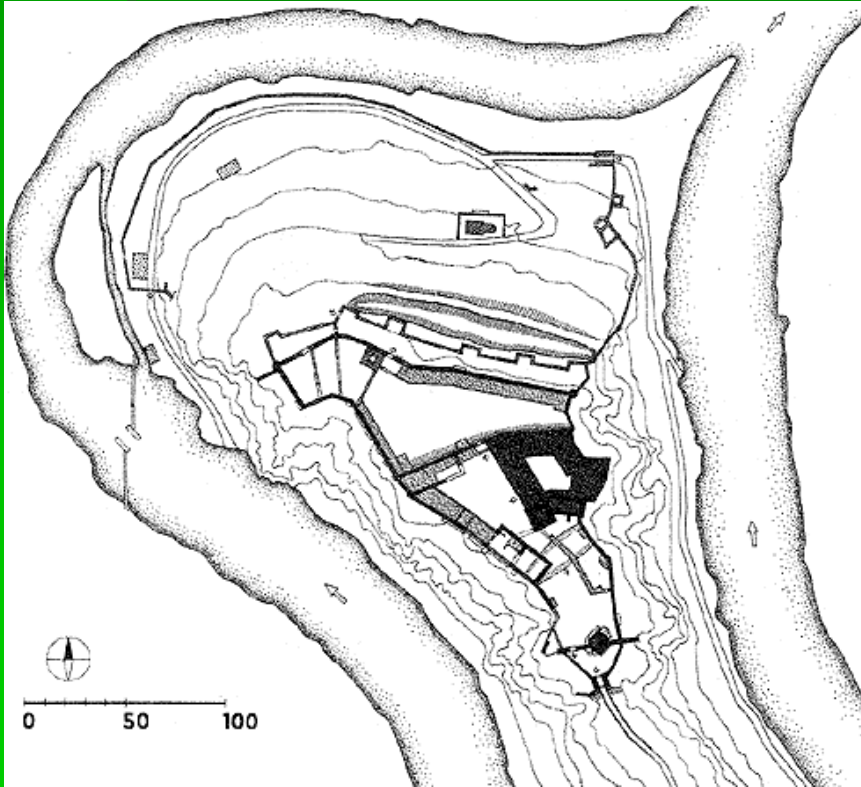
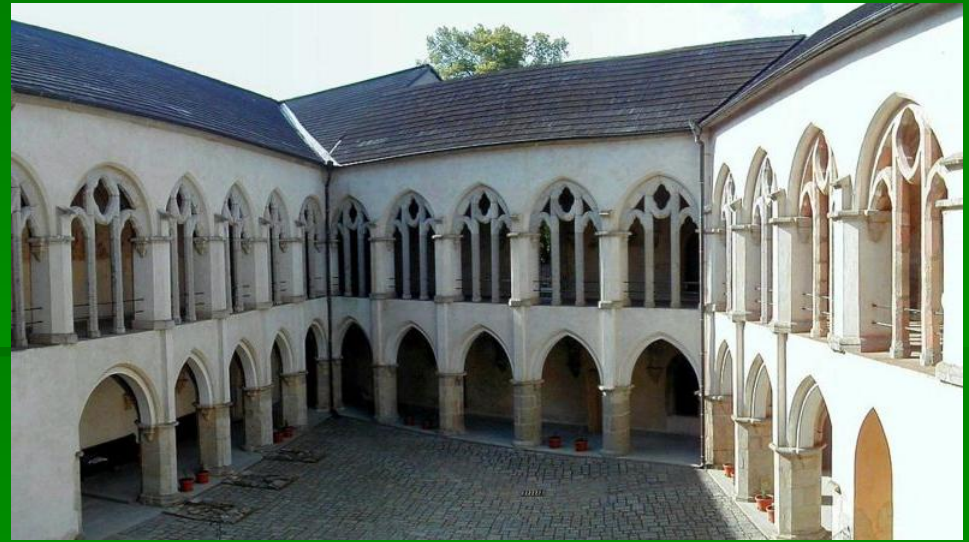

Zvíkov před napuštěním Orlícké nádrže

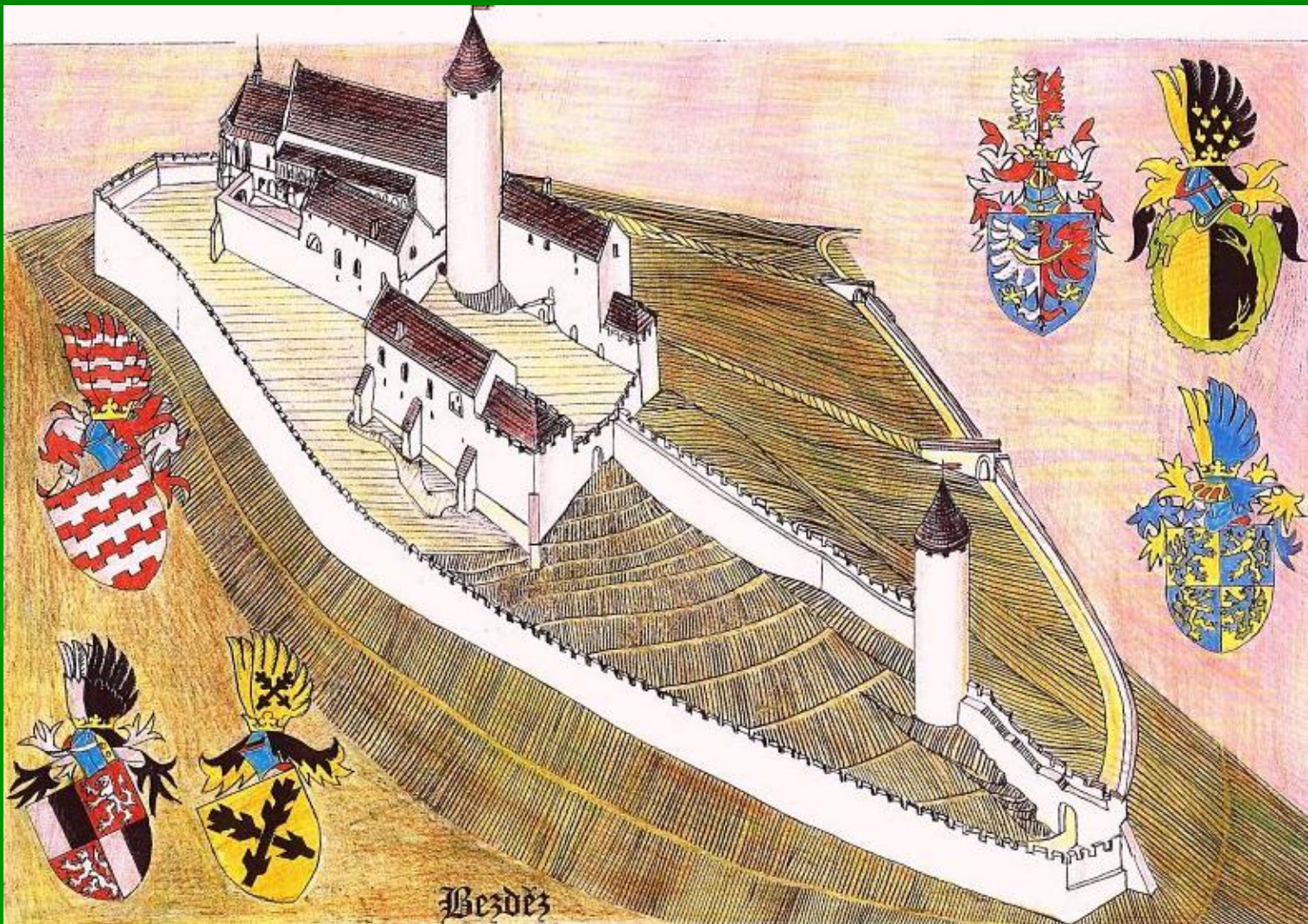

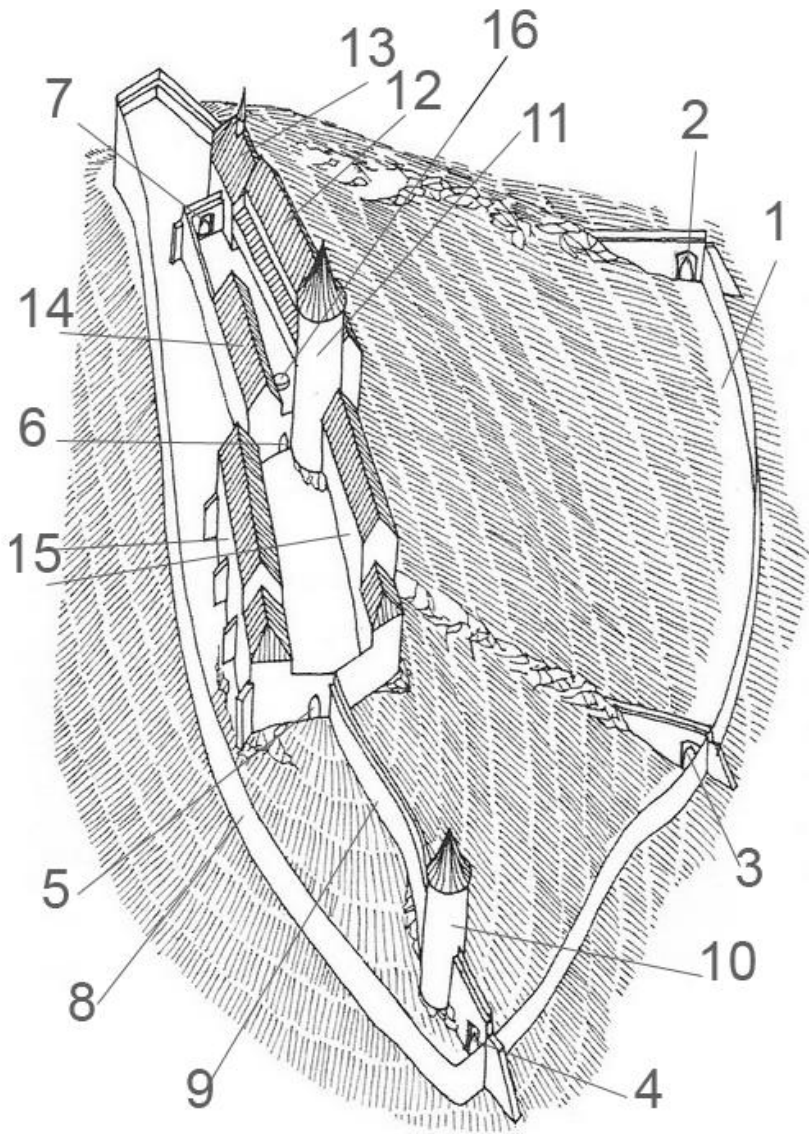
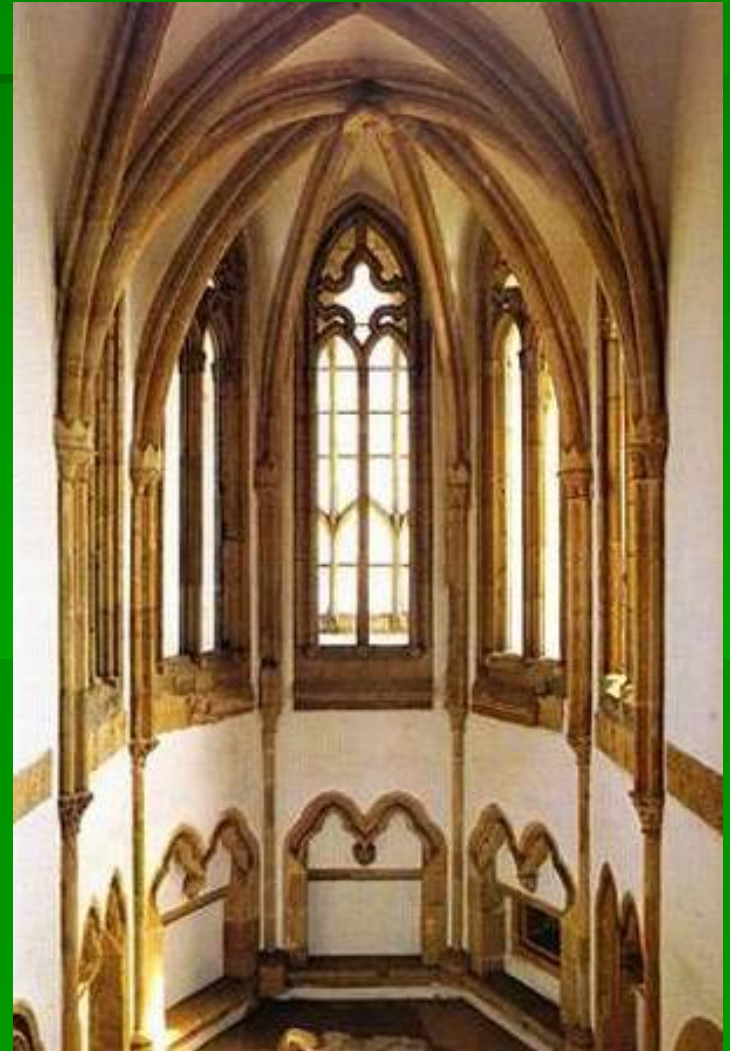

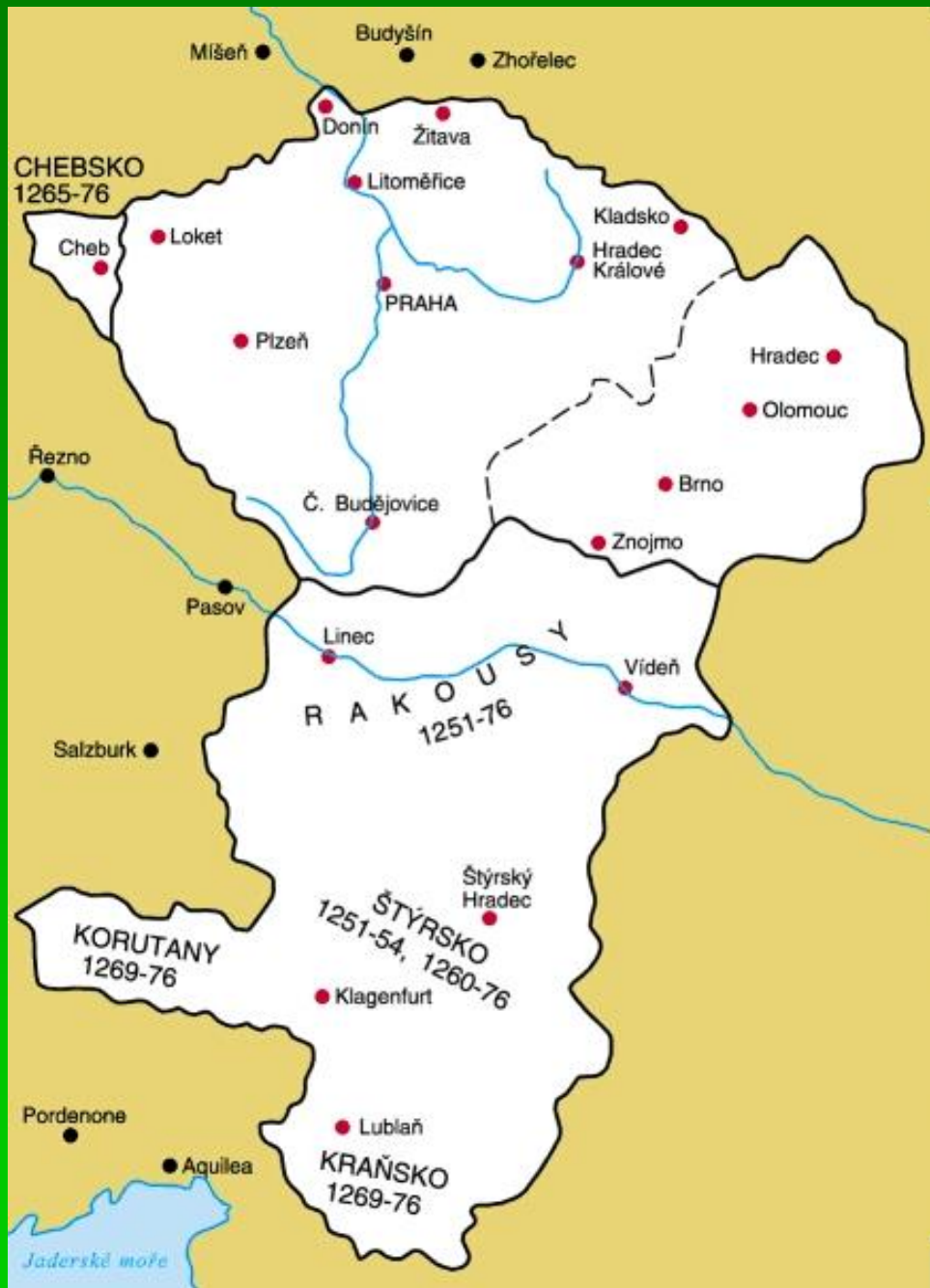

Besdes

Bezděz

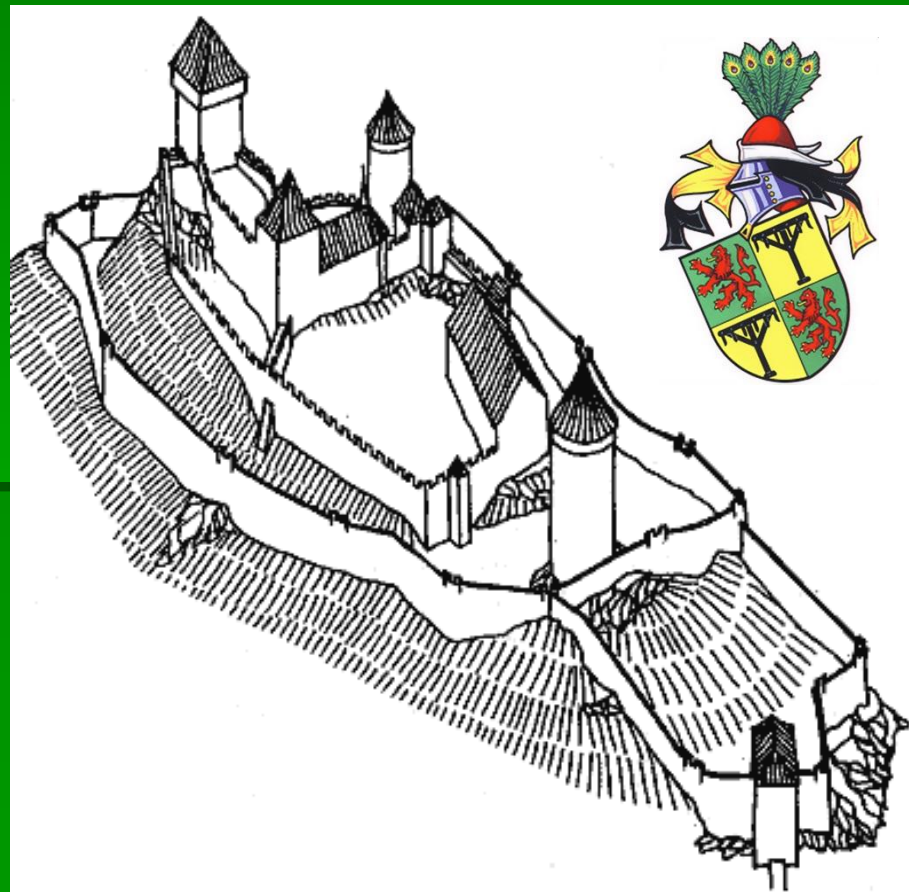
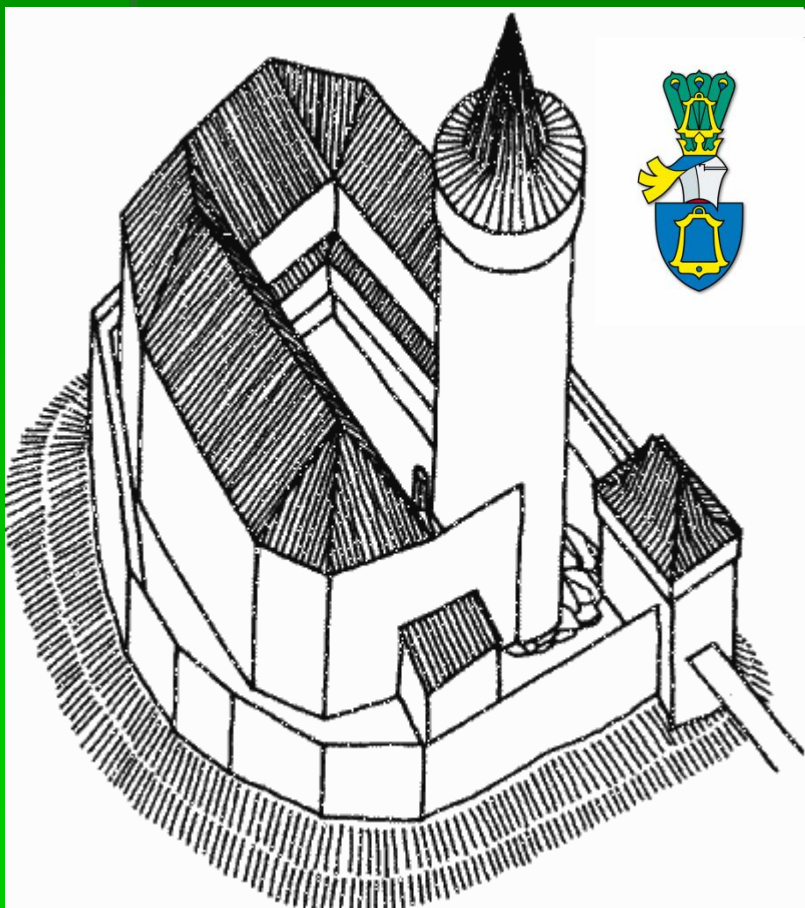

Hofburg ve Vídni vystavěný v Přemyslem Otakarem II.

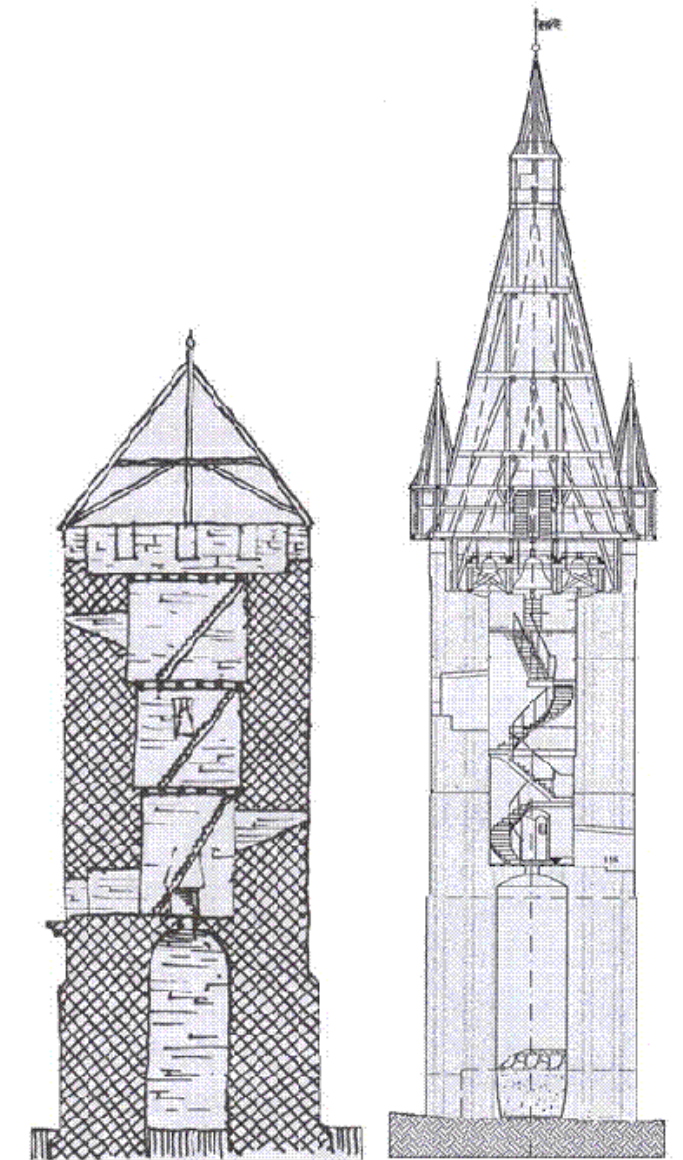
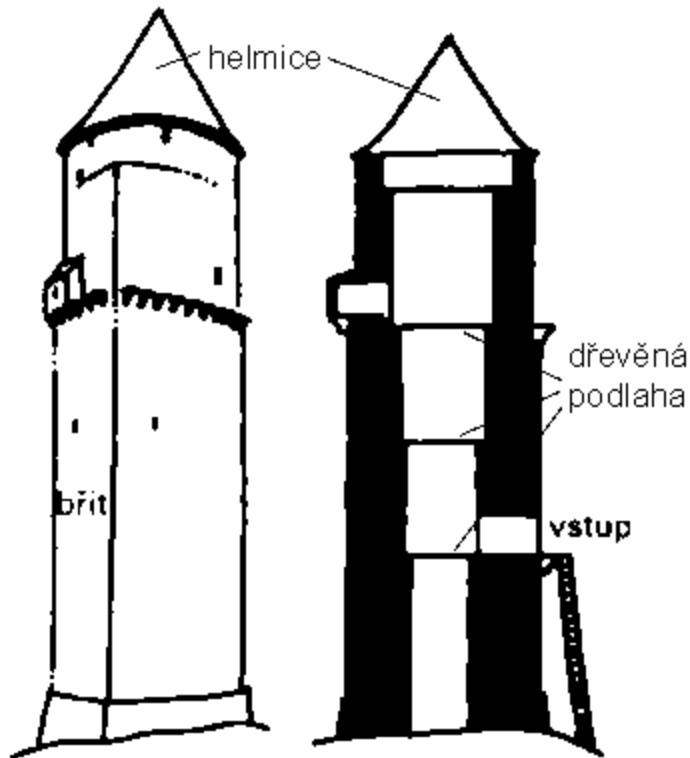

Hrady s bergfritem – útočištnou věží (Vízmburk a Osek)

Útočištná věž - bergfrit

podsebití
na krakorcích

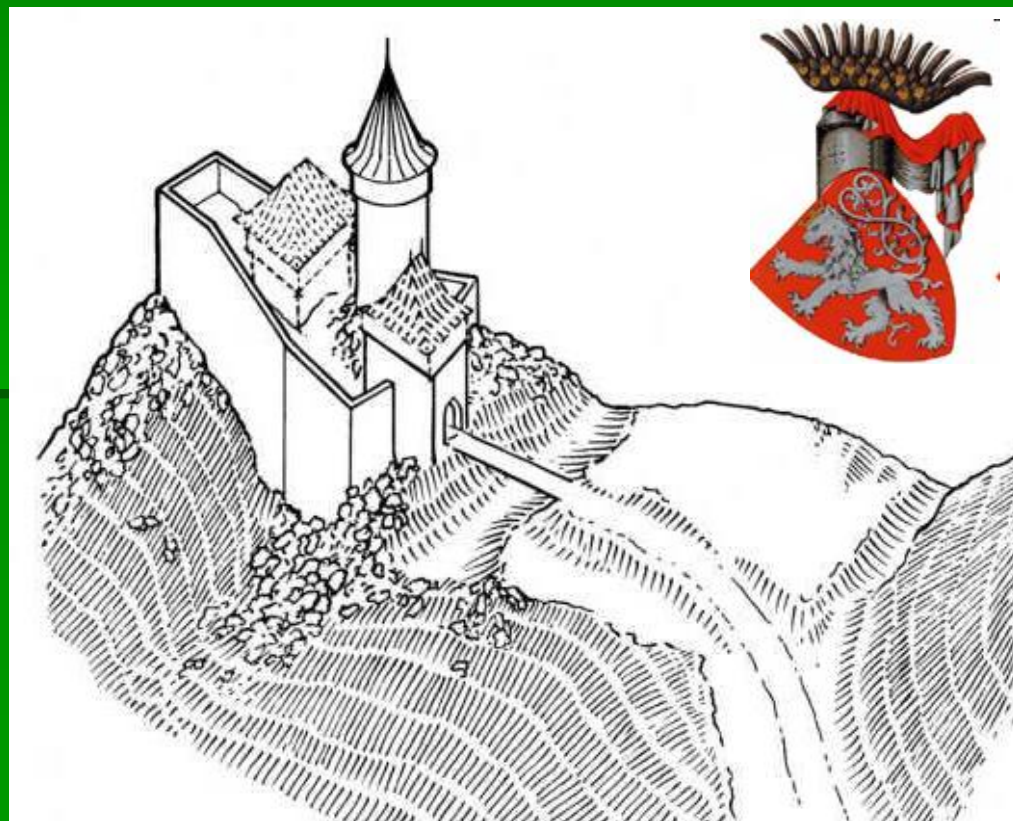
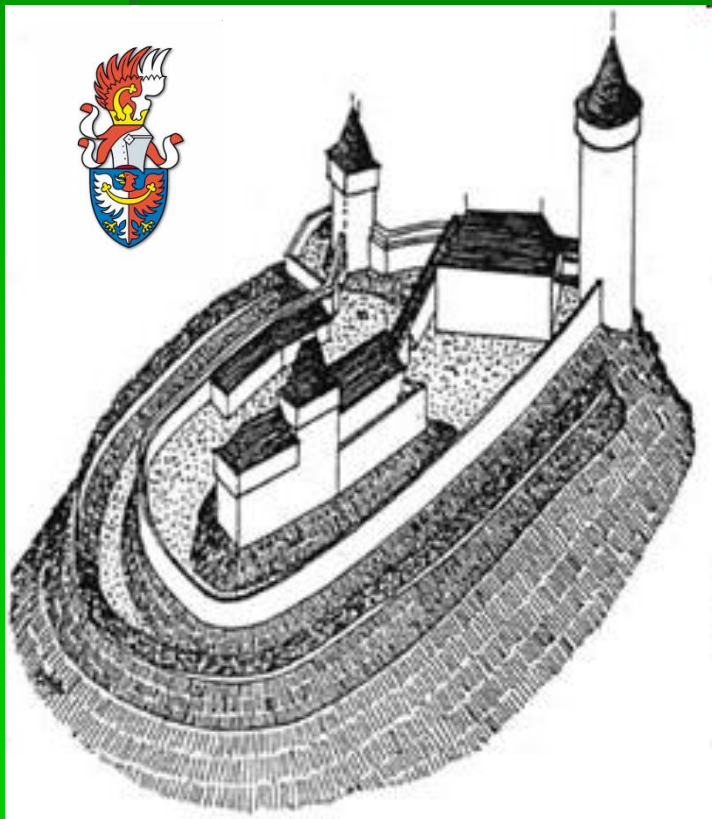

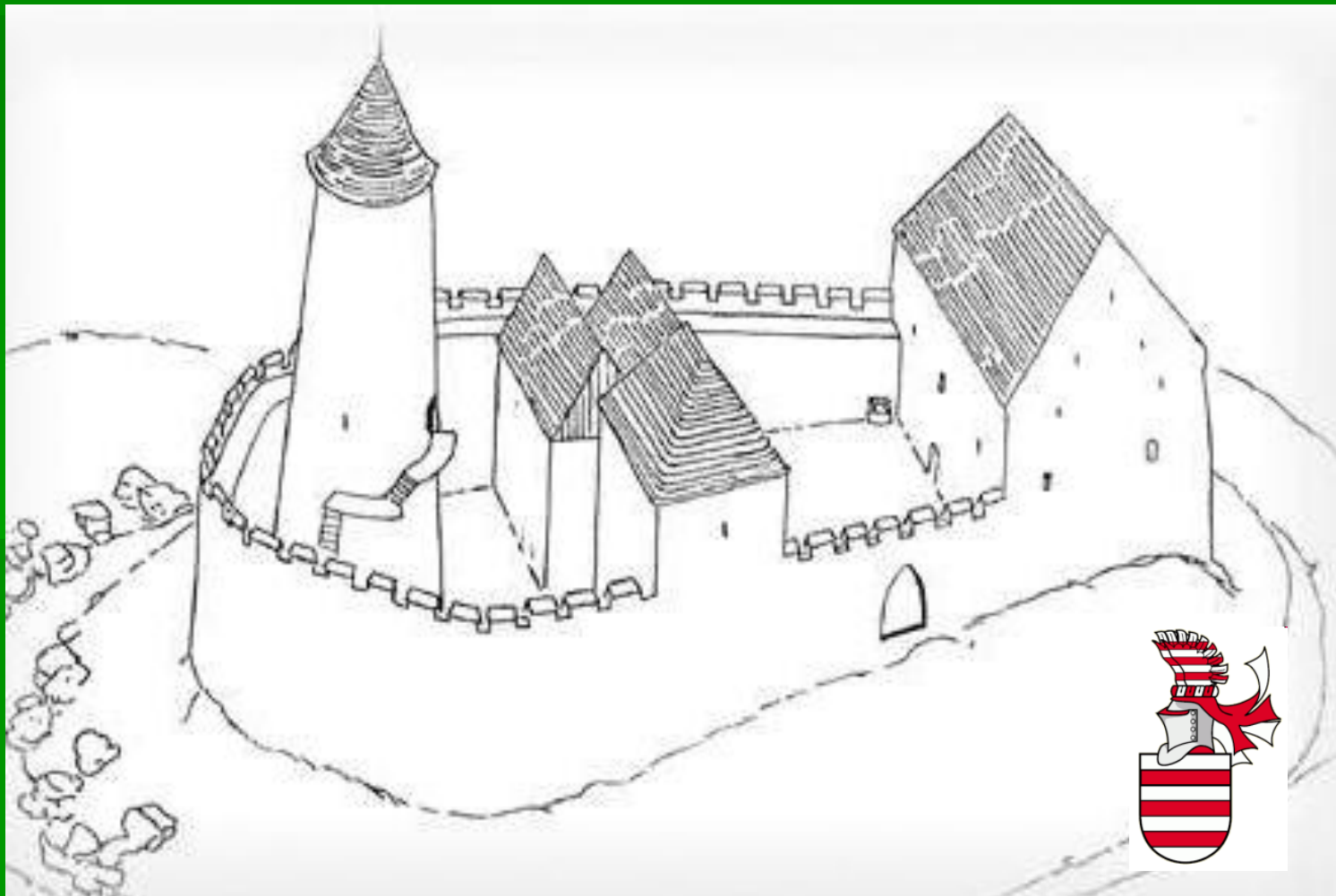
Bor pánů ze Švamberka

Petrohrad Hauenštejn

Volfštejn u Černošína

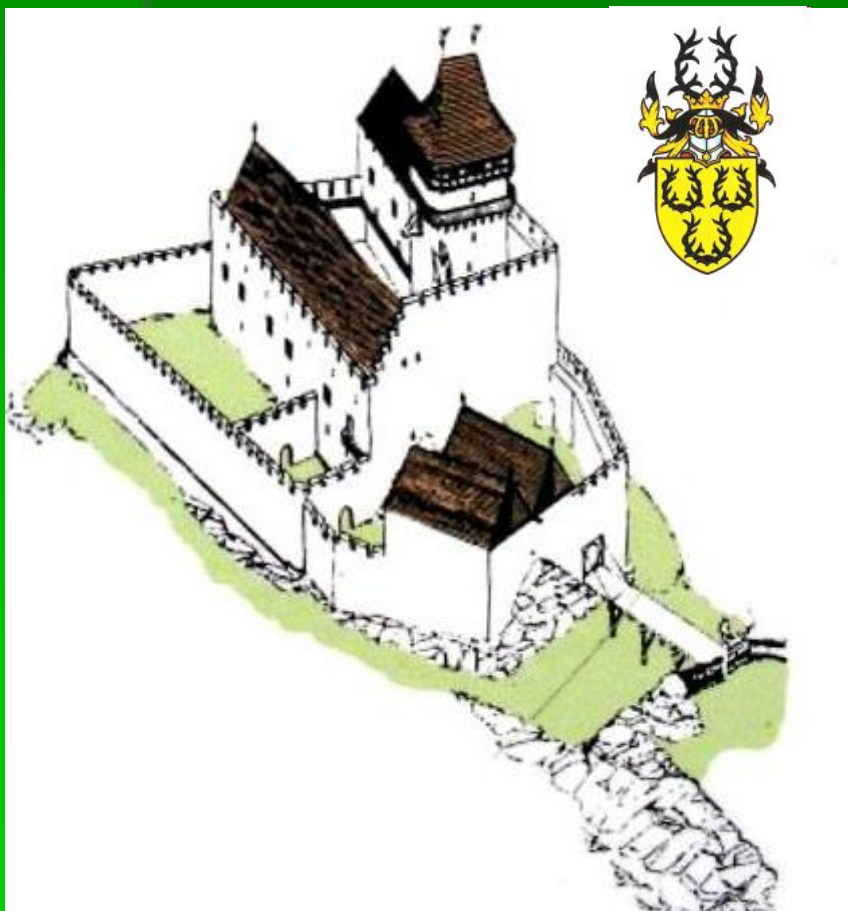

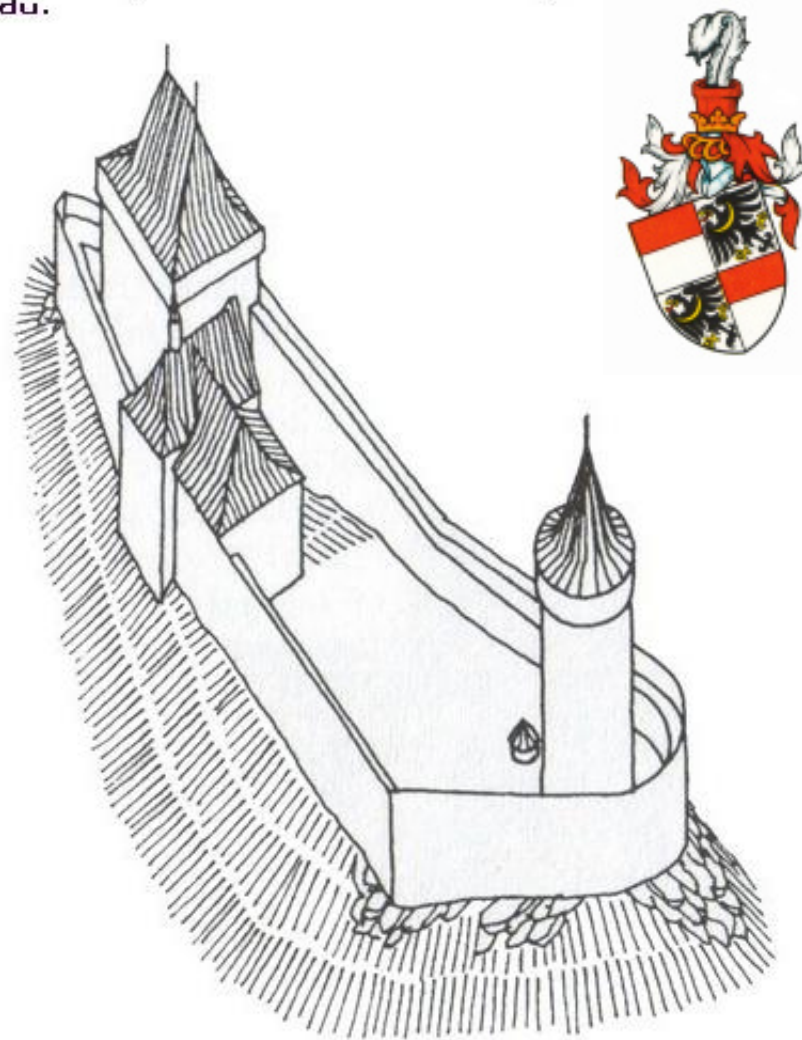
Bergfrit

Gutštejn

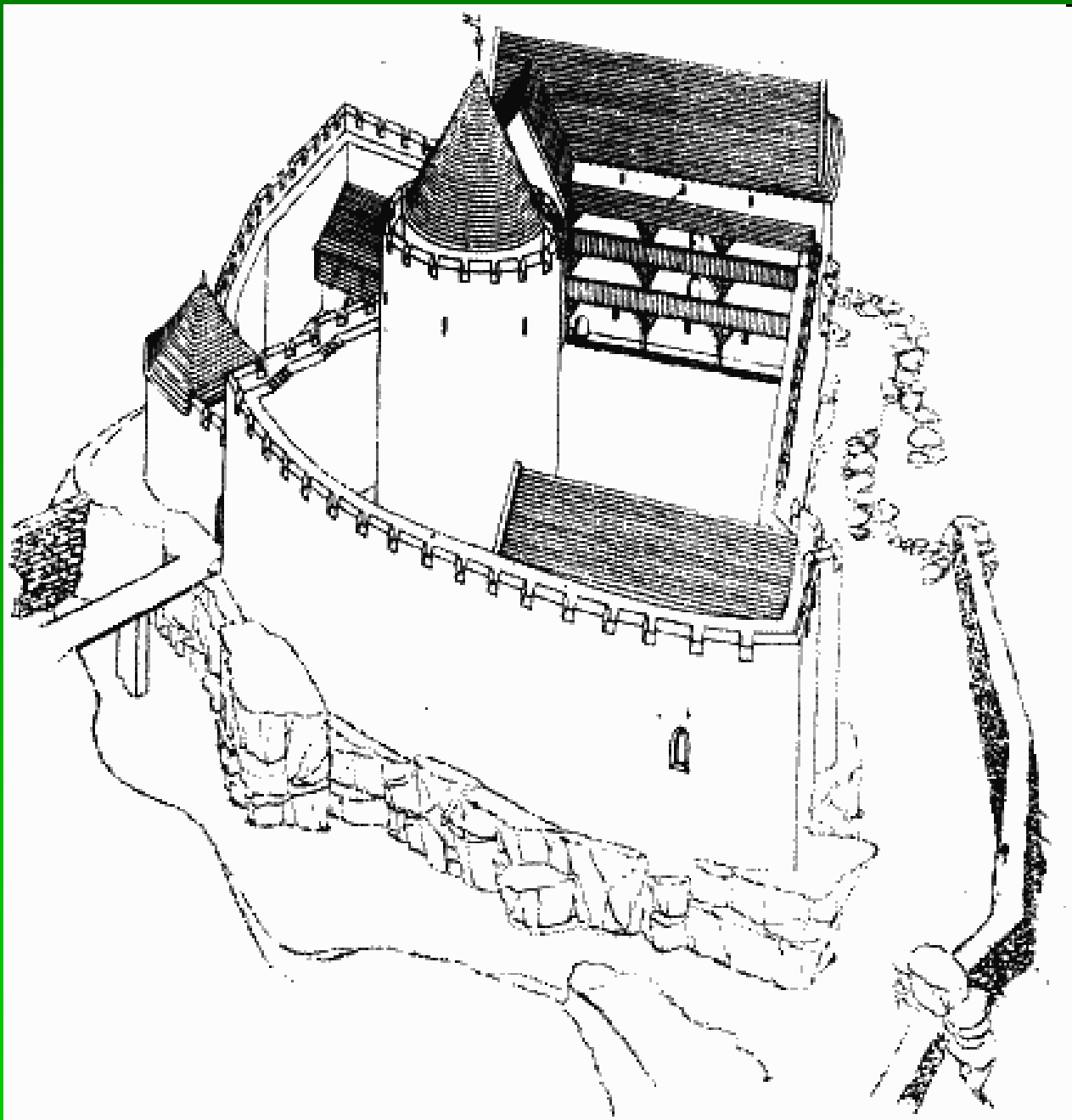
Hasištejn

HASIŠTEJN, hmotová rekonstrukce jádra první fáze hradu.

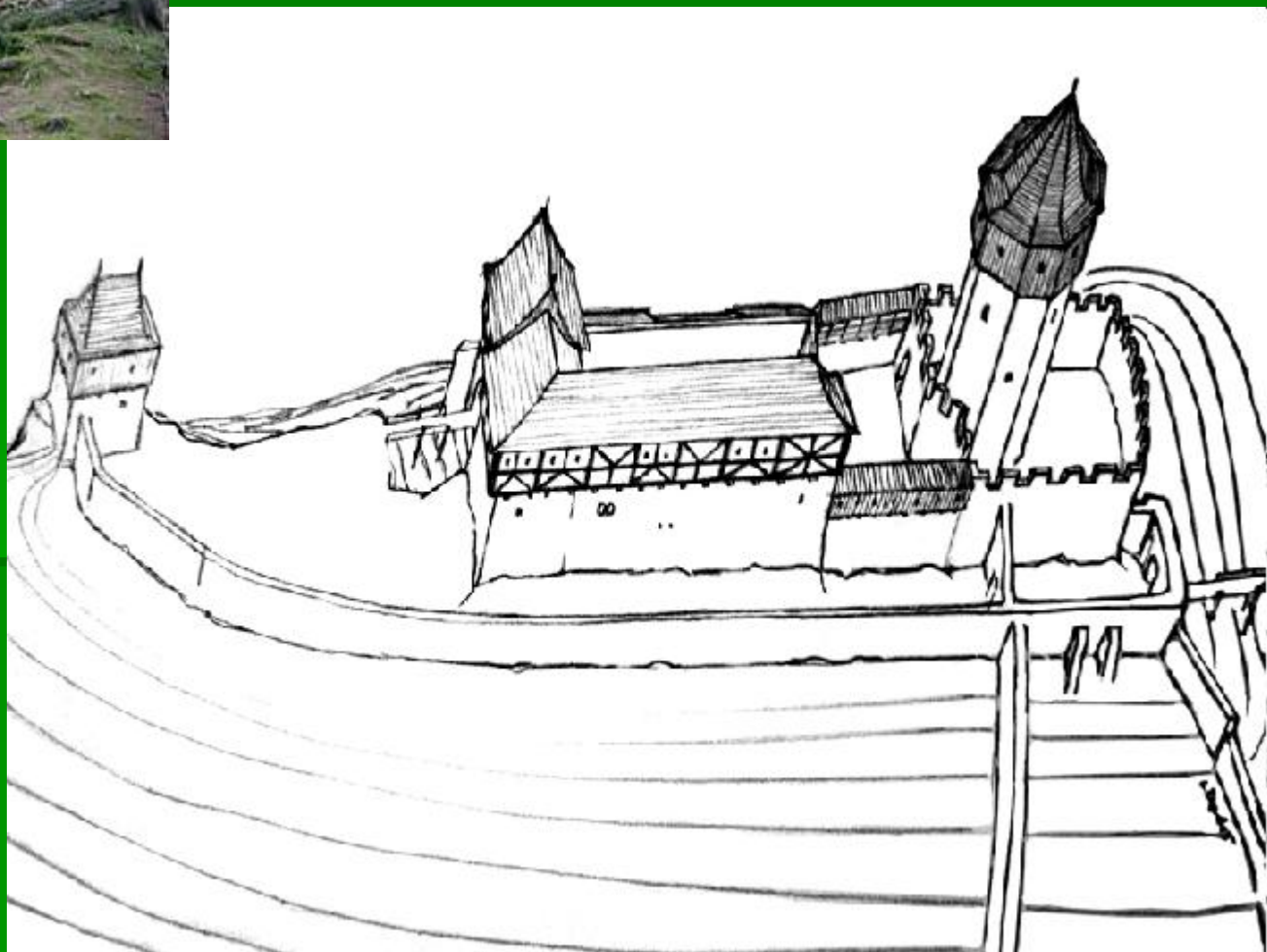
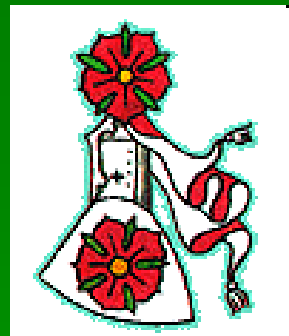
Zdroj: Durdík, T. Ilustrovaná encyklopedie českých hradů. Praha : Libri, 2002, s. 152.

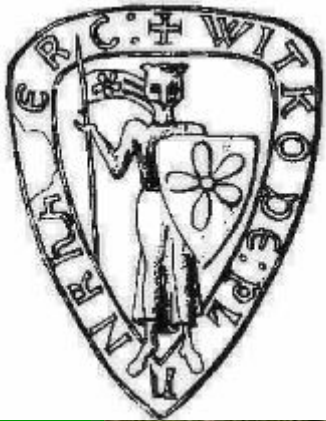

Příběnice

Rožmberk

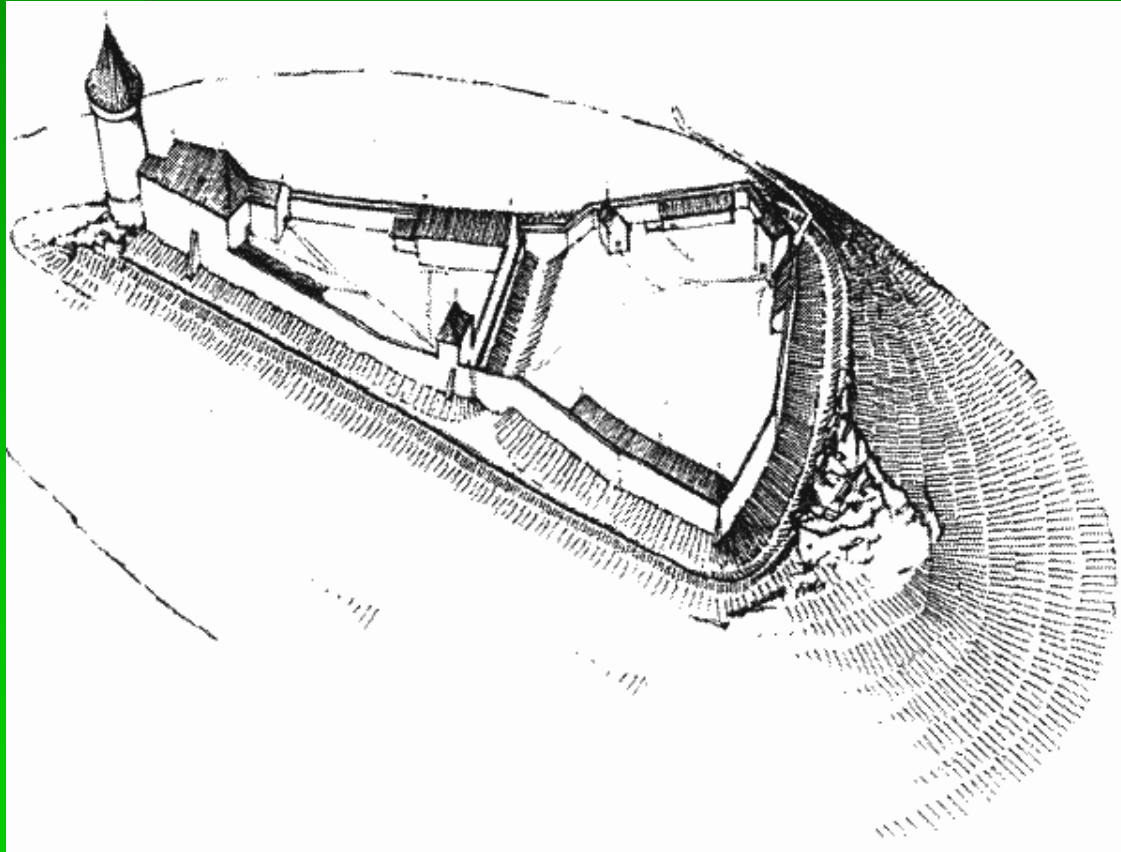
Věž Jakobínka

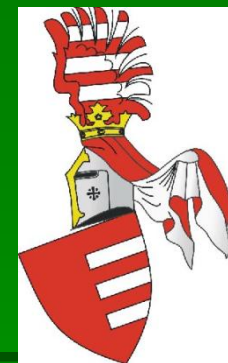
Český Krumlov

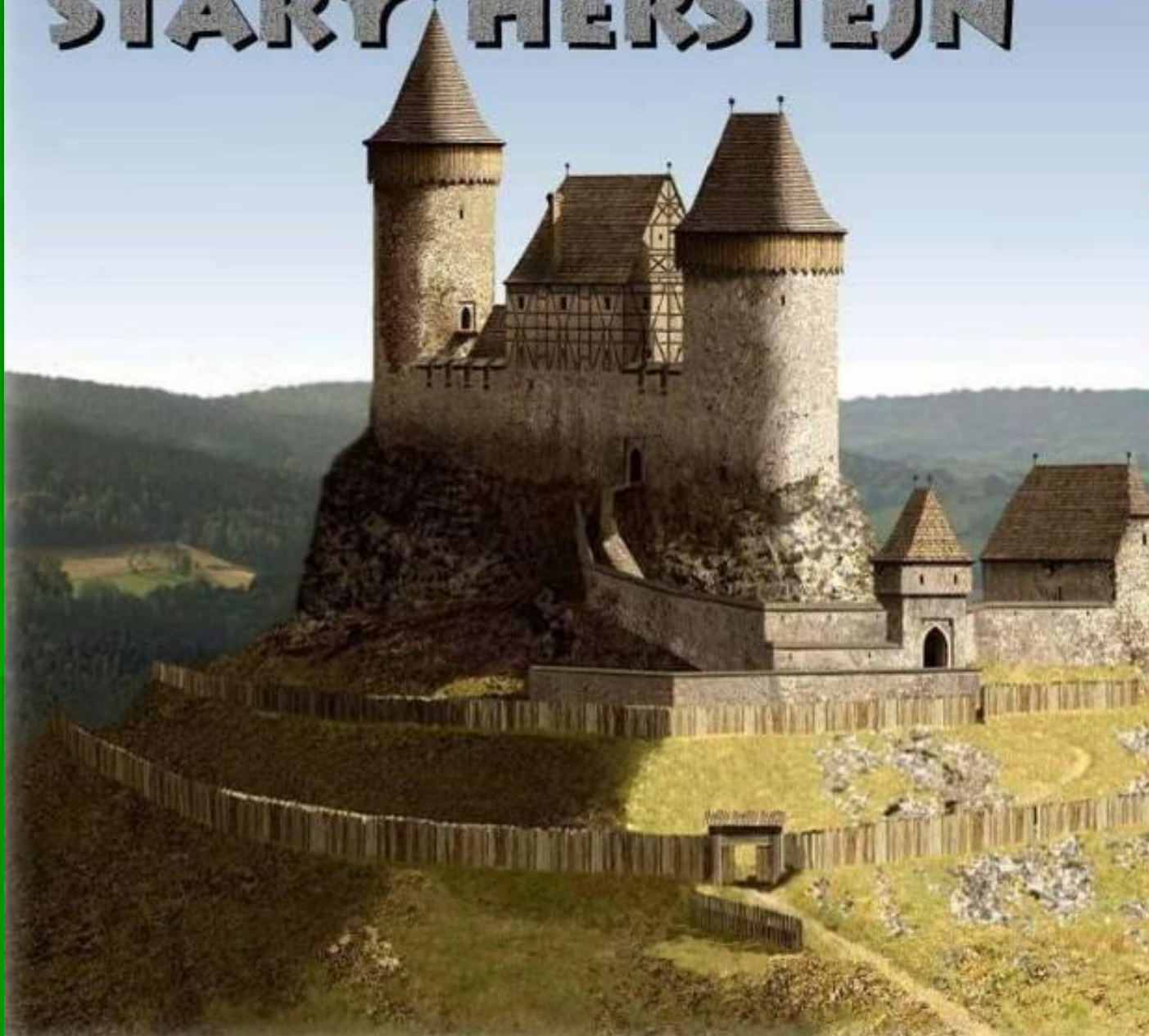
Hmotová rekonstrukce hradu Švamberka

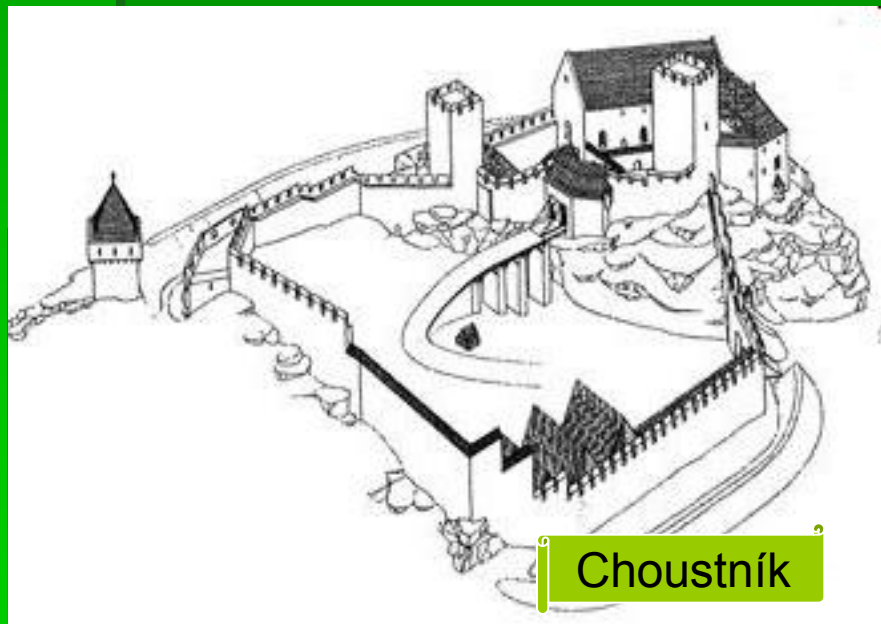

Hrad Rýzmberk střežící Všerubský průsmyk

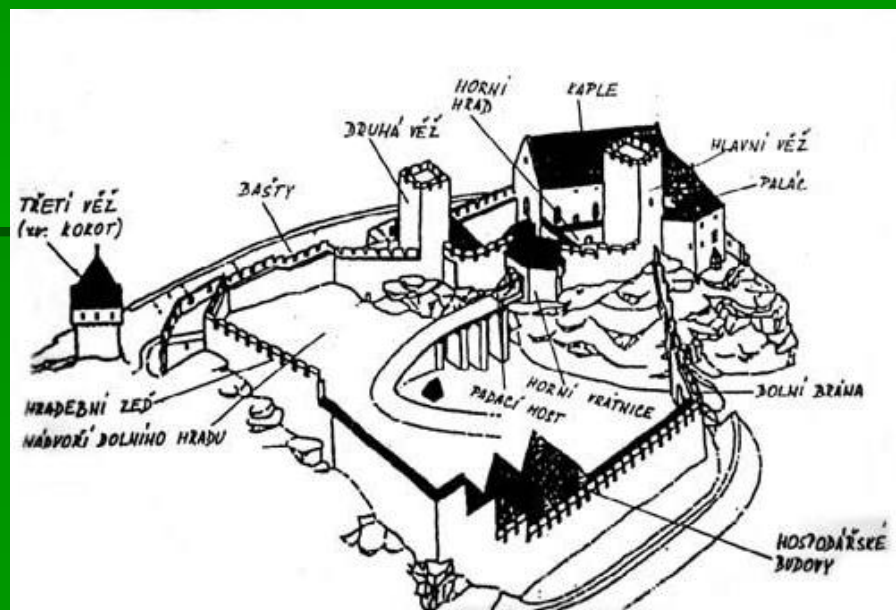

STARÝ HERŠTEJN

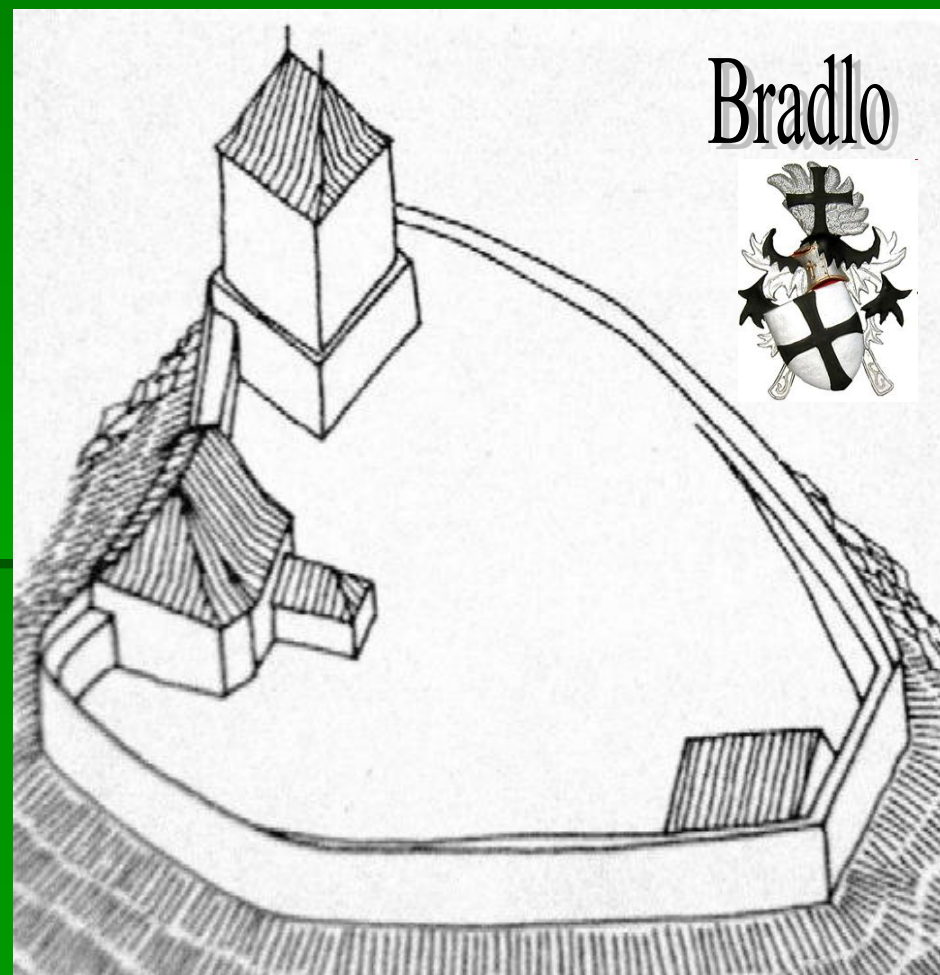

Choustrník

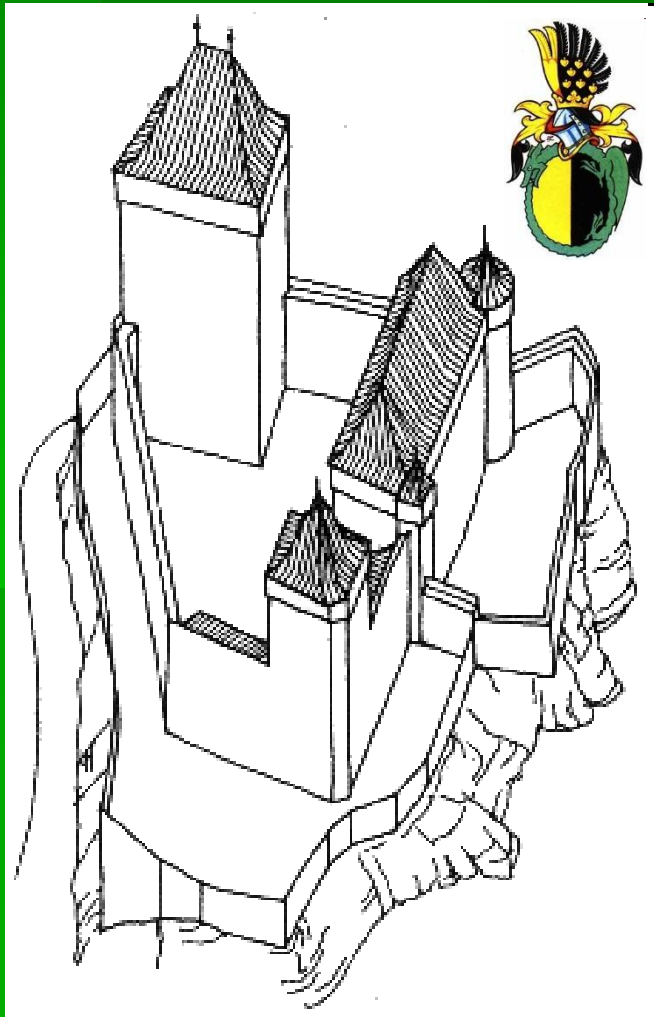
Hrady s obytnou věží - donjonem

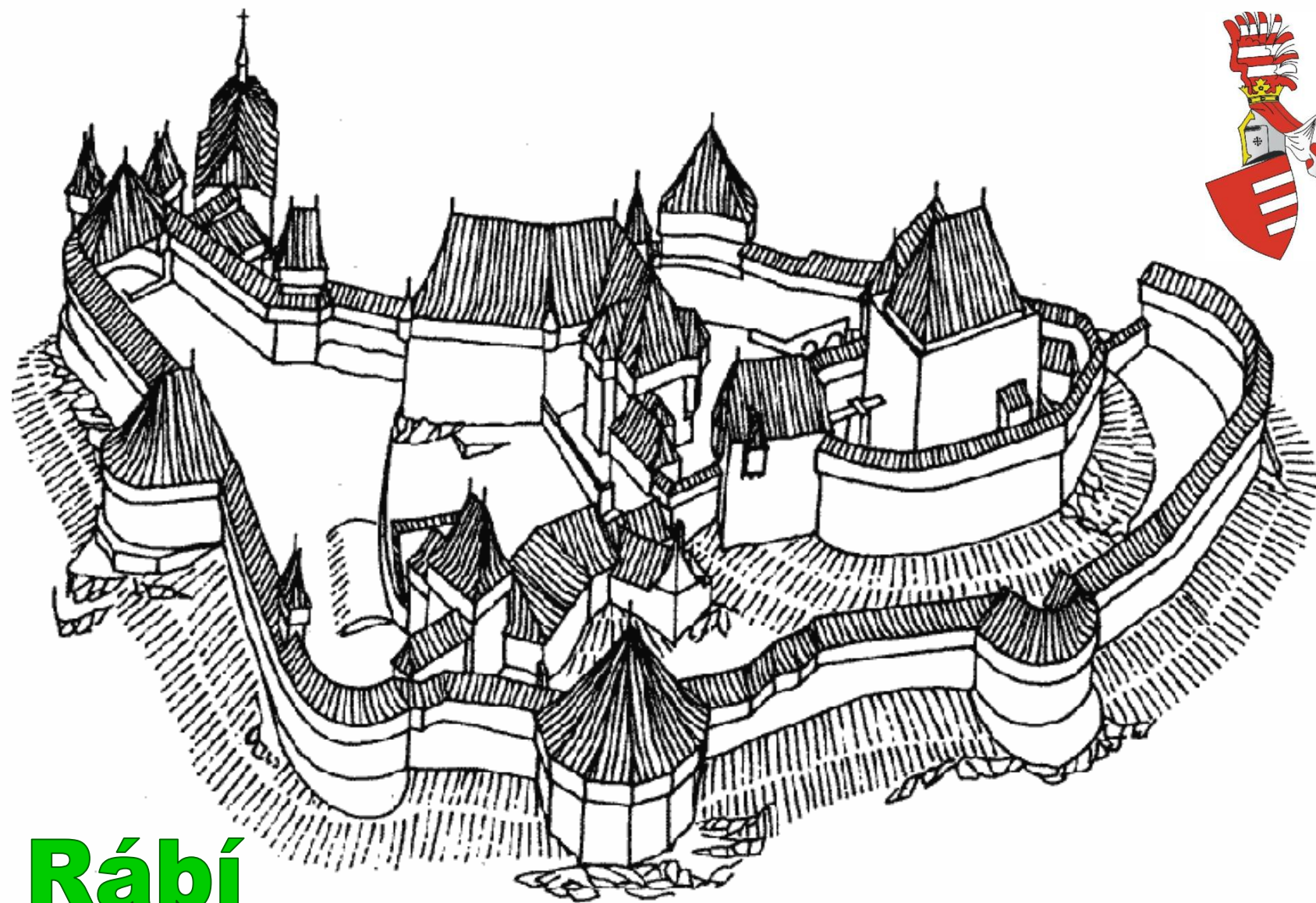
Kost

Nový Herštejn

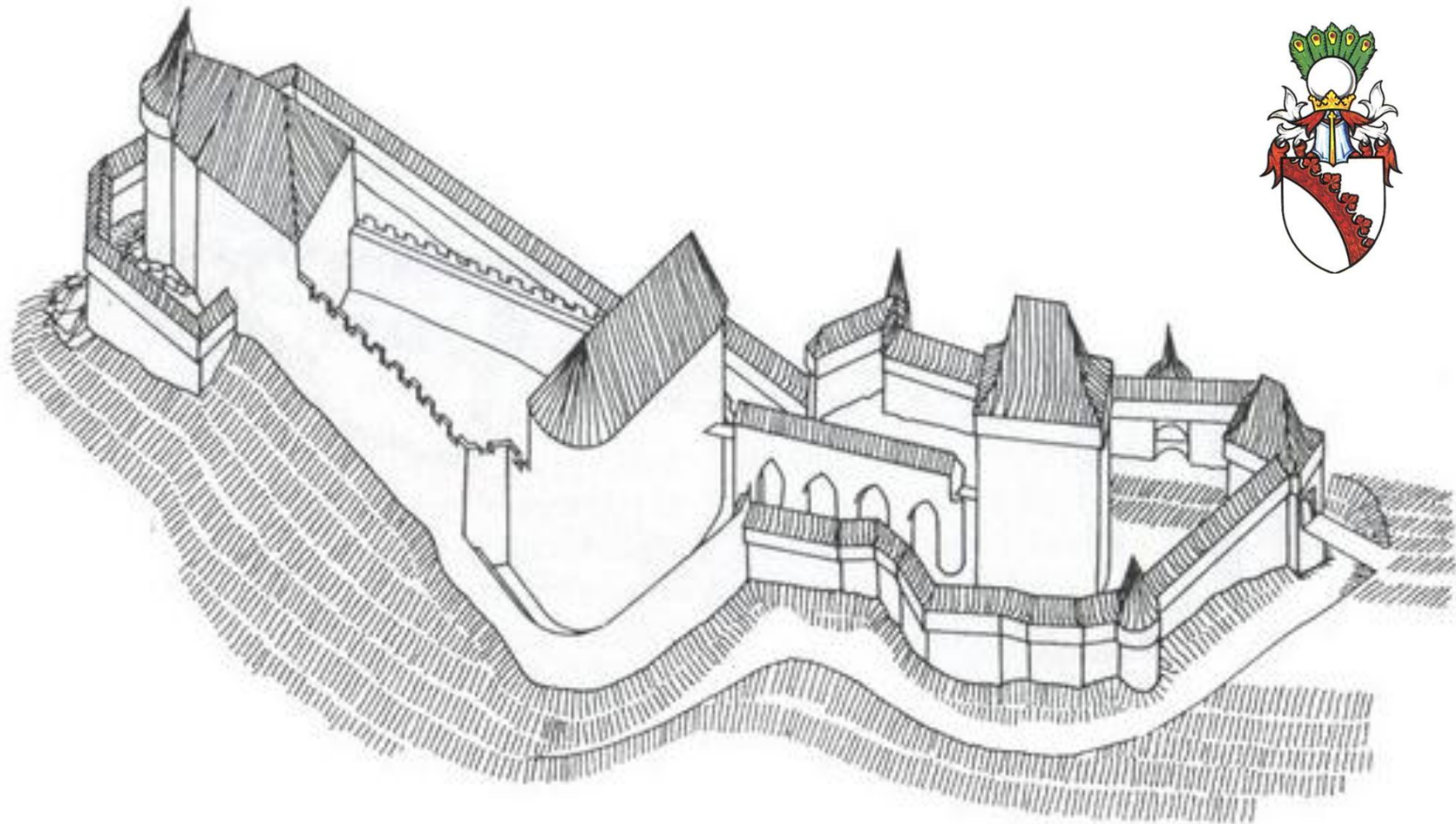
Nový Herštejn

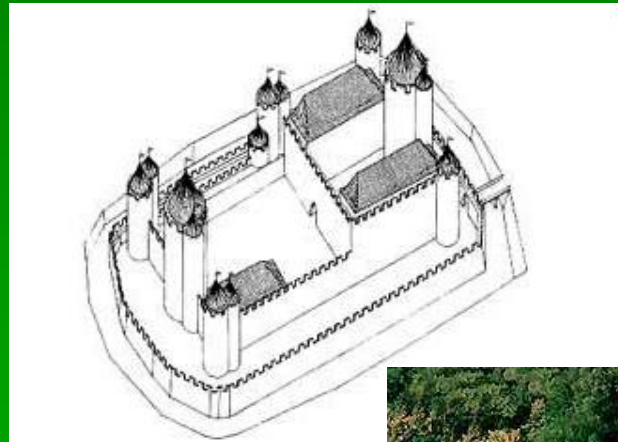
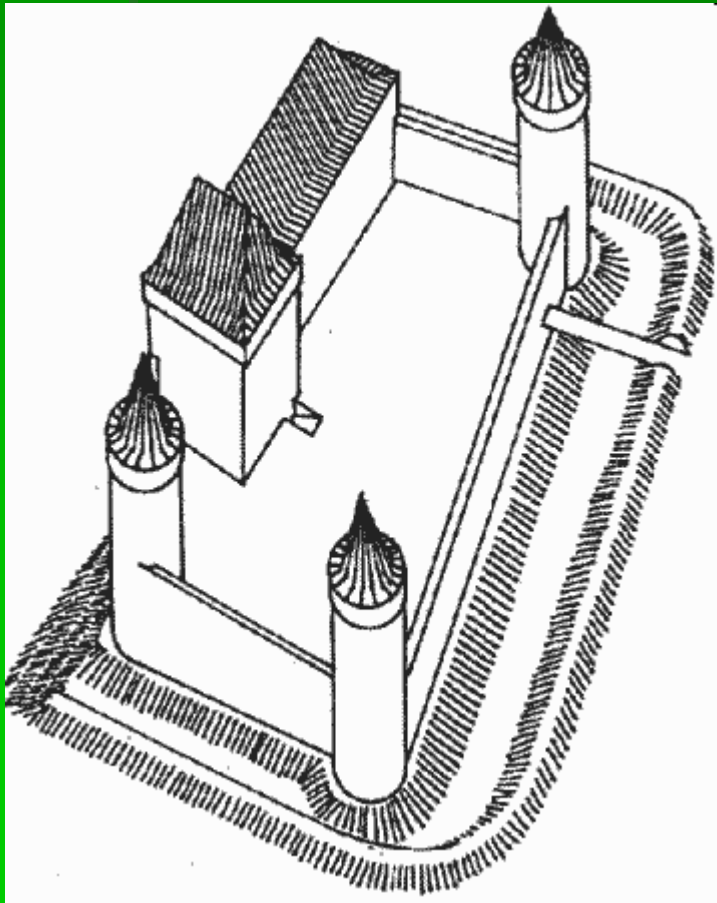

Rábí

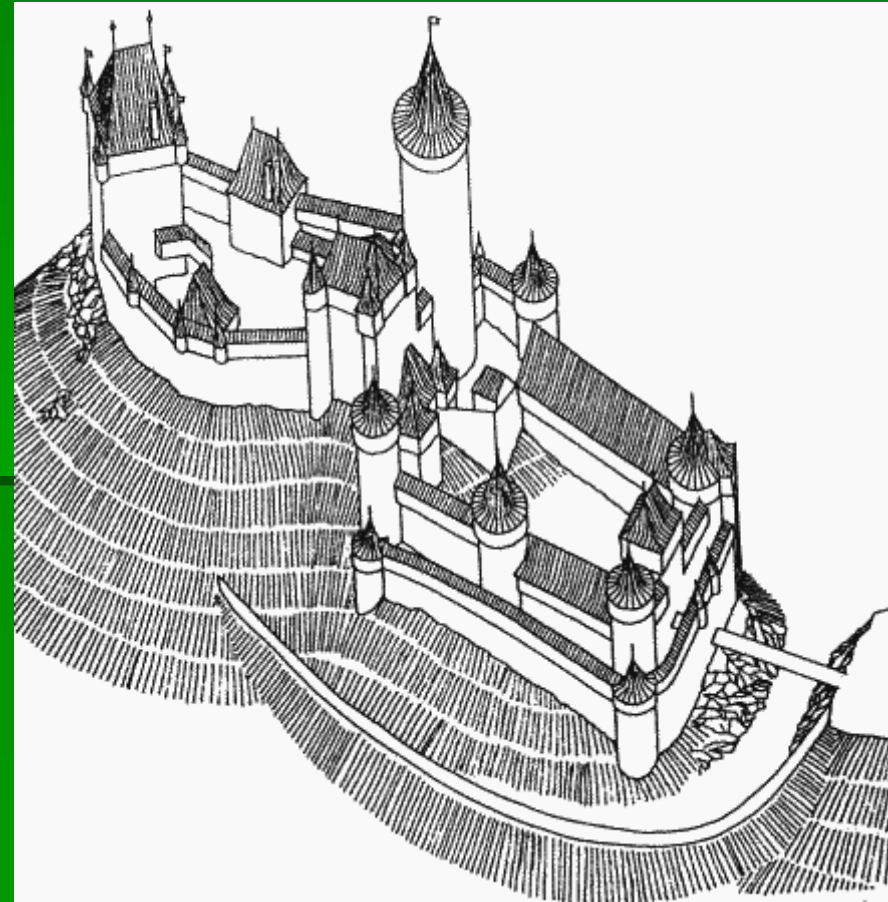
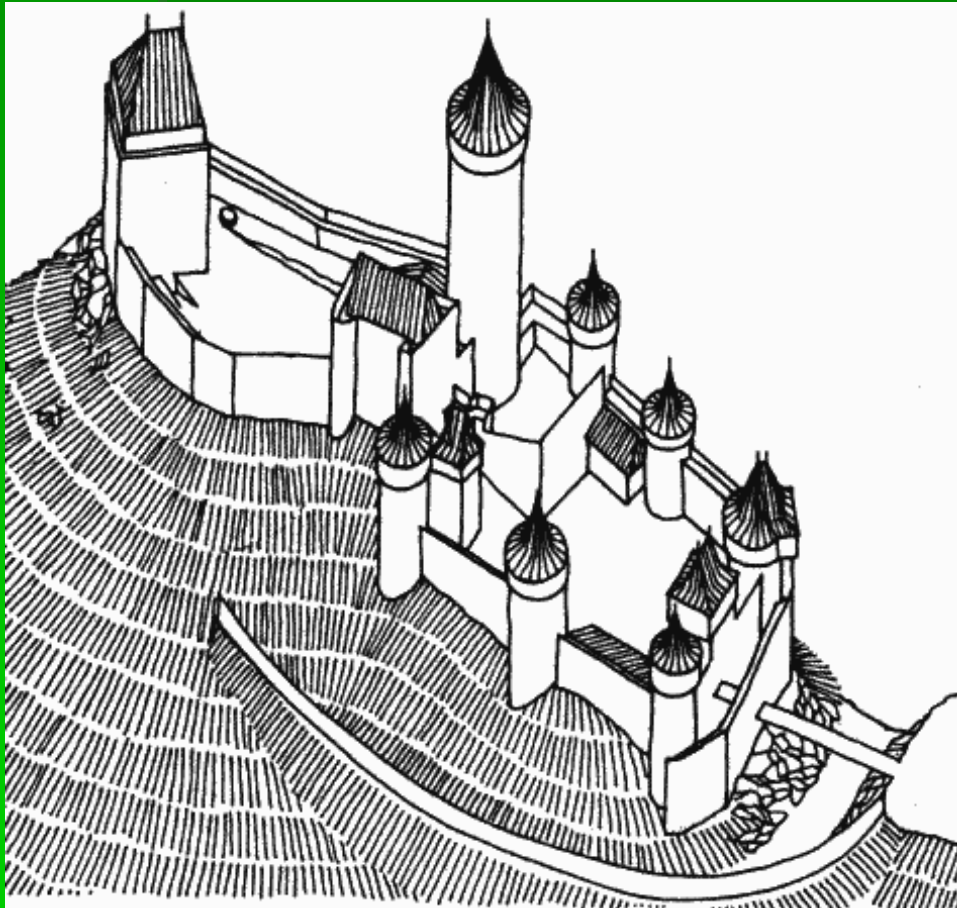
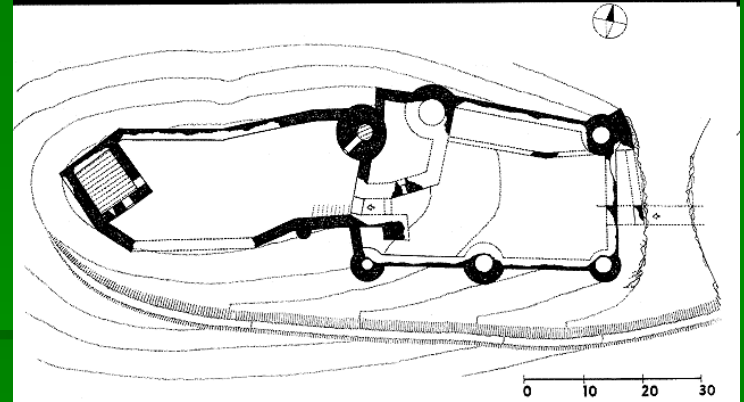
Velhartice

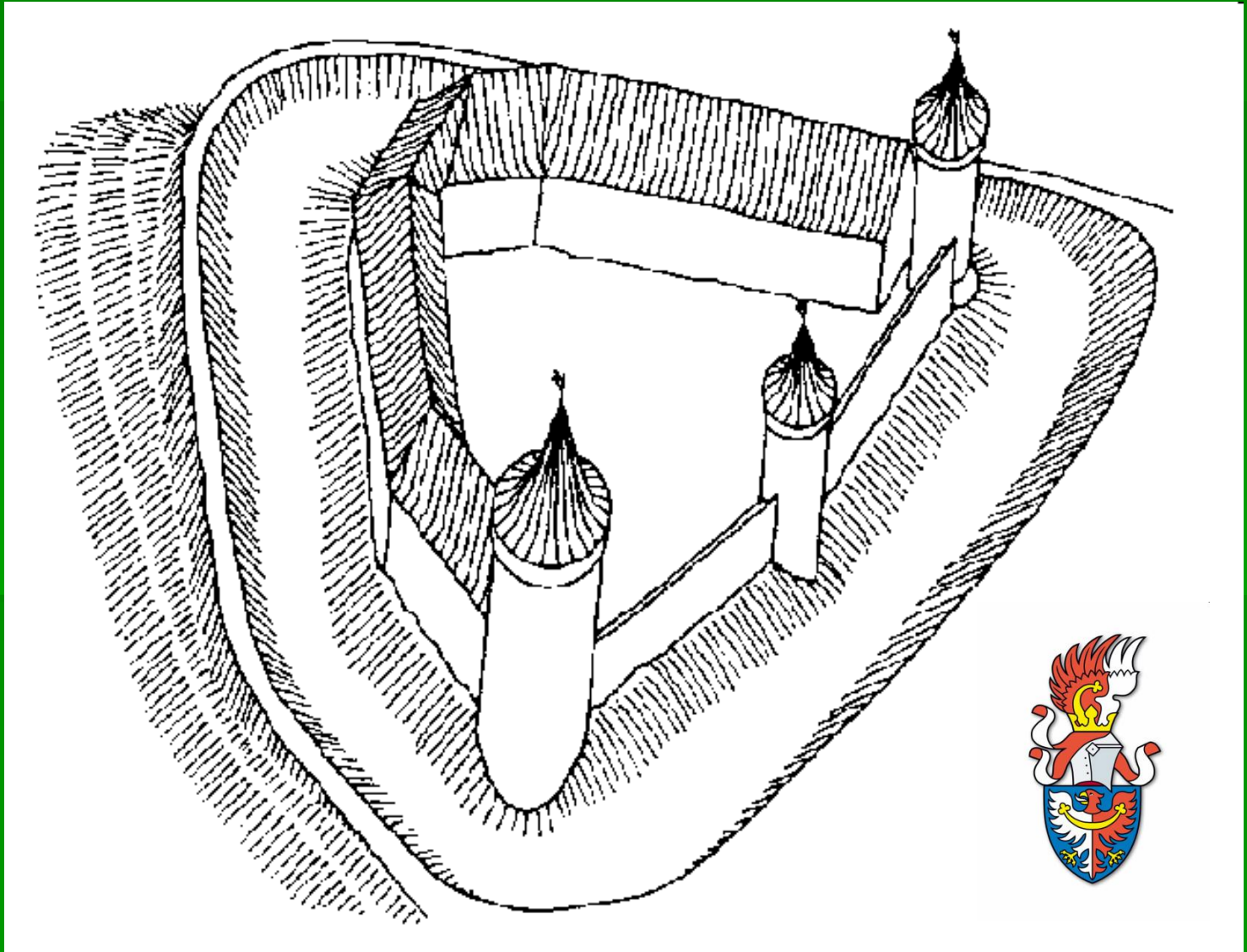
Kastely – vícevěžové hrady Zvířetice a Konopiště

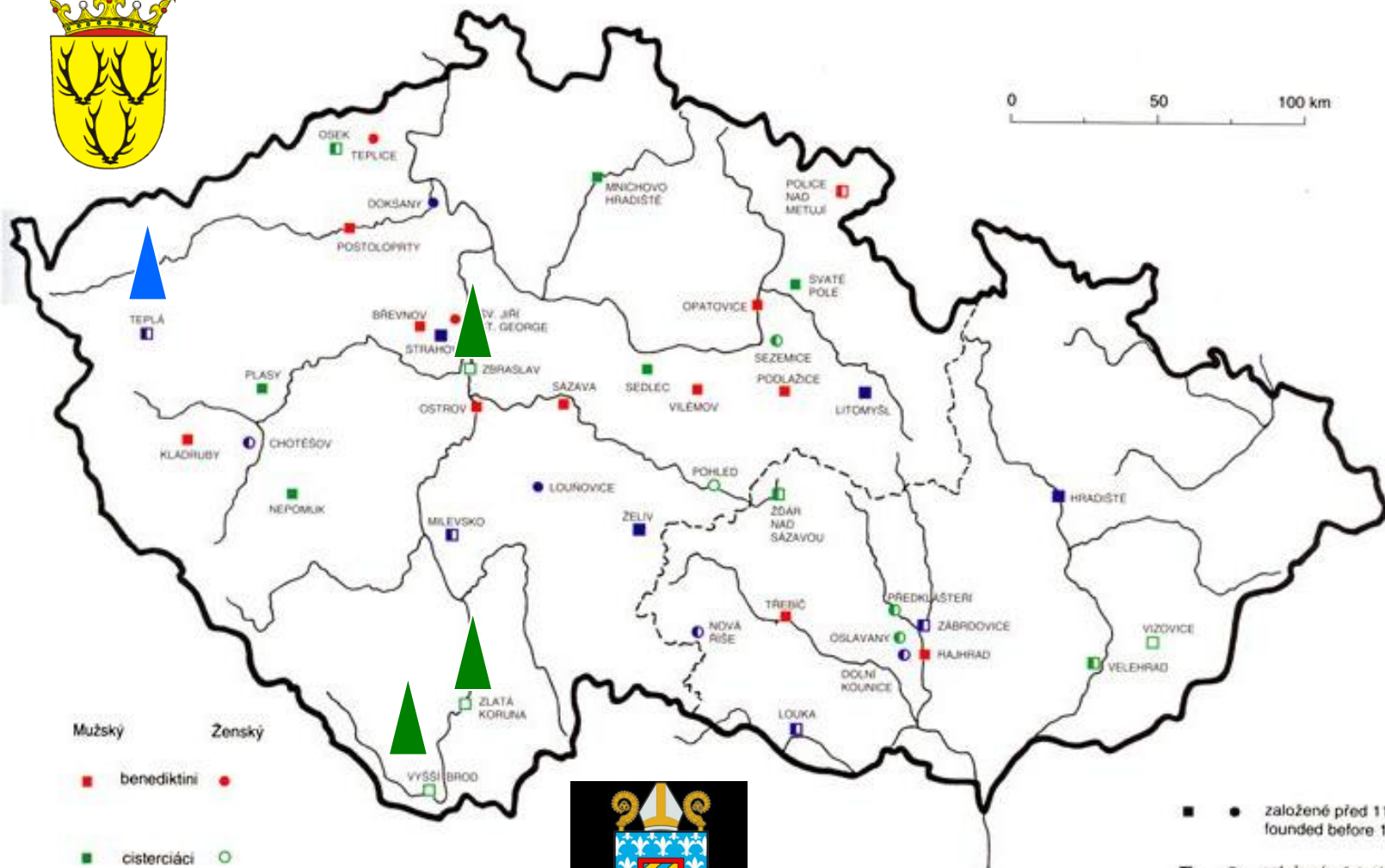
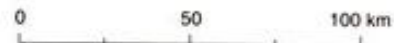
Týřov 1249 vězení Přemysla Otakara II.

Džbán

Kláštery benediktinů, cisterciáků a premonstrátů

Mužský   Ženský

■ benediktini   ●

■ cisterciáci   ○

■ premonstráti   ●

■ ● založené před 1173
founded before 1173

■ ○ založené v letech 1173-1253
founded between 1173-1253

■ ○ založené v letech 1253-1310
founded between 1253-1310

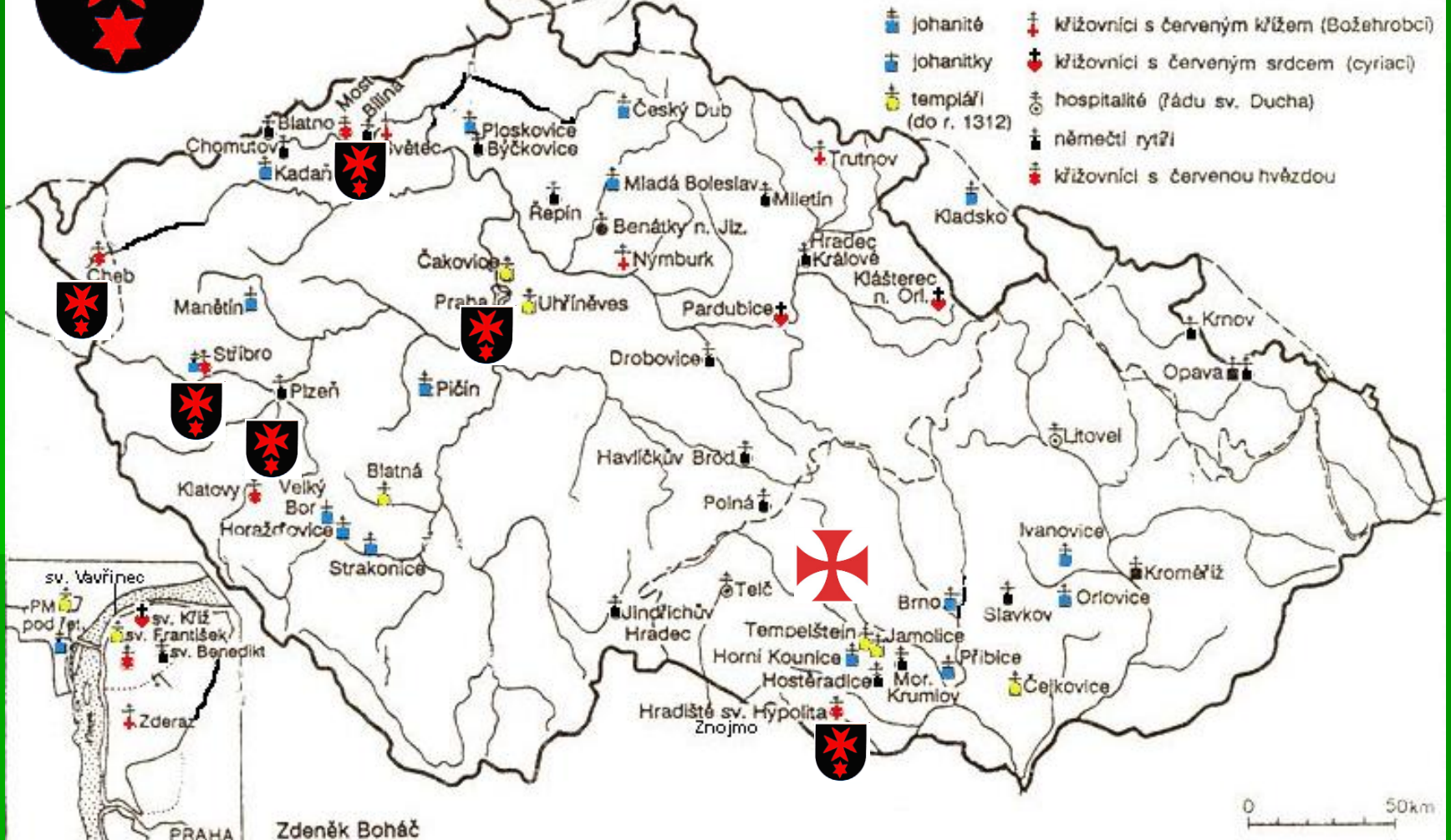

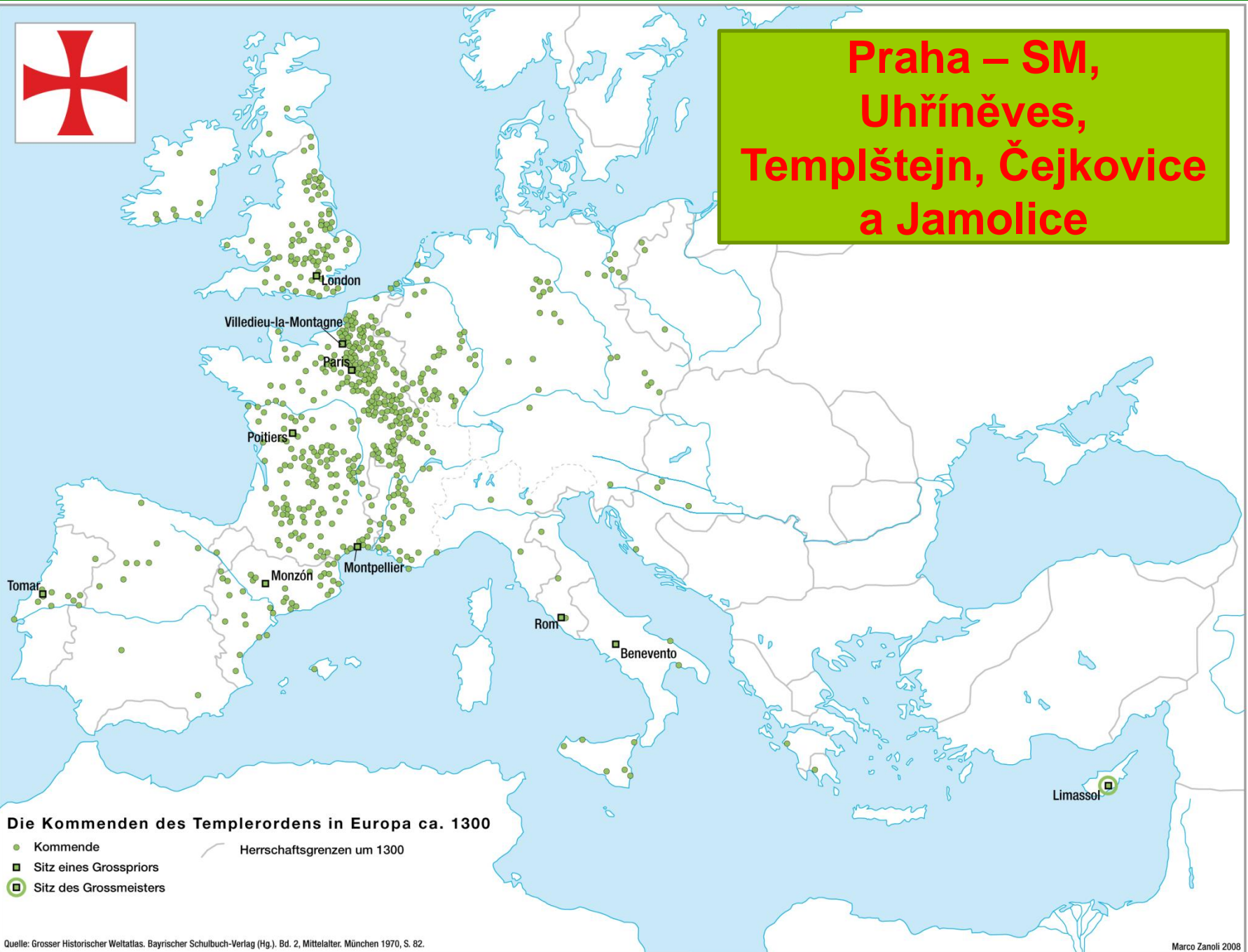
Křižovníci s červenou hvězdou

DOMY RYTÍŘSKÝCH ŘÁDŮ V ČESKÝCH ZEMÍCH V DOBĚ PŘEMYSLOVSKÉ

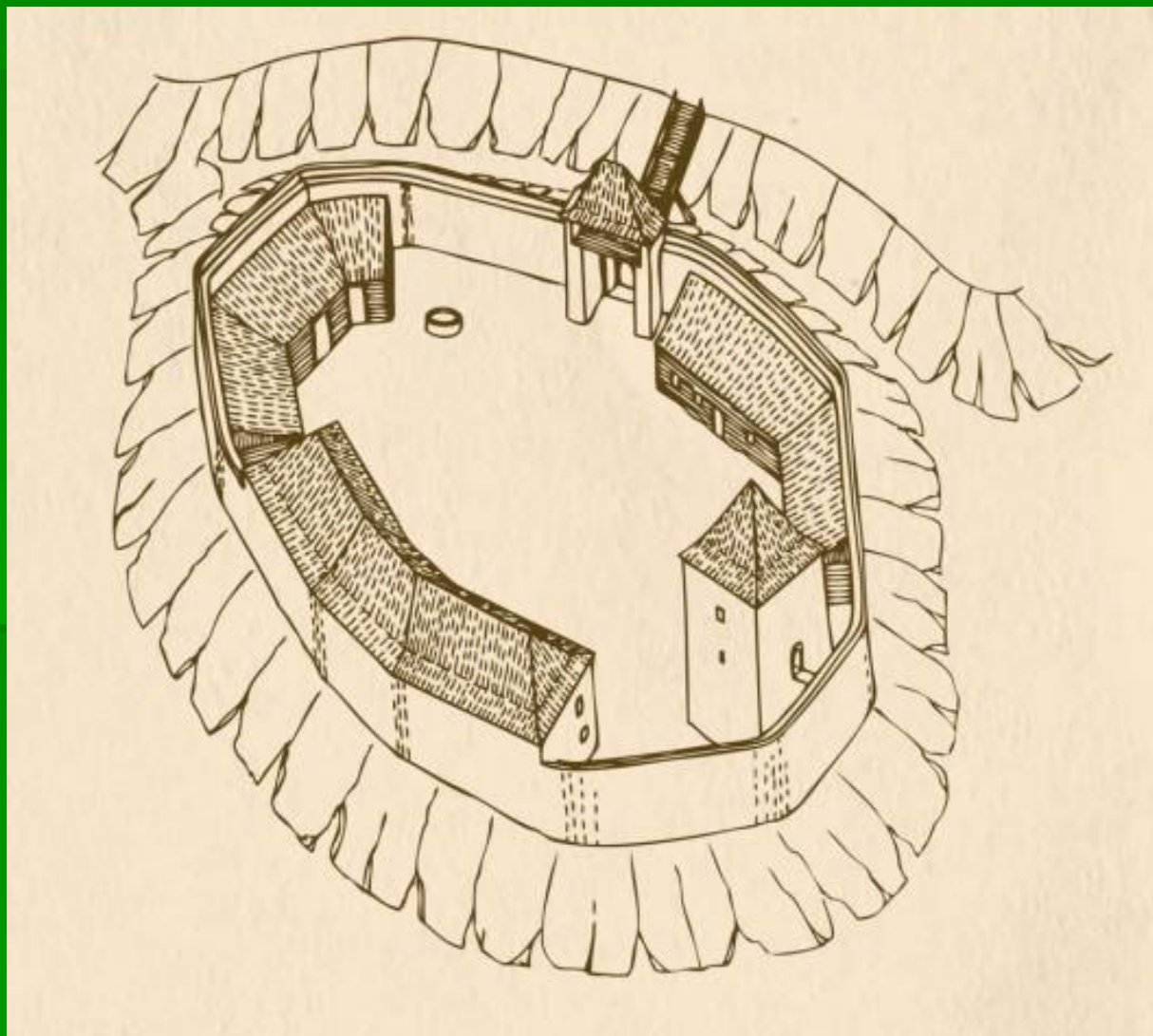
Praha – SM, Uhříněves, Templštejn, Čejkovice a Jamolice

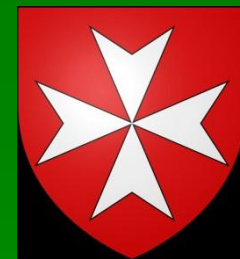
Templštejn, jediný hrad templářů v českých zemích

Templářská komenda v Čejkovicích

Johanité – strakonický hrad 1243

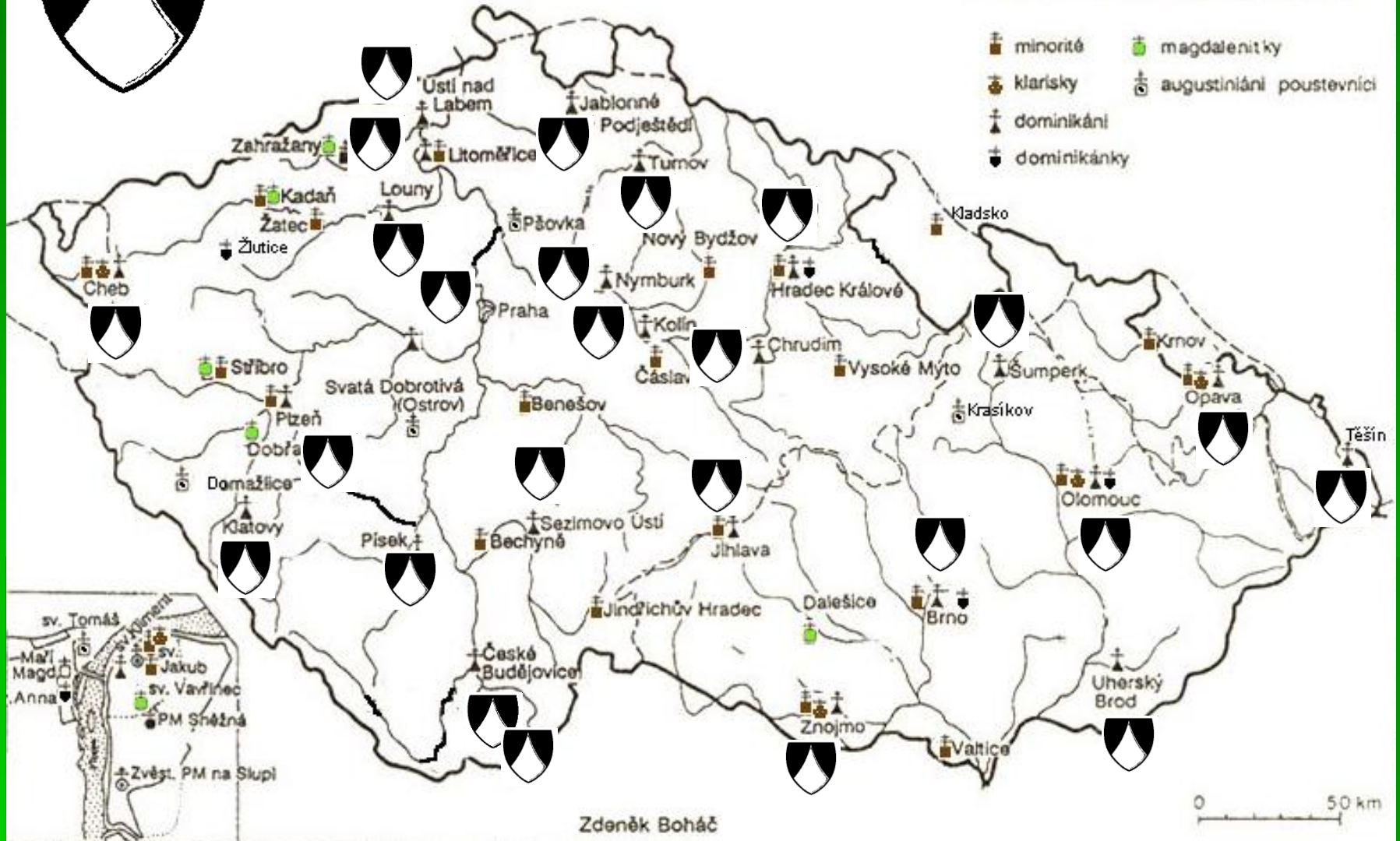

dominikáni

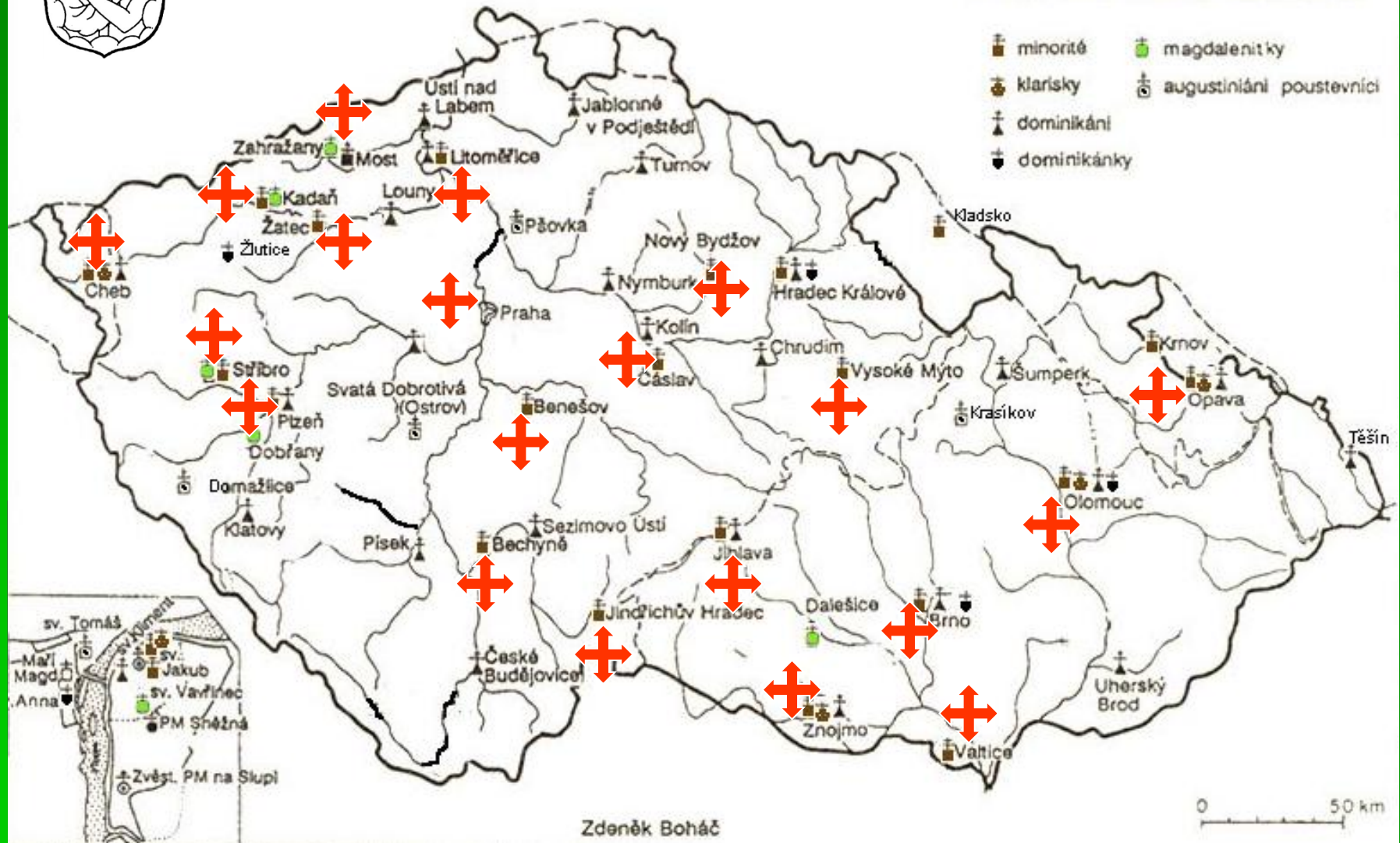
KLÁŠTERY ŽEBRAVÝCH ŘEHOLÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH V DOBĚ PŘEDHUSITSKÉ

Minorité – menší bratři sv. Františka

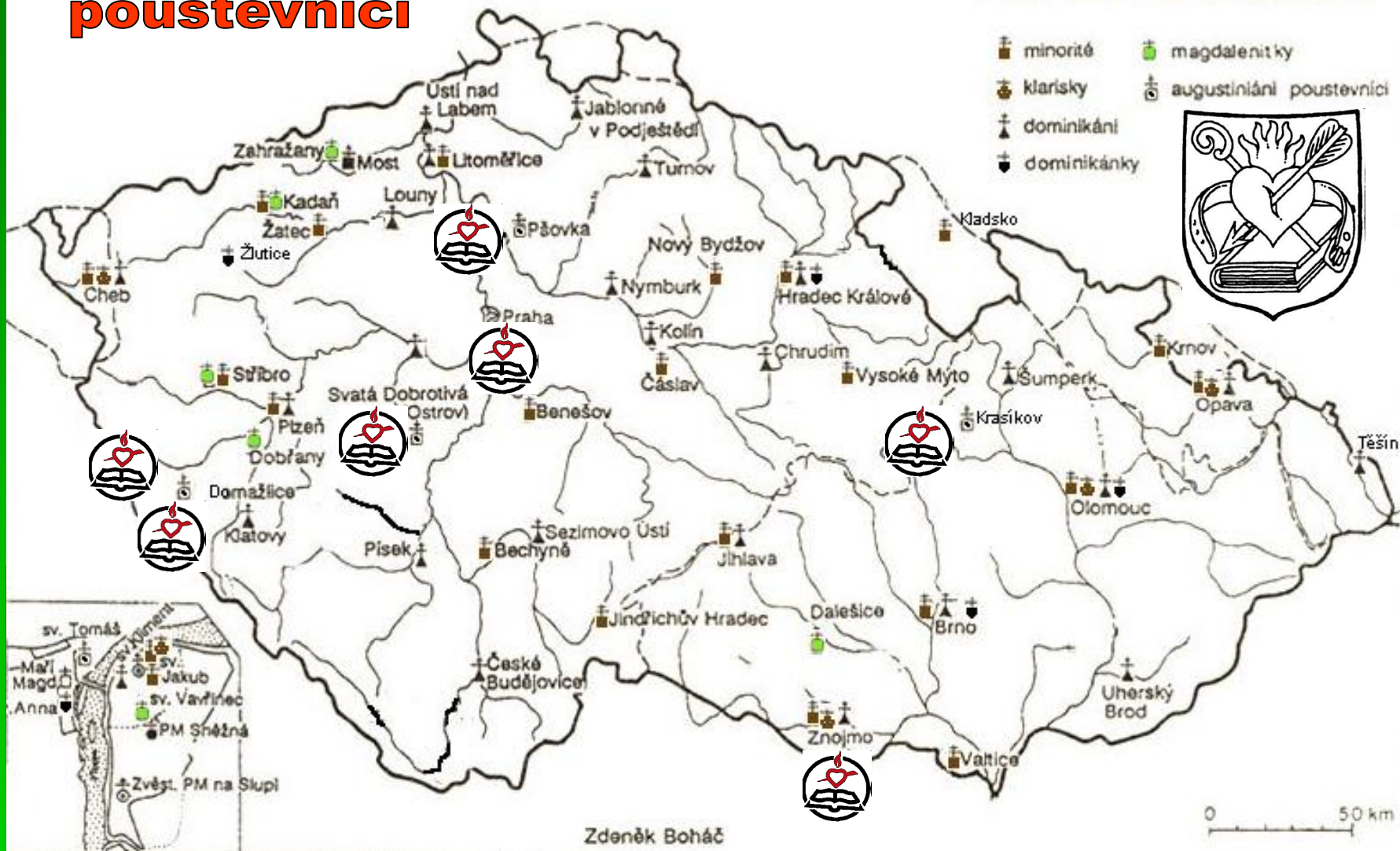

KLÁŠTERY ŽEBRAVÝCH ŘEHOLÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH V DOBĚ PŘEDHUSITSKÉ

Augustiniáni poustevníci

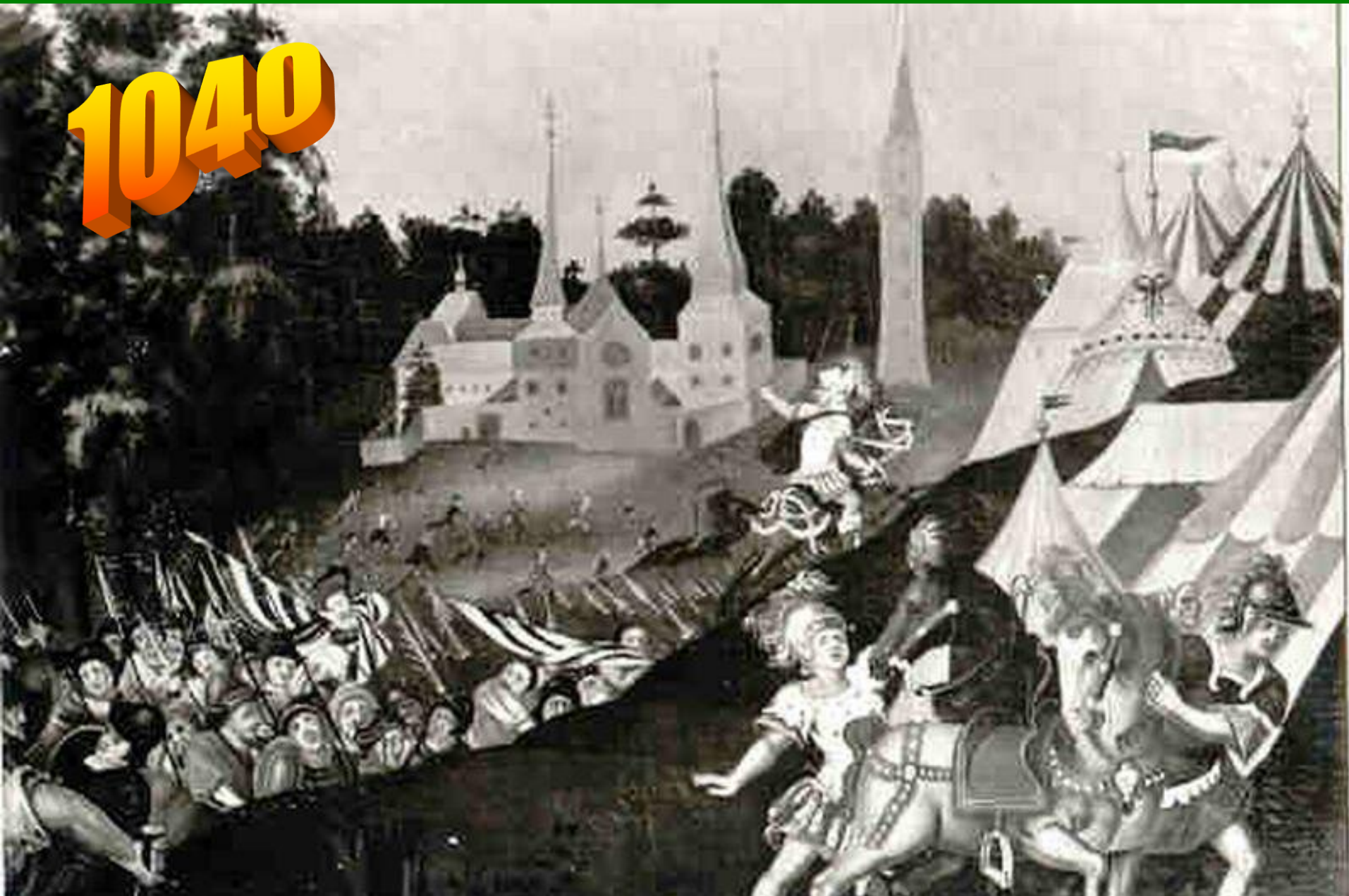
KLÁŠTERY ŽEBRAVÝCH ŘEHOLÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH V DOBĚ PŘEDHUSITSKÉ

Klášter augustiniánů poustevníků v Pivoni

1040

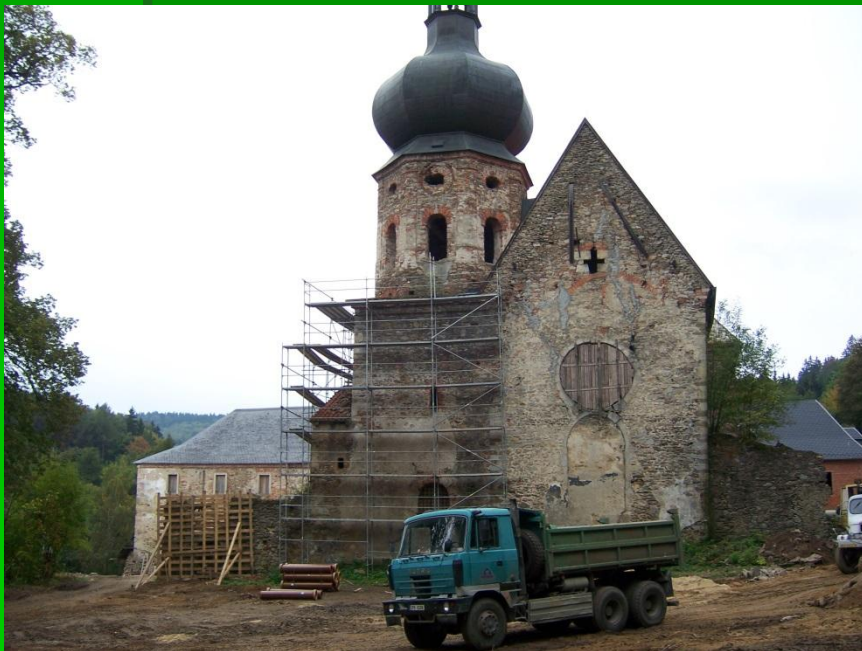
CONVENTUS STOKENSIS. VEL PYWNIENSIS B.V.M. ANNUNT. ET. ORDINIS SANCTI AUGUSTINI ANTIQVITATE 7. SÆCULORVM CELEBRIS.
A BRZETISLAVO DUCE BOHEMIAE. FUNDATUS ANNO 1041. HANC. CCXXXV. POST. ANNOS. TABULAM. IMITARI. IDISSIT.

IOH. EV. SALLICHIUS DE GARDENHOFF. CONSTATVITIM. HOC. TYP. S. ANNO. 1701.

1701

2007
-
2009

Velké privilegium Židů Přemysla Otakara II.

Sciantur Statuta Iudeorum

R In nomine sancte et in diuine Trinitatis felicitate Amen.
Arohis Quattuor diuina fauente clemencia Ro-
manorū Imperator semp Augustus et Boemie Rex.
Ad perpetuam rei memoriā Exhibita nre cel-
situdini pro pte Iudeorum prageij necno oim
aliorum Iudeorū in Regno nro Boemie et Terris nobis sub-
iectis consistentium. Canie nre Seruouū supplex petico
continebat. Ut quoddam Priuilegiū clarie memorie Illustris-
simi quondā Ottakari tunc Ducis Austrie et Marchionis Cro-
uacie quedam Priuilegia Aplica dictis Iudeis confirman-
tis necno aliud Priuilegium eiusdem quondā Ottakari
ut Regis Boemie super Jurib. et distinctione eorundē Iu-
deorum approbare ratificāe inuouare et confirmāe de be-
nigntate solita dignaremur. Quorū quidē priuilegiarū
primi Tenor talis est. Ottakarus qui et Berenysus dei
grā Dux Austrie et Marchio Morauie vniuersis hanc
paginam inscriptis imperpetuū recognoscim⁹ et pntibus
publice ptestamur. Cō lras Sūm Pontificis sub Sigillo
Reuēdi pris et dñi hermanni Venerabilis Ebdipolen⁹ Cui
Iudeis concessas non vicatas nō cancellatas ut assuit. nō
in aliqua sui pte diminitas de verbo ad verbum vidim⁹ et au-
dūim⁹ in hūc modū cōtinentes. Innocentius Ep̄c seruus
seruorū dei dilectis in xpo filiis fidelib. Christianis Salutem
et Aplicam bndictionē. Sicut Iudeis nō debet eē licentia
in Synagogis suis vlt⁹ qm̄ pmissim est legē presumere.
Ita in his que concessa sunt nullim debent puidiciū susti-
nē. Nos ergo licet in sua magis velint duricia p̄durare
qm̄ p̄pharūm verba et suarū scripturarū archana cognoscē
atq; ad Christiane fidei et salutis noticiā puenire. Quia
tamē defensionem nrām et auxilia postulāt et xp̄iane pie-
tatis mansuetudinem p̄decessorū nrōrum felicitas memo-
rie Calixti Eugeni Alexandri Clementis Celestini Inno-
centij Honorij et Gregorij Romāy Pontificum vestigis in-
hentes nrōrum petitionem admittim⁹ eorūq; protectionis
nre clipeum indulgem⁹. Statuim⁹ etiam ut null⁹ xan⁹

1254

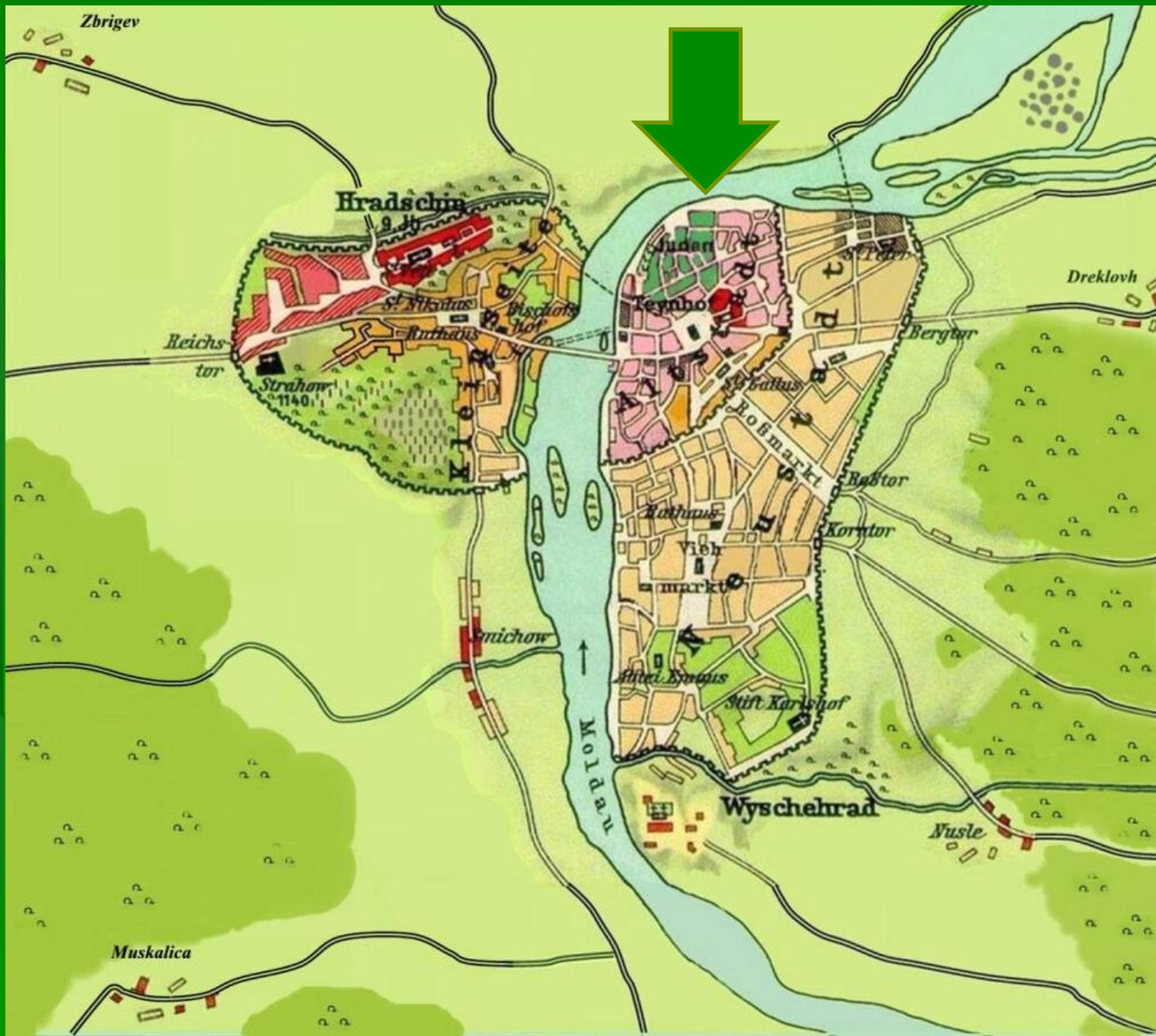

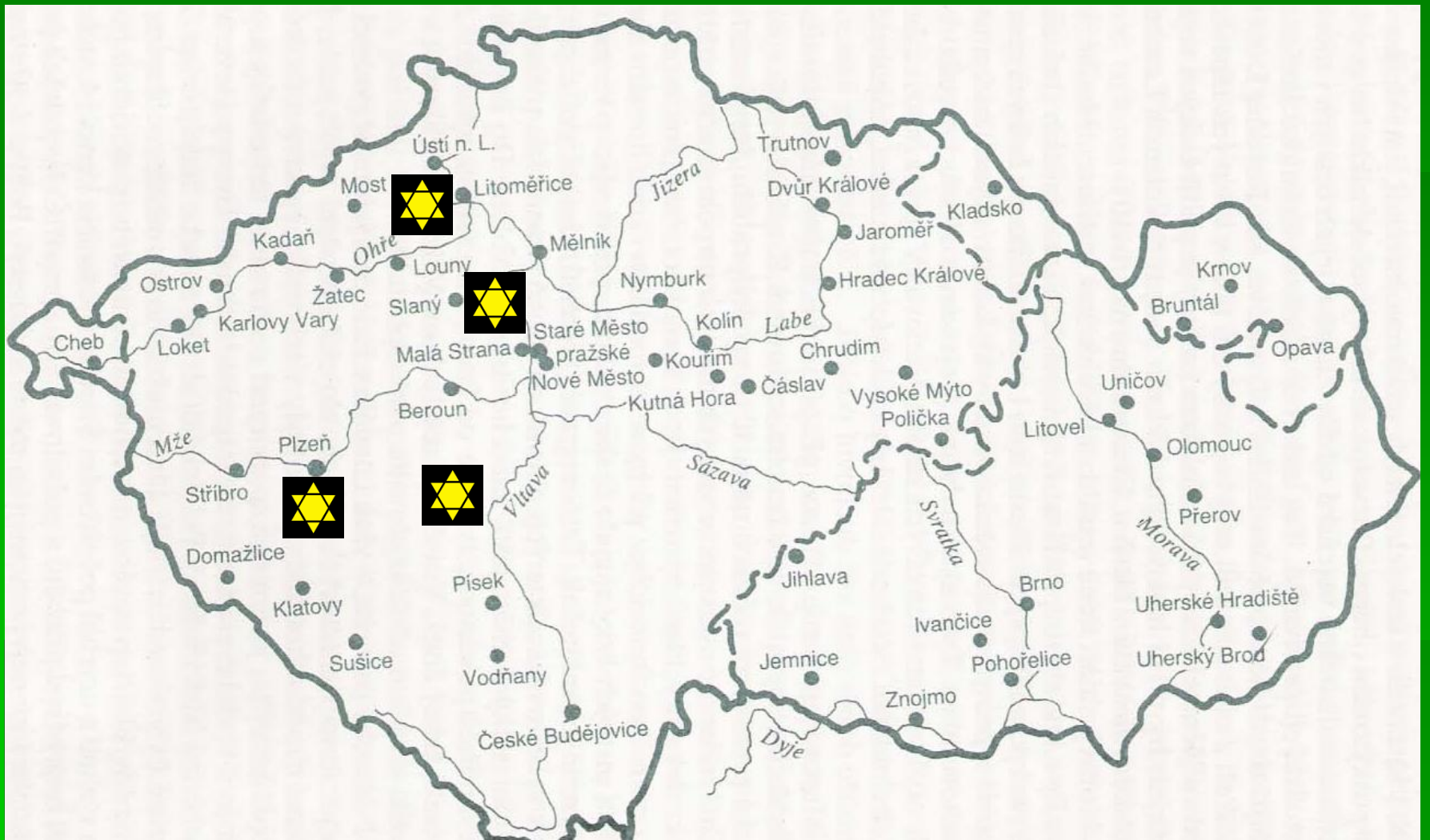

Statuta Judeorum

- Židé stali královým majetkem a jakýkoli útok na ně i na jejich majetek byl útokem na krále
- nikdo je nesměl nutit násilím ke křtu. Za tuto „výsadu“ Židé museli platit daně a poskytovat panovníkovi půjčky
- náboženská svoboda a správní autonomie židovských obcí

První doklad židovského osídlení:

■ 12. století

■ 13. století

Typ sídla:

□ Královská města

○ Poddanská města a vesnice

